
Bhagavadgita words and meanings

భగవద్గీతా శబ్దార్థ

Document Information

Text title : bhagavad gItA shabdArtha

File name : bgwords.itx

Category : gItA, giitaa, bhagavadgita

Location : doc_giitaa

Latest update : August 28, 2021

Send corrections to : Sanskrit@cheerful.com

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

August 28, 2021

sanskritdocuments.org

భగవద్గీతా శబ్దార్థ

A caution:

The word by word meanings are given here for reference, gathered from some books, not comprehensively studied or verified by scholars. There is a possibility of subjectiveness in this, however, there is no intention of promoting any sectarian belief. The meanings of the words change with the context as is evident when the words are sorted.

We are limited to the information available.

Please consider the importance of the message rather than technical aspects and refer to more established books.

ధృతరాష్ట్ర ఉవాచ = King Dhritarashtra said

ధర్మక్షేత్రే = in the place of pilgrimage

కురుక్షేత్రే = in the place named Kuruksetra

సమవేతాః = assembled

యుయుత్సవః = desiring to fight

మామకాః = my party (sons)

పాణ్డవాః = the sons of Pandu

చ = and

ఏవ = certainly

కీం = what

అకుర్వత = did they do

సంజాయ = O Sanjaya.

సంజాయ ఉవాచ = Sanjaya said

దృష్ట్వా = after seeing

తు = but

పాణ్డవానీకం = the soldiers of the Pandavas

వ్యూఢం = arranged in a military phalanx

దుర్యోధనః = King Duryodhana

తదా = at that time

ఆచార్యం = the teacher

ఉపసంజగ్మ్య = approaching

రాజా = the king

వచనం = word

అబ్రవీత్ = spoke.

పశ్య = behold

ఏతాం = this

పాండుపుత్రాణాం = of the sons of Pandu

ఆచార్య = O teacher

మహతీం = great

చమూం = military force

వ్యూఢాం = arranged

ద్రుపదపుత్రేణ = by the son of Drupada

తవ = your

శిష్యేణ = disciple

ధీమతా = very intelligent.

అత్త్ర = here

శూరాః = heroes

మహేశ్వసాః = mighty bowmen

భీమార్జున = to Bhima and Arjuna

సమాః = equal

యుధి = in the fight

యుయుధానః = Yuyudhana

విరాటః = Virata

చ = also

ద్రుపదః = Drupada

చ = also

మహారథః = great fighter.

ధృష్టకేతుః = Dhrishtaketu

చేకీతానః = Cekitana
 కాశిరాజః = Kasiraja
 చ = also
 వీర్యవాన్ = very powerful
 పురుజిత్ = Purujit
 కున్తిభోజః = Kuntibhoja
 చ = and
 శైబ్యః = Saibya
 చ = and
 నరపుంగవః = hero in human society.
 యుధామన్యుః = Yudhamanyu
 చ = and
 విక్రాన్తః = mighty
 ఉత్తమౌజాః = Uttamauja
 చ = and
 వీర్యవాన్ = very powerful
 సౌభద్రః = the son of Subhadra
 ద్రౌపదేయాః = the sons of Draupadi
 చ = and
 సర్వే = all
 ఏవ = certainly
 మహారథాః = great chariot fighters.
 అస్మాకం = our
 తు = but
 విశిష్టాః = especially powerful
 యే = who
 తాన్ = them
 నిబోధ = just take note of, be informed
 ద్విజోత్తమ = O best of the brahmanas
 నాయకాః = captains
 మమ = my
 వైన్యస్య = of the soldiers

సంజ్ఞార్థం = for information

తాన్ = them

బ్రవీమి = I am speaking

తే = to you.

భవాన్ = your good self

భీష్మః = Grandfather Bhishma

చ = also

కర్ణః = Karna

చ = and

కృపః = Krpa

చ = and

సమితిజ్ఞాయః = always victorious in battle

అశ్వత్థామా = Asvatthama

వికర్ణః = Vikarna

చ = as well as

సౌమదత్తిః = the son of Somadatta

తథా = as well as

ఏవ = certainly

చ = also.

అన్యే = others

చ = also

బహవః = in great numbers

శూరాః = heroes

మదర్థే = for my sake

త్యక్తజీవితాః = prepared to risk life

నానా = many

శస్త్ర = weapons

ప్రహరణాః = equipped with

సర్వే = all of them

యుద్ధవిశారదాః = experienced in military science.

అపర్యాప్తం = immeasurable

తత్ = that

అస్మాకం = of ours
 బలం = strength
 భీష్మ = by Grandfather Bhishma
 అభిరక్షితం = perfectly protected
 పర్యాప్తం = limited
 తు = but
 ఇదం = all this
 ఏతేషాం = of the Pandavas
 బలం = strength
 భీమ = by Bhima
 అభిరక్షితం = carefully protected.
 అయనేషు = in the strategic points
 చ = also
 సర్వేషు = everywhere
 యథాభాగం = as differently arranged
 అవస్థితాః = situated
 భీష్మం = unto Grandfather Bhishma
 ఏవ = certainly
 అభిరక్షన్తు = should give support
 భవంతః = you
 సర్వ = all respectively
 ఏవ హి = certainly.
 తస్య = his
 సజ్జనయన్ = increasing
 హర్షం = cheerfulness
 కురువృద్ధః = the grandsire of the Kuru dynasty (Bhishma)
 పితామహాః = the grandfather
 సింహనాదం = roaring sound, like that of a lion
 వినద్య = vibrating
 ఉచ్చైః = very loudly
 శఙ్ఖం = conchshell
 దధౌ = blew

ప్రతాపవాన్ = the valiant.

తతః = thereafter

శఙ్ఖాః = conchshells

చ = also

భేర్యః = large drums

చ = and

పణవానక = small drums and kettledrums

గోముఖాః = horns

సహసా = all of a sudden

ఏవ = certainly

అభ్యహన్యంత = were simultaneously sounded

సః = that

శబ్దః = combined sound

తుములః = tumultuous

అభవత్ = became.

తతః = thereafter

శ్వేతైః = with white

హయైః = horses

యుక్తే = being yoked

మహతి = in a great

స్యన్తనే = chariot

స్థితౌ = situated

మాధవః = KRiShNa (the husband of the goddess of fortune)

పాణ్డవః = Arjuna (the son of Pandu)

చ = also

ఏవ = certainly

దివ్యౌ = transcendental

శఙ్ఖౌ = conchshells

ప్రదధ్మతుః = sounded.

పాంశుజన్యం = the conchshell named Pancajanya

హృషీకేశః = Hrsikesa (KRiShNa, the Lord who directs the senses of the devotees)

దేవదత్తం = the conchshell named Devadatta

ధనజ్ఞాయః = Dhananjaya (Arjuna, the winner of wealth)

పౌండ్రం = the conch named Paundra

దధౌ = blew

మహాశంఖం = the terrific conchshell

భీమకర్మా = one who performs herculean tasks

వృకోదరః = the voracious eater (Bhima).

అనన్తవిజయం = the conch named Ananta-vijaya

రాజా = the king

కున్తిపుత్రః = the son of Kunti

యుధిష్ఠిరః = Yudhisthira

నకులః = Nakula

సహదేవః = Sahadeva

చ = and

సుఘోషమణిపుష్పకౌ = the conches named Sughosa and Manipuspaka

కాశ్యః = the King of Kasi (Varanasi)

చ = and

పరమేష్వాసః = the great archer

శిఖణ్డీ = Sikhandi

చ = also

మహారథః = one who can fight alone against thousands

ధృష్టద్యుమ్నః = Dhristadyumna (the son of King Drupada)

వీరాటః = Virata (the prince who gave shelter to the Pandavas while they were in disguise)

చ = also

సాత్యకిః = Satyaki (the same as Yuyudhana, the charioteer of Lord KRiShNa)

చ = and

అపరాజితః = who had never been vanquished

ద్రుపదః = Drupada, the King of Pancala

ద్రౌపదేయాః = the sons of Draupadi

చ = also

సర్వశః = all

పృథివీపతే = O King

సౌభద్రః = Abhimanyu, the son of Subhadra

చ = also

మహాబాహుః = mighty-armed

శఙ్ఖాన్ = conchshells

దధ్ముః = blew

ప్రథక్ = each separately.

సః = that

ఘోషః = vibration

ధార్తరాష్ట్రాణాం = of the sons of Dhritarashtra

హృదయాని = hearts

వ్యదారయత్ = shattered

నభః = the sky

చ = also

ప్రథివీం = the surface of the earth

చ = also

ఏవ = certainly

తుములః = uproarious

అభ్యనునాదయన్ = resounding.

అథ = thereupon

వ్యవస్థితాన్ = situated

దృష్ట్వా = looking upon

ధార్తరాష్ట్రాన్ = the sons of Dhritarashtra

కపిధ్వజః = he whose flag was marked with Hanuman

ప్రవృత్తే = while about to engage

శస్త్రసమాప్తే = in releasing his arrows

ధనుః = bow

ఉద్యమ్య = taking up

పాణ్డవః = the son of Pandu (Arjuna)

హృషీకేశం = unto Lord KRiShNa

తదా = at that time

వాక్యం = words

ఇదం = these

ఆహ = said

- మహీపతే = O King.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 సేనయోః = of the armies
 ఉభయోః = both
 మధ్యే = between
 రథం = the chariot
 స్థాపయ = please keep
 మే = my
 అచ్యుత = O infallible one
 యావత్ = as long as
 ఏతాన్ = all these
 నిరీక్షే = may look upon
 అహం = I
 యోధుకామాన్ = desiring to fight
 అవస్థితాన్ = arrayed on the battlefield
 కైః = with whom
 మయా = by me
 సహ = together
 యోధవ్యం = have to fight
 అస్మిన్ = in this
 రణ = strife
 సముద్యమే = in the attempt.
 యోత్స్యమానాన్ = those who will be fighting
 అవేక్షే = let me see
 అహం = I
 యే = who
 ఏతే = those
 అత్ర = here
 సమాగతాః = assembled
 ధార్తరాష్ట్రస్య = for the son of Dhritarashtra
 దుర్బుద్ధేః = evil-minded
 యుద్ధే = in the fight

ప్రియ	= well
చిక్షీర్షవః	= wishing.
సంజాయ ఉవాచ	= Sanjaya said
ఏవం	= thus
ఉక్తః	= addressed
హృషీకేశః	= Lord KRiShNa
గుడాకేశన	= by Arjuna
భారత	= O descendant of Bharata
సేనయోః	= of the armies
ఉభయోః	= both
మధ్యే	= in the midst
స్థాపయిత్వా	= placing
రథోత్తమం	= the finest chariot.
భీష్మ	= Grandfather Bhishma
ద్రోణ	= the teacher Drona
ప్రముఖతః	= in front of
సర్వేషాం	= all
చ	= also
మహీక్షితాం	= chiefs of the world
ఉవాచ	= said
పార్థ	= O son of Pritha
పశ్య	= just behold
ఏతాన్	= all of them
సమవేతాన్	= assembled
కురూన్	= the members of the Kuru dynasty
ఇతి	= thus.
తత్ర	= there
అపశ్యత్	= he could see
స్థితాన్	= standing
ష్ఠార్థః	= Arjuna
పితృన్	= fathers
అథ	= also

- పితామహాన్ = grandfathers
 ఆచార్యాన్ = teachers
 మాతులాన్ = maternal uncles
 భ్రాతృవాన్ = brothers
 పుత్రాన్ = sons
 పౌత్రాన్ = grandsons
 సఖీన్ = friends
 తథా = too
 శ్వశురాన్ = fathers-in-law
 సుహృదః = well-wishers
 చ = also
 ఏవ = certainly
 సేనయోః = of the armies
 ఉభయోః = of both parties
 అపి = including.
 తాన్ = all of them
 సమీక్ష్య = after seeing
 సః = he
 కౌశ్లేయః = the son of Kunti
 సర్వాన్ = all kinds of
 బంధూన్ = relatives
 అవస్థితాన్ = situated
 కృపయా = by compassion
 పరయా = of a high grade
 ఆవిప్లవః = overwhelmed
 విషీదన్ = while lamenting
 ఇదం = thus
 అబ్రవీత్ = spoke.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 దృష్ట్వా = after seeing
 ఇమం = all these
 స్వజనం = kinsmen

- కృష్ణ = O KRiShNa
 యుయుతుం = all in a fighting spirit
 సముపస్థితం = present
 సీదన్తి = are quivering
 మమ = my
 గాత్రాణి = limbs of the body
 ముఖం = mouth
 చ = also
 పరిశుష్యతి = is drying up.
 వేపథుః = trembling of the body
 చ = also
 శరీరే = on the body
 మే = my
 రోమహర్షః = standing of hair on end
 చ = also
 జాయతే = is taking place
 గాణ్ధీవం = the bow of Arjuna
 స్త్రంసతే = is slipping
 హస్తాత్ = from the hand
 త్వక్ = skin
 చ = also
 ఏవ = certainly
 పరిదహ్యతే = is burning.
 న = nor
 చ = also
 శక్నోమి = am I able
 ఆవస్థాతుం = to stay
 భ్రమతి = forgetting
 ఇవ = as
 చ = and
 మే = my
 మనః = mind

నిమిత్తాని = causes

చ = also

పశ్యామి = I see

విపరీతాని = just the opposite

కేశవ = O killer of the demon Kesi (KRiShNa).

న = nor

చ = also

శ్రేయః = good

అనుపశ్యామి = do I foresee

హత్వా = by killing

స్వజనం = own kinsmen

ఆహవే = in the fight

న = nor

కాఙ్క్షే = do I desire

విజయం = victory

కృష్ణ = O KRiShNa

న = nor

చ = also

రాజ్యం = kingdom

సుఖాని = happiness thereof

చ = also.

కిం = what use

నః = to us

రాజ్యేన = is the kingdom

గోవింద = O KRiShNa

కిం = what

భోగైః = enjoyment

జీవితేన = living

వా = either

యేషాం = of whom

అర్థే = for the sake

కాఙ్క్షితం = is desired

- నః = by us
 రాజ్యం = kingdom
 భోగాః = material enjoyment
 సుఖాని = all happiness
 చ = also
 తే = all of them
 ఇమే = these
 అవస్థితాః = situated
 యుద్ధే = on this battlefield
 ప్రాణాన్ = lives
 త్యక్త్వా = giving up
 ధనాని = riches
 చ = also
 ఆచార్యాః = teachers
 పితరః = fathers
 పుత్రాః = sons
 తథా = as well as
 ఏవ = certainly
 చ = also
 పితామహాః = grandfathers
 మాతులాః = maternal uncles
 శ్వశూరాః = fathers-in-law
 పౌత్రాః = grandsons
 శ్యాలాః = brothers-in-law
 సమ్పన్ధినః = relatives
 తథా = as well as
 ఏతాన్ = all these
 న = never
 హన్తుం = to kill
 ఇచ్ఛామి = do I wish
 ఘ్నతః = being killed
 అపి = even

మధుసూదన = O killer of the demon Madhu (KRiShNa)

అపి = even if

త్రైలోక్య = of the three worlds

రాజ్యస్య = for the kingdom

హేతోః = in exchange

కిమ్ ను = what to speak of

మహీకృతే = for the sake of the earth

నిహత్య = by killing

ధర్తరాష్ట్రాన్ = the sons of Dhritarashtra

నః = our

కా = what

ప్రీతిః = pleasure

స్యాత్ = will there be

జనార్దన = O maintainer of all living entities.

పాపం = vices

ఏవ = certainly

ఆశ్రయేత్ = must come upon

అస్మాన్ = us

హత్వా = by killing

ఏతాన్ = all these

ఆతతాయినః = aggressors

తస్మాత్ = therefore

న = never

ఆర్హాః = deserving

వయం = we

హన్తుం = to kill

ధర్తరాష్ట్రాన్ = the sons of Dhritarashtra

సభాస్థవాన్ = along with friends

స్వజనం = kinsmen

హి = certainly

కథం = how

హత్వా = by killing

- సుఖినః = happy
 స్యామ = will we become
 మాధవ = O KRiShNa, husband of the goddess of fortune.
 యది = if
 అపి = even
 ఏతే = they
 న = do not
 పశ్యన్తి = see
 లోభ = by greed
 ఉపహత = overpowered
 చేతనః = their hearts
 కులక్షయ = in killing the family
 కృతం = done
 దోషం = fault
 మిత్రద్రోహ = in quarreling with friends
 చ = also
 పాతకం = sinful reactions
 కథం = why
 న = should not
 జ్ఞేయం = be known
 ఆస్మాభిః = by us
 పాపాత్ = from sins
 ఆస్మాత్ = these
 నివర్తితుం = to cease
 కులక్షయ = in the destruction of a dynasty
 కృతం = done
 దోషం = crime
 ప్రపశ్యద్భిః = by those who can see
 జనార్దన = O KRiShNa.
 కులక్షయే = in destroying the family
 ప్రణశ్యన్తి = become vanquished
 కులధర్మాః = the family traditions

- సనాతనాః = eternal
 ధర్మే = religion
 నష్టే = being destroyed
 కులం = family
 కృతస్మిం = whole
 అధర్మః = irreligion
 అభిభవతి = transforms
 ఉత = it is said.
 అధర్మ = irreligion
 అభిభవాత్ = having become predominant
 కృష్ణ = O KRiShNa
 ప్రదుష్కన్తి = become polluted
 కులస్త్రీయః = family ladies
 స్త్రీషు = by the womanhood
 దుష్టాసు = being so polluted
 వారోయ = O descendant of VRiShNi
 జాయతే = comes into being
 వర్జసంకరః = unwanted progeny.
 సంకరః = such unwanted children
 నరకాయ = make for hellish life
 ఏవ = certainly
 కులఘ్నానాం = for those who are killers of the family
 కులస్య = for the family
 చ = also
 పతన్తి = fall down
 పితరః = forefathers
 హి = certainly
 ఏషాం = of them
 లుప్త = stopped
 పిణ్డ = of offerings of food
 ఉదక = and water
 క్రియాః = performances.

- దోషైః = by such faults
 ఏతైః = all these
 కులఘ్నానాం = of the destroyers of the family
 వర్జసక్కుర = of unwanted children
 కారకైః = which are causes
 ఉత్సాద్యన్తే = are devastated
 జాతిధర్మాః = community projects
 కులధర్మాః = family traditions
 చ = also
 శాశ్వతాః = eternal.
 ఉత్సన్న = spoiled
 కులధర్మాణాం = of those who have the family traditions
 మనుష్యాణాం = of such men
 జనార్దన = O KRiShNa
 నరకే = in hell
 నియతం = always
 వాసః = residence
 భవతి = it so becomes
 ఇతి = thus
 అనుశుశ్రుమ = I have heard by disciplic succession.
 అహో = alas
 బత = how strange it is
 మహత్ = great
 పాపం = sins
 కర్తుం = to perform
 వ్యవసితాః = have decided
 వయం = we
 యత్ = because
 రాజ్యసుఖతోభేన = driven by greed for royal happiness
 హస్తం = to kill
 స్వజనం = kinsmen
 ఉద్యతాః = trying.

యదీ = even if
 మాం = me
 అప్రతీకారం = without being resistant
 అశస్త్రం = without being fully equipped
 శస్త్రవాణయః = those with weapons in hand
 ధార్తరాష్ట్రాః = the sons of Dhritarashtra
 రణే = on the battlefield
 హన్యః = may kill
 తత్ = that
 మే = for me
 క్షేమతరం = better
 భవేత్ = would be.
 సంజాయ ఉవాచ = Sanjaya said
 ఏవం = thus
 ఉక్త్వా = saying
 అర్జునః = Arjuna
 సంజ్యే = in the battlefield
 రథ = of the chariot
 ఉపస్థే = on the seat
 ఉపవిశత్ = sat down again
 విస్పృజ్య = putting aside
 సశరం = along with arrows
 చాపం = the bow
 శోక = by lamentation
 సంవిగ్న = distressed
 మానసః = within the mind.

End of 1.46

సంజాయ ఉవాచ = Sanjaya said
 తం = unto Arjuna
 తథా = thus

- కృపయా = by compassion
 ఆవిష్టం = overwhelmed
 అశ్రూపూర్ణాకుల = full of tears
 ఈషణం = eyes
 విషీదంతం = lamenting
 ఇదం = these
 వాక్యం = words
 ఉవాచ = said
 మధుసూదనః = the killer of Madhu.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 కుతః = wherefrom
 త్వా = unto you
 కశ్యలం = dirtiness
 ఇదం = this lamentation
 విషమే = in this hour of crisis
 సముపస్థితం = arrived
 అనార్య = persons who do not know the value of life
 జుష్టం = practiced by
 అస్వర్గ్యం = which does not lead to higher planets
 అకీర్తి = infamy
 కరం = the cause of
 అర్జున = O Arjuna.
 క్షైబ్యం = impotence
 మా స్మ = do not
 గమః = take to
 పార్థ = O son of Pritha
 న = never
 ఏతత్ = this
 త్వయి = unto you
 ఉపపద్యతే = is befitting
 క్షుద్రం = petty
 హృదయ = of the heart

- దౌర్బల్యం = weakness
 త్యక్త్యై = giving up
 ఉత్తిష్ఠ = get up
 పరంతప = O chastiser of the enemies.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 కథం = how
 భీష్మం = Bhishma
 అహం = I
 సాక్ష్యే = in the fight
 ద్రోణం = Drona
 చ = also
 మధుసూదన = O killer of Madhu
 ఇషుభిః = with arrows
 ప్రతియోత్యస్యమి = shall counterattack
 పూజార్హౌ = those who are worshipable
 అరిసూదన = O killer of the enemies.
 గురున్ = the superiors
 అహత్వా = not killing
 హి = certainly
 మహానుభవాన్ = great souls
 శ్రేయః = it is better
 భోక్తుం = to enjoy life
 భైక్ష్యం = by begging
 అపి = even
 ఇహ = in this life
 లోకే = in this world
 హత్వా = killing
 అర్థ = gain
 కామాన్ = desiring
 తు = but
 గురున్ = superiors
 ఇహ = in this world

- ఏవ = certainly
 భుజ్జీయ = one has to enjoy
 భోగాన్ = enjoyable things
 రుధిర = blood
 ప్రదిగ్ధాన్ = tainted with.
 న = nor
 చ = also
 ఏతత్ = this
 విద్మః = do we know
 కతరత్ = which
 నః = for us
 గరీయః = better
 యద్వా = whether
 జయేమ = we may conquer
 యది = if
 వా = or
 నః = us
 జయేయుః = they conquer
 యాన్ = those who
 ఏవ = certainly
 హత్యా = by killing
 న = never
 జిజీవిషామః = we would want to live
 తే = all of them
 అవస్థితాః = are situated
 ప్రముఖే = in the front
 ధర్తరాష్ట్రాః = the sons of Dhritarashtra.
 కార్పణ్య = of miserliness
 దోష = by the weakness
 ఉపహత = being afflicted
 స్వభావః = characteristics
 పృచ్ఛామి = I am asking

త్వాం	= unto You
ధర్మ	= religion
సమ్మూఢ	= bewildered
చేతాః	= in heart
యత్	= what
శ్రేయః	= all-good
స్యాత్	= may be
నిశ్చింతం	= confidently
బ్రూహి	= tell
తత్	= that
మే	= unto me
శిష్యః	= disciple
తే	= Your
అహం	= I am
శాధి	= just instruct
మాం	= me
త్వాం	= unto You
ప్రపన్నం	= surrendered.
న	= do not
హి	= certainly
ప్రపశ్యామి	= I see
మమ	= my
అపనుద్యాత్	= can drive away
యత్	= that which
శోకం	= lamentation
ఉచ్ఛోషణం	= drying up
ఇంద్రియాణాం	= of the senses
అవాప్య	= achieving
భుమౌ	= on the earth
అసపత్నం	= without rival
ఋద్ధం	= prosperous
రాజ్యం	= kingdom

సురాణాం = of the demigods

అపి = even

చ = also

ఆధిపత్యం = supremacy.

సజ్జాయ ఉవాచ = Sanjaya said

ఏవం = thus

ఉక్త్వా = speaking

హృషీకేశం = unto KRiShNa, the master of the senses

గుడాకేశః = Arjuna, the master of curbing ignorance

పరన్నప = the chastiser of the enemies

న యోత్యే = I shall not fight

ఇతి = thus

గోవిందం = unto KRiShNa, the giver of pleasure to the senses

ఉక్త్వా = saying

తుష్టిం = silent

బభూవ = became

హ = certainly.

తం = unto him

ఉవాచ = said

హృషీకేశః = the master of the senses, KRiShNa

ప్రహసన్ = smiling

ఇవ = like that

భారత = O Dhritarashtra, descendant of Bharata

సేనయోః = of the armies

ఉభయోః = of both parties

మధ్యే = between

విషీదన్తం = unto the lamenting one

ఇదం = the following

వచః = words.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

అశోచ్యాన్ = not worthy of lamentation

అన్వశోచః = you are lamenting

త్వం = you
 ప్రజ్ఞావాదాన్ = learned talks
 చ = also
 భాషనే = speaking
 గత = lost
 అసూన్ = life
 అగత = not past
 అసూన్ = life
 చ = also
 న = never
 అనుశోచన్తి = lament
 పఞ్చితాః = the learned.
 న = never
 తు = but
 ఏవ = certainly
 అహం = I
 జాతు = at any time
 న = did not
 ఆసం = exist
 న = not
 త్వం = you
 న = not
 ఇమే = all these
 జనాధిపః = kings
 న = never
 చ = also
 ఏవ = certainly
 న = not
 భవిష్యామః = shall exist
 సర్వే వయం = all of us
 అతః పరం = hereafter.
 దేహీనః = of the embodied

- అస్మిన్ = in this
 యథా = as
 దేహే = in the body
 కౌమారం = boyhood
 యౌవనం = youth
 జరా = old age
 తథా = similarly
 దేహాన్తర = of transference of the body
 ప్రాప్తిః = achievement
 ధీరః = the sober
 తత్ర = thereupon
 న = never
 ముహ్యతి = is deluded.
 మాత్రాస్పర్శః = sensory perception
 తు = only
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 శీత = winter
 ఉష్ణ = summer
 సుఖ = happiness
 దుఃఖ = and pain
 దాః = giving
 ఆగమ = appearing
 అపాయినః = disappearing
 అనిత్యః = nonpermanent
 తాన్ = all of them
 తితిక్షస్వ = just try to tolerate
 భారత = O descendant of the Bharata dynasty.
 యం = one to whom
 హి = certainly
 న = never
 వ్యథయన్తి = are distressing
 ఏతే = all these

- పురుషం = to a person
 పురుషర్షభ = O best among men
 సమ = unaltered
 దుఃఖ = in distress
 సుఖం = and happiness
 ధీరం = patient
 సః = he
 అమృతత్వాయ = for liberation
 కల్పతే = is considered eligible.
 న = never
 అసతః = of the nonexistent
 విద్యతే = there is
 భావః = endurance
 న = never
 అభావః = changing quality
 విద్యతే = there is
 సతః = of the eternal
 ఉభయోః = of the two
 అపి = verily
 దృష్టః = observed
 అన్తః = conclusion
 తు = indeed
 అనయోః = of them
 తత్త్వ = of the truth
 దర్శిభిః = by the seers.
 అవినాశి = imperishable
 తు = but
 తత్ = that
 విద్ధి = know it
 యేన = by whom
 సర్వం = all of the body
 ఇదం = this

- తతం = pervaded
 వినాశం = destruction
 అవ్యయస్య = of the imperishable
 అస్య = of it
 న కశ్చిత్ = no one
 కర్తుం = to do
 అర్హతి = is able.
 అన్తవన్తః = perishable
 ఇమే = all these
 దేహః = material bodies
 నిత్యస్య = eternal in existence
 ఉక్తాః = are said
 శరీరిణః = of the embodied soul
 అనాశినః = never to be destroyed
 అప్రమేయస్య = immeasurable
 తస్మాత్ = therefore
 యుధ్యస్య = fight
 భారత = O descendant of Bharata.
 యః = anyone who
 ఏనం = this
 వేత్తి = knows
 హన్తారం = the killer
 యః = anyone who
 చ = also
 ఏనం = this
 మన్యతే = thinks
 హతం = killed
 ఉభౌ = both
 తౌ = they
 న = never
 విజానీతాః = are in knowledge
 న = never

అయం = this

హన్తి = kills

న = nor

హన్యతే = is killed.

న = never

జాయతే = takes birth

మ్రీయతే = dies

వా = either

కదాచిత్ = at any time (past, present or future)

న = never

అయం = this

భూత్వా = having come into being

భవితా = will come to be

వా = or

న = not

భూయః = or is again coming to be

అజః = unborn

నిత్యః = eternal

శాశ్వతః = permanent

అయం = this

పురాణః = the oldest

న = never

హన్యతే = is killed

హన్యమానే = being killed

శరీరే = the body.

వేద = knows

అవినాశినం = indestructible

నిత్యం = always existing

యః = one who

ఏనం = this (soul)

అజం = unborn

అవ్యయం = immutable

- కథం = how
 సః = that
 పురుషః = person
 పార్థ = O Partha (Arjuna)
 కం = whom
 ఘాతయతి = causes to hurt
 హన్తి = kills
 కం = whom.
 వాసాంసి = garments
 జీర్ణాని = old and worn out
 యథా = just as
 విహాయ = giving up
 నవాని = new garments
 గృహ్ణాతి = does accept
 నరః = a man
 అపరాణి = others
 తథా = in the same way
 శరీరాణి = bodies
 విహాయ = giving up
 జీర్ణాని = old and useless
 అన్యాని = different
 సంయాతి = verily accepts
 నవాని = new sets
 దేహీ = the embodied.
 న = never
 ఏనం = this soul
 ఛిన్నన్తి = can cut to pieces
 శస్త్రాణి = weapons
 న = never
 ఏనం = this soul
 దహతి = burns
 పావకః = fire

- న = never
 చ = also
 ఏనం = this soul
 క్షేదయన్తి = moistens
 ఆపః = water
 న = never
 శోషయతి = dries
 మారుతః = wind.
 అచ్ఛేద్యః = unbreakable
 ఆయం = this soul
 అదాహ్యః = unable to be burned
 ఆయం = this soul
 అక్షేద్యః = insoluble
 అశోష్యః = not able to be dried
 ఏవ = certainly
 చ = and
 నిత్యః = everlasting
 సర్వగతః = all-pervading
 స్థాణుః = unchangeable
 అచలః = immovable
 ఆయం = this soul
 సనాతనః = eternally the same.
 అవ్యక్తః = invisible
 ఆయం = this soul
 అచిన్త్యః = inconceivable
 ఆయం = this soul
 అవికార్యః = unchangeable
 ఆయం = this soul
 ఉచ్యతే = is said
 తస్మాత్ = therefore
 ఏవం = like this
 విదీత్వా = knowing it well

ఏనం = this soul

న = do not

అనుశోచితుం = to lament

అర్హసి = you deserve.

అథ = if, however

చ = also

ఏనం = this soul

నిత్యజాతం = always born

నిత్యం = forever

వా = either

మన్యసే = you so think

మృతం = dead

తథాపి = still

త్వం = you

మహాబాహూ = O mighty-armed one

న = never

ఏనం = about the soul

శోచితుం = to lament

అర్హసి = deserve.

జాతస్య = of one who has taken his birth

హి = certainly

ధ్రువః = a fact

మృత్యుః = death

ధ్రువం = it is also a fact

జన్మ = birth

మృతస్య = of the dead

చ = also

తస్మాత్ = therefore

అపరిహార్యే = of that which is unavoidable

ఆర్థే = in the matter

న = do not

త్వం = you

- శోచితుం = to lament
 అర్హసి = deserve.
 అవ్యక్తాదీని = in the beginning unmanifested
 భూతానీ = all that are created
 వ్యక్త = manifested
 మధ్యాని = in the middle
 భారత = O descendant of Bharata
 అవ్యక్త = nonmanifested
 నిధనాని = when vanquished
 ఏవ = it is all like that
 తత్ర = therefore
 కా = what
 పరిదేవనా = lamentation.
 ఆశ్చర్యవత్ = as amazing
 పశ్యతి = sees
 కశ్చిత్ = someone
 ఏనం = this soul
 ఆశ్చర్యవత్ = as amazing
 వదతి = speaks of
 తథా = thus
 ఏవ = certainly
 చ = also
 అన్యః = another
 ఆశ్చర్యవత్ = similarly amazing
 చ = also
 ఏనం = this soul
 అన్యః = another
 శ్రోణోతి = hears of
 శ్రుత్వా = having heard
 అపి = even
 ఏనం = this soul
 వేద = knows

న	= never
చ	= and
ఏవ	= certainly
కర్షిత్	= someone.
దేహీ	= the owner of the material body
నిత్యం	= eternally
అవధ్యః	= cannot be killed
అయం	= this soul
దేహే	= in the body
సర్వస్య	= of everyone
భారత	= O descendant of Bharata
తస్మాత్	= therefore
సర్వాణి	= all
భూతాని	= living entities (that are born)
న	= never
త్వం	= you
శోచితుం	= to lament
అర్హసి	= deserve.
స్వధర్మం	= one's own religious principles
అపి	= also
చ	= indeed
అవేక్ష్య	= considering
న	= never
వికమ్పితుం	= to hesitate
అర్హసి	= you deserve
ధర్మ్యాత్	= for religious principles
హి	= indeed
యుద్ధాత్	= than fighting
శ్రేయః	= better engagement
అన్యత్	= any other
క్షత్రియస్య	= of the ksatriya
న	= does not

- విద్యతే = exist.
యదృచ్ఛయా = by its own accord
చ = also
ఉపపన్నం = arrived at
స్వర్గ = of the heavenly planets
ద్వారం = door
అపావృతం = wide open
సుఖినః = very happy
క్షత్రియాః = the members of the royal order
పార్థ = O son of Pritha
లభన్తే = do achieve
యుద్ధం = war
ఈదృషం = like this.
అథ = therefore
చేత్ = if
త్వం = you
ఇమం = this
ధర్మ్యం = as a religious duty
సంగ్రామం = fighting
న = do not
కరిష్యసి = perform
తతః = then
స్వధర్మం = your religious duty
కీర్తిం = reputation
చ = also
హిత్వా = losing
పాపం = sinful reaction
అవాప్స్యసి = will gain.
అకీర్తిం = infamy
చ = also
అపి = over and above
భూతాని = all people

- కథయిష్యన్తి = will speak
 తే = of you
 అవ్యయం = forever
 సమ్భావితస్య = for a respectable man
 చ = also
 అకీర్తిః = ill fame
 మరణాత్ = than death
 అతిరిచ్యతే = becomes more.
 భయాత్ = out of fear
 రణాత్ = from the battlefield
 ఉపరతం = ceased
 మంస్యన్తే = they will consider
 త్వాం = you
 మహారథాః = the great generals
 యేషాం = for whom
 చ = also
 త్వం = you
 బహుమతః = in great estimation
 భూత్వా = having been
 యాస్యసి = you will go
 లాఘవం = decreased in value.
 అవాచ్య = unkind
 వాదాన్ = fabricated words
 చ = also
 బహూన్ = many
 వదిష్యన్తి = will say
 తవ = your
 అహితాః = enemies
 నిన్దన్తః = while vilifying
 తవ = your
 సామర్థ్యం = ability
 తతః = than that

- దుఃఖతరం = more painful
 ను = of course
 కిం = what is there.
 హతః = being killed
 వా = either
 ప్రాప్స్యసి = you gain
 స్వర్గం = the heavenly kingdom
 జిత్వా = by conquering
 వా = or
 భోక్ష్యనే = you enjoy
 మహీం = the world
 తస్మాత్ = therefore
 ఉత్తిష్ట = get up
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 యుద్ధాయ = to fight
 కృత = determined
 నిశ్చయః = in certainty.
 సుఖ = happiness
 దుఃఖే = and distress
 సమే = in equanimity
 కృత్వా = doing so
 లాభాలాభౌ = both profit and loss
 జయాజయౌ = both victory and defeat
 తతః = thereafter
 యుద్ధాయ = for the sake of fighting
 యుజ్యస్వ = engage (fight)
 న = never
 ఏవం = in this way
 పాపం = sinful reaction
 అవాప్స్యసి = you will gain.
 ఏషా = all this
 తే = unto you

- అభిహితా = described
సాక్ష్యే = by analytical study
బుద్ధిః = intelligence
యోగే = in work without fruitive result
తు = but
ఇమం = this
శృణు = just hear
బుద్ధ్యా = by intelligence
యుక్తః = dovetailed
యయా = by which
పార్థ = O son of Pritha
కర్మబంధం = bondage of reaction
ప్రహాస్యసి = you can be released from.
న = there is not
ఇహ = in this yoga
అభిక్రమ = in endeavoring
నాశః = loss
అస్తి = there is
ప్రత్యవాయః = diminution
న = never
విద్యతే = there is
స్వల్పం = a little
అపి = although
అస్య = of this
ధర్మస్య = occupation
త్రాయతే = releases
మహతః = from very great
భయాత్ = danger.
వ్యవసాయాత్మికా = resolute in KRiShNa consciousness
బుద్ధిః = intelligence
ఏక = only one
ఇహ = in this world

- కురునందన = O beloved child of the Kurus
 బహుశాఖాః = having various branches
 హి = indeed
 అనంతాః = unlimited
 చ = also
 బుద్ధయః = intelligence
 అవ్యవసాయినాం = of those who are not in KRiShNa consciousness.
 యామిమాం = all these
 పుష్పితాం = flowery
 వాచం = words
 ప్రవదన్తి = say
 అవిపశ్చితః = men with a poor fund of knowledge
 వేదవాదరతాః = supposed followers of the Vedas
 పార్థ = O son of Pritha
 న = never
 అన్యత్ = anything else
 ఆస్తి = there is
 ఇతి = thus
 వాదినః = the advocates
 కామాత్మానః = desirous of sense gratification
 స్వర్గపరాః = aiming to achieve heavenly planets
 జన్మకర్మఫలప్రదాం = resulting in good birth and other fruitive reactions
 క్రియావిశేష = pompous ceremonies
 బహులాం = various
 భోగ = in sense enjoyment
 ఐశ్వర్య = and opulence
 గతిం = progress
 ప్రతి = towards.
 భోగ = to material enjoyment
 ఐశ్వర్య = and opulence
 ప్రసక్తానాం = for those who are attached
 తయా = by such things

- అపహృతచేతసాం = bewildered in mind
 వ్యవసాయాత్మికా = fixed in determination
 బుద్ధిః = devotional service to the Lord
 సమాధౌ = in the controlled mind
 న = never
 విధీయతే = does take place.
 త్రైగుణ్య = pertaining to the three modes of material nature
 విషయాః = on the subject matter
 వేదాః = Vedic literatures
 నిస్త్రిగుణ్యః = transcendental to the three modes of material nature
 భవ = be
 ఆరున = O Arjuna
 నిర్ద్వంద్వః = without duality
 నిత్యసత్త్వస్థః = in a pure state of spiritual existence
 నిర్వోగక్షేమః = free from ideas of gain and protection
 ఆత్మవాన్ = established in the self.
 యావాన్ = all that
 అర్థః = is meant
 ఉదపానే = in a well of water
 సర్వతః = in all respects
 సమ్ముతోదకే = in a great reservoir of water
 తావాన్ = similarly
 సర్వేషు = in all
 వేదేషు = Vedic literatures
 బ్రాహ్మణస్య = of the man who knows the Supreme Brahman
 విజానతః = who is in complete knowledge.
 కర్మాణి = in prescribed duties
 ఏవ = certainly
 అధికారః = right
 తే = of you
 మా = never
 ఫలేషు = in the fruits

- కదాచన = at any time
 మా = never
 కర్మఫల = in the result of the work
 హేతుః = cause
 భూః = become
 మా = never
 తే = of you
 సజ్గః = attachment
 అస్తు = there should be
 అకర్మణీ = in not doing prescribed duties.
 యోగస్థః = equipoised
 కురు = perform
 కర్మాణీ = your duties
 సజ్గం = attachment
 త్యక్త్వా = giving up
 ధనజ్ఞాయ = O Arjuna
 సిద్ధ్యసిద్ధ్యోః = in success and failure
 సమః = equipoised
 భూత్వా = becoming
 సమత్వం = equanimity
 యోగః = yoga
 ఉచ్యతే = is called.
 దూరేణ = discard it at a long distance
 హి = certainly
 అవరం = abominable
 కర్మ = activity
 బుద్ధియోగాత్ = on the strength of KRiShNa consciousness
 ధనజ్ఞాయ = O conqueror of wealth
 బుద్ధౌ = in such consciousness
 శరణం = full surrender
 అన్విచ్ఛ = try for
 కృపణాః = misers

- ఫలహేతవః = those desiring fruitive results.
 బుద్ధియుక్తః = one who is engaged in devotional service
 జహాతి = can get rid of
 ఇహ = in this life
 ఉభే = both
 సుకృతదుష్కృతే = good and bad results
 తస్మాత్ = therefore
 యోగాయ = for the sake of devotional service
 యుజ్యస్వ = be so engaged
 యోగః = KRiShNa consciousness
 కర్మసు = in all activities
 కౌశలం = art.
 కర్మజం = due to fruitive activities
 బుద్ధియుక్తాః = being engaged in devotional service
 హి = certainly
 ఫలం = results
 త్యక్త్వా = giving up
 మనీషిణః = great sages or devotees
 జన్మబంధం = from the bondage of birth and death
 వినిర్ముక్తాః = liberated
 పదం = position
 గచ్ఛన్తి = they reach
 అనామయం = without miseries.
 యదా = when
 తే = your
 మోహా = of illusion
 కలిలం = dense forest
 బుద్ధిః = transcendental service with intelligence
 వ్యతితరిష్యతి = surpasses
 తదా = at that time
 గన్తాసి = you shall go
 నిర్వేదం = callousness

శ్రోతవ్యస్య = toward all that is to be heard

శ్రుతస్య = all that is already heard

చ = also.

శ్రుతి = of Vedic revelation

విప్రతిపన్నా = without being influenced by the fruitive results

తే = your

యదా = when

స్థాస్యతి = remains

నిశ్చలా = unmoved

సమాధౌ = in transcendental consciousness, or KRiShNa consciousness

అచలా = unflinching

బుద్ధిః = intelligence

తదా = at that time

యోగం = self-realization

అవాప్స్యసి = you will achieve.

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

స్థితప్రజ్ఞస్య = of one who is situated in fixed KRiShNa consciousness

కా = what

భాషా = language

సమాధిస్థస్య = of one situated in trance

కేశవ = O KRiShNa

స్థితధీః = one fixed in KRiShNa consciousness

కీం = what

ప్రభాషేత = speaks

కీం = how

ఆసీత = does remain still

వ్రజేత = walks

కీం = how.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

ప్రజహోతి = gives up

యదా = when

కామాన్ = desires for sense gratification

- సర్వాన్ = of all varieties
 పార్థ = O son of Pritha
 మనోగతాన్ = of mental concoction
 ఆత్మాని = in the pure state of the soul
 ఏవ = certainly
 ఆత్మనా = by the purified mind
 తుష్టః = satisfied
 స్థితప్రజ్ఞః = transcendently situated
 తదా = at that time
 ఉచ్యతే = is said.
 దుఃఖేషు = in the threefold miseries
 అనుద్విగ్నమనాః = without being agitated in mind
 సుఖేషు = in happiness
 విగతస్పృహః = without being interested
 వీత = free from
 రాగ = attachment
 భయ = fear
 క్రోధః = and anger
 స్థితధీః = whose mind is steady
 మునిః = a sage
 ఉచ్యతే = is called.
 యః = one who
 సర్వత్ర = everywhere
 అనభిన్నేహః = without affection
 తత్ = that
 తత్ = that
 ప్రాప్య = achieving
 శుభ = good
 అశుభం = evil
 న = never
 అభినందతీ = praises
 న = never

- దేవ్యష్టి = envies
 తస్య = his
 ప్రజ్ఞా = perfect knowledge
 ప్రతిష్ఠితా = fixed.
 యదా = when
 సంహారతే = winds up
 చ = also
 ఆయం = he
 కూర్మః = tortoise
 అఙ్గాని = limbs
 ఇవ = like
 సర్వశః = altogether
 ఇన్ద్రియాణి = senses
 ఇన్ద్రియార్థేభ్యః = from the sense objects
 తస్య = his
 ప్రజ్ఞా = consciousness
 ప్రతిష్ఠితా = fixed.
 విషయాః = objects for sense enjoyment
 వినివర్తనే = are practiced to be refrained from
 నిరాహారస్య = by negative restrictions
 దేహీనః = for the embodied
 రసవర్జం = giving up the taste
 రసః = sense of enjoyment
 అపి = although there is
 అస్య = his
 పరం = far superior things
 దృష్ట్వా = by experiencing
 నివర్తతే = he ceases from.
 యతతః = while endeavoring
 హి = certainly
 అపి = in spite of
 కౌన్తేయ = O son of Kunti

- పురుషస్య = of a man
 విపశ్చితః = full of discriminating knowledge
 ఇన్ద్రియాణి = the senses
 ప్రమాధీని = agitating
 హరన్తి = throw
 ప్రసభం = by force
 మనః = the mind.
 తాని = those senses
 సర్వాణి = all
 సంయమ్య = keeping under control
 యుక్తః = engaged
 ఆసీత = should be situated
 మత్పరః = in relationship with Me
 వశే = in full subjugation
 హి = certainly
 యస్య = one whose
 ఇన్ద్రియాణి = senses
 తస్య = his
 ప్రజ్ఞా = consciousness
 ప్రతిష్ఠితా = fixed.
 ధ్యాయతః = while contemplating
 విషయాన్ = sense objects
 పుంసః = of a person
 సంఙ్గః = attachment
 తేషు = in the sense objects
 ఉపజాయతే = develops
 సంఙ్గాత్ = from attachment
 సజ్జాయతే = develops
 కామః = desire
 కామాత్ = from desire
 క్రోధః = anger
 అభిజాయతే = becomes manifest.

- క్రోధాత్ = from anger
 భవతి = takes place
 సమోహః = perfect illusion
 సమోహాత్ = from illusion
 స్మృతి = of memory
 విభ్రమః = bewilderment
 స్మృతిభ్రంశాత్ = after bewilderment of memory
 బుద్ధినాశః = loss of intelligence
 బుద్ధినాశాత్ = and from loss of intelligence
 ప్రణశ్యతి = one falls down.
 రాగ = attachment
 ద్వేష = and detachment
 విముక్తైః = by one who has become free from
 తు = but
 విషయాన్ = sense objects
 ఇన్ద్రియైః = by the senses
 చరన్ = acting upon
 ఆత్మవశ్యైః = under one's control
 విధేయాత్మా = one who follows regulated freedom
 ప్రసాదం = the mercy of the Lord
 అధిగచ్ఛతి = attains.
 ప్రసాదే = on achievement of the causeless mercy of the Lord
 సర్వ = of all
 దుఃఖానాం = material miseries
 హానిః = destruction
 అస్య = his
 ఉపజాయతే = takes place
 ప్రసన్నచేతసః = of the happy-minded
 హి = certainly
 ఆఘ = very soon
 బుద్ధిః = intelligence
 పరి = sufficiently

అవతిష్ఠతే = becomes established.

నాస్తి = there cannot be

బుద్ధిః = transcendental intelligence

అయుక్తస్య = of one who is not connected (with KRiShNa consciousness)

న = not

చ = and

అయుక్తస్య = of one devoid of KRiShNa consciousness

భావనా = fixed mind (in happiness)

న = not

చ = and

అభావయతః = of one who is not fixed

శాంతిః = peace

అశాంతస్య = of the unpeaceful

కుతః = where is

సుఖం = happiness.

ఇన్ద్రియాణాం = of the senses

హి = certainly

చరతాం = while roaming

యత్ = with which

మనః = the mind

అనువిధీయతే = becomes constantly engaged

తత్ = that

అస్య = his

హరతి = takes away

ప్రజ్ఞాం = intelligence

వాయుః = wind

నవం = a boat

ఇవ = like

అమృసి = on the water.

తస్మాత్ = therefore

యస్య = whose

మహాబాహూ = O mighty-armed one

నిగృహీతాని = so curbed down
 సర్వశః = all around
 ఇన్ద్రియాణి = the senses
 ఇన్ద్రియార్థేభ్యః = from sense objects
 తస్య = his
 ప్రజ్ఞా = intelligence
 ప్రతిష్ఠితా = fixed.
 యా = what
 నిశా = is night
 సర్వ = all
 భూతానాం = of living entities
 తస్యాం = in that
 జాగర్తి = is wakeful
 సంయమీ = the self-controlled
 యస్యాం = in which
 జాగ్రతి = are awake
 భూతాని = all beings
 సా = that is
 నిశా = night
 పశ్యతః = for the introspective
 మునేః = sage.
 ఆపుర్యమాణం = always being filled
 అచలప్రతిష్ఠం = steadily situated
 సముద్రం = the ocean
 ఆపః = waters
 ప్రవిశన్తి = enter
 యద్వత్ = as
 తద్వత్ = so
 కామాః = desires
 యం = unto whom
 ప్రవిశన్తి = enter
 సర్వే = all

సః = that person

శాంతిం = peace

ఆప్నోతి = achieves

న = not

కామకామీ = one who desires to fulfill desires.

విహాయ = giving up

కామాన్ = material desires for sense gratification

యః = who

సర్వాన్ = all

పుమాన్ = a person

చరతి = lives

నిఃస్పృహః = desireless

నిర్మమః = without a sense of proprietorship

నిరహంకారః = without false ego

సః = he

శాంతిం = perfect peace

అధిగచ్ఛతి = attains.

ఏషా = this

బ్రాహ్మీ = spiritual

స్థితిః = situation

పార్థ = O son of Pritha

న = never

ఏనం = this

ప్రాప్య = achieving

విముహ్యతి = one is bewildered

స్థిత్యా = being situated

అస్యాం = in this

అంతకాలే = at the end of life

అపి = also

బ్రహ్మనిర్వాణం = the spiritual kingdom of God

ఋచ్ఛతి = one attains.

End of 2.72

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 జ్ఞానసి = better
 చేత్ = if
 కర్మణః = than fruitive action
 తే = by You
 మతా = is considered
 బుద్ధిః = intelligence
 జనార్దన = O KRiShNa
 తత్ = therefore
 కిం = why
 కర్మణి = in action
 ఘోరే = ghastly
 మాం = me
 నియోజయసి = You are engaging
 కేశవ = O KRiShNa.
 వ్యామిశ్రేణ = by equivocal
 ఇవ = certainly
 వాక్యేన = words
 బుద్ధిం = intelligence
 మోహయసి = You are bewildering
 ఇవ = certainly
 మే = my
 తత్ = therefore
 ఏకం = only one
 వద = please tell
 నిశ్చిన్త్య = ascertaining
 యేన = by which
 శ్రేయః = real benefit
 అహం = I
 ఆస్నుయాం = may have.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

లోకే = in the world

అస్మిన్ = this

ద్వివిధా = two kinds of

నిష్ఠా = faith

పురా = formerly

ప్రోక్తా = were said

మయా = by Me

అనఘ = O sinless one

జ్ఞానయోగేన = by the linking process of knowledge

సాంఖ్యజ్ఞానాం = of the empiric philosophers

కర్మయోగేణ = by the linking process of devotion

యోగినాం = of the devotees.

న = not

కర్మణాం = of prescribed duties

అనారంభాత్ = by nonperformance

చైష్కర్మ్యం = freedom from reaction

పురుషః = a man

అశ్నుతే = achieves

న = nor

చ = also

సంన్యాసనాత్ = by renunciation

ఏవ = simply

సిద్ధిం = success

సమధిగచ్ఛతి = attains.

న = nor

హి = certainly

కశ్చిత్ = anyone

క్షణం = a moment

అపి = also

జాతు = at any time

తిష్ఠతి = remains

- అకర్మకృత్ = without doing something
 కార్యతే = is forced to do
 హి = certainly
 అవశః = helplessly
 కర్మ = work
 సర్వః = all
 ప్రకృతిజైః = born of the modes of material nature
 గుణైః = by the qualities.
 కర్మేన్ద్రియాణి = the five working sense organs
 సంయమ్య = controlling
 యః = anyone who
 ఆస్తే = remains
 మనసా = by the mind
 స్మరన్ = thinking of
 ఇన్ద్రియార్థాన్ = sense objects
 విమూఢ = foolish
 ఆత్మా = soul
 మిథ్యాచారః = pretender
 సః = he
 ఉచ్యతే = is called.
 యః = one who
 తు = but
 ఇన్ద్రియాణి = the senses
 మనసా = by the mind
 నియమ్య = regulating
 ఆరభతే = begins
 అర్జున = O Arjuna
 కర్మేన్ద్రియైః = by the active sense organs
 కర్మయోగం = devotion
 అసక్తః = without attachment
 సః = he
 విశిష్యతే = is by far the better.

- నియతం = prescribed
 కురు = do
 కర్మ = duties
 త్వం = you
 కర్మ = work
 జ్ఞాయాః = better
 హి = certainly
 అకర్మణః = than no work
 శరీర = bodily
 యాత్రా = maintenance
 అపి = even
 చ = also
 తే = your
 న = never
 ప్రసిద్ధ్యేత్ = is effected
 అకర్మణః = without work.
 యజ్ఞార్థాత్ = done only for the sake of Yajna, or Visnu
 కర్మణః = than work
 అన్యత్ర = otherwise
 లోకః = world
 ఆయం = this
 కర్మబంధనః = bondage by work
 తత్ = of Him
 ఆర్థం = for the sake
 కర్మ = work
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 ముక్తసంగః = liberated from association
 సమాచర = do perfectly.
 సహ = along with
 యజ్ఞాః = sacrifices
 ప్రజాః = generations
 సృష్టావ = creating

పురా = anciently

ఉవాచ = said

ప్రజాపతిః = the Lord of creatures

అనేన = by this

ప్రసవిష్యద్ధ్వం = be more and more prosperous

ఏషః = this

వః = your

అస్తు = let it be

ఇష్ట = of all desirable things

కామధుక్ = bestower.

దేవాన్ = demigods

భావయతా = having pleased

అనేన = by this sacrifice

తే = those

దేవాః = demigods

భావయన్తు = will please

వః = you

పరస్పరం = mutually

భావయన్తుః = pleasing one another

శ్రేయః = benediction

పరం = the supreme

అవాప్స్యథ = you will achieve.

ఇష్టాన్ = desired

భోగాన్ = necessities of life

హి = certainly

వః = unto you

దేవాః = the demigods

దాస్యన్తే = will award

యజ్ఞభావితాః = being satisfied by the performance of sacrifices

తైః = by them

దత్తాన్ = things given

అప్రదాయ = without offering

ఏభ్యః = to these demigods

యః = he who

భుజ్జే = enjoys

స్తేనః = thief

ఏవ = certainly

సః = he.

యజ్ఞశిష్టా = of food taken after performance of yajna

ఆసినః = eaters

సన్తః = the devotees

ముచ్యంతే = get relief

సర్వ = all kinds of

కీల్భిషైః = from sins

భుజ్జాతే = enjoy

తే = they

తు = but

అఘం = grievous sins

పాపాః = sinners

యే = who

పచన్తి = prepare food

ఆత్మకారణాత్ = for sense enjoyment.

అన్నాత్ = from grains

భవన్తి = grow

భూతాని = the material bodies

పర్జన్యాత్ = from rains

అన్న = of food grains

సంభవః = production

యజ్ఞాత్ = from the performance of sacrifice

భవతి = becomes possible

పర్జన్యః = rain

యజ్ఞః = performance of yajna

కర్మ = prescribed duties

సముద్భవః = born of.

- కర్మ = work
 బ్రహ్మ = from the Vedas
 ఉద్భవం = produced
 విద్ధి = you should know
 బ్రహ్మ = the Vedas
 అక్షర = from the Supreme Brahman (Personality of Godhead)
 సముద్భవం = directly manifested
 తస్మాత్ = therefore
 సర్వగతం = all-pervading
 బ్రహ్మ = transcendence
 నిత్యం = eternally
 యజ్ఞే = in sacrifice
 ప్రతిష్ఠితం = situated.
 ఏవం = thus
 ప్రవర్తితం = established by the Vedas
 చక్రం = cycle
 న = does not
 అనువర్తయతి = adopt
 ఇహ = in this life
 యః = one who
 అఘాయుః = whose life is full of sins
 ఇన్ద్రియారామః = satisfied in sense gratification
 మోఘం = uselessly
 పార్థ = O son of Pritha (Arjuna)
 సః = he
 జీవతి = lives.
 యః = one who
 తు = but
 ఆత్మరతిః = taking pleasure in the self
 ఏవ = certainly
 స్యాత్ = remains
 ఆత్మతృప్తః = self-illuminated

చ = and

మానవః = a man

ఆత్మని = in himself

ఏవ = only

చ = and

సన్నుష్టః = perfectly satiated

తస్య = his

కార్యం = duty

న = does not

విద్యతే = exist.

న = never

ఏవ = certainly

తస్య = his

కృతేన = by discharge of duty

అర్థః = purpose

న = nor

అకృతేన = without discharge of duty

ఇహ = in this world

కశ్చన = whatever

న = never

చ = and

అస్య = of him

సర్వభూతేషు = among all living beings

కశ్చిత్ = any

అర్థ = purpose

వ్యపాశ్రయః = taking shelter of.

తస్మాత్ = therefore

అసక్తః = without attachment

సతతం = constantly

కార్యం = as duty

కర్మ = work

సమాచర = perform

- అసక్తః = unattached
 హి = certainly
 ఆచరాన్ = performing
 కర్మ = work
 పరం = the Supreme
 ఆప్నోతి = achieves
 పూరుషః = a man.
 కర్మణా = by work
 ఏవ = even
 హి = certainly
 సంసిద్ధిం = in perfection
 ఆస్థితాః = situated
 జనకాదయాః = Janaka and other kings
 లోకసంగ్రహం = the people in general
 ఏవాపి = also
 సమ్పశ్యన్ = considering
 కర్తుం = to act
 అర్హసి = you deserve.
 యద్యత్ = whatever
 ఆచరతి = he does
 శ్రేష్ఠః = a respectable leader
 తత్ = that
 తత్ = and that alone
 ఏవ = certainly
 ఇతరః = common
 జనః = person
 సః = he
 యత్ = whichever
 ప్రమాణం = example
 కురుతే = does perform
 లోకాః = all the world
 తత్ = that

అనువర్తతే = follows in the footsteps.

న = not

మే = Mine

పార్థ = O son of Pritha

అస్తి = there is

కర్తవ్యం = prescribed duty

త్రిషు = in the three

లోకేషు = planetary systems

కీఞ్చన = any

న = nothing

అనవాప్తం = wanted

అవాప్తవ్యం = to be gained

వర్తే = I am engaged

ఏవ = certainly

చ = also

కర్మణి = in prescribed duty.

యది = if

హి = certainly

అహం = I

న = do not

వర్తేయం = thus engage

జాతు = ever

కర్మణి = in the performance of prescribed duties

అతన్ద్రితః = with great care

మమ = My

వర్త్య = path

అనువర్తన్తే = would follow

మనుష్యాః = all men

పార్థ = O son of Pritha

సర్వశః = in all respects.

ఉత్సీదేయుః = would be put into ruin

ఇమే = all these

- లోకాః = worlds
 న = not
 కుర్యాం = I perform
 కర్మ = prescribed duties
 చేత్ = if
 అహం = I
 సజ్కరస్య = of unwanted population
 చ = and
 కర్తా = creator
 స్యాం = would be
 ఉపహన్యాం = would destroy
 ఇమాః = all these
 ప్రజాః = living entities.
 సక్తాః = being attached
 కర్మణి = in prescribed duties
 అవిద్వాంసః = the ignorant
 యథా = as much as
 కుర్వన్తి = they do
 భారత = O descendant of Bharata
 కుర్యాత్ = must do
 విద్వాన్ = the learned
 తథా = thus
 అసక్తః = without attachment
 చిక్ష్ీర్షుః = desiring to lead
 లోకసంగ్రహం = the people in general.
 న = not
 బుద్ధిభేదం = disruption of intelligence
 జనయేత్ = he should cause
 అజ్ఞానాం = of the foolish
 కర్మసంజ్ఞినాం = who are attached to fruitive work
 జోషయేత్ = he should dovetail
 సర్వ = all

- కర్మాణి = work
విద్వాన్ = a learned person
యుక్తః = engaged
సమాచరన్ = practicing.
ప్రకృతేః = of material nature
క్రియమాణాని = being done
గుణైః = by the modes
కర్మాణి = activities
సర్వశః = all kinds of
అహంకారవిమూఢ = bewildered by false ego
ఆత్మా = the spirit soul
కర్తా = doer
అహం = I
ఇతి = thus
మన్యతే = he thinks.
తత్త్వవిత్ = the knower of the Absolute Truth
తు = but
మహాబాహో = O mighty-armed one
గుణకర్మ = of works under material influence
విభాగయోః = differences
గుణాః = senses
గుణేషు = in sense gratification
వర్తన్తే = are being engaged
ఇతి = thus
మత్స్వా = thinking
న = never
సంజతే = becomes attached.
ప్రకృతేః = of material nature
గుణ = by the modes
సమ్మూఢాః = befooled by material identification
సంజన్తే = they become engaged
గుణకర్మసు = in material activities

- తాన్ = those
 అకృతస్నువిదాః = persons with a poor fund of knowledge
 మన్దాన్ = lazy to understand self-realization
 కృతస్నువిత్ = one who is in factual knowledge
 న = not
 విచాలయేత్ = should try to agitate.
 మయి = unto Me
 సర్వాణి = all sorts of
 కర్మాణి = activities
 సంన్యస్య = giving up completely
 అధ్యాత్మ = with full knowledge of the self
 చేతసా = by consciousness
 నిరాశీః = without desire for profit
 నిర్మమః = without ownership
 భూత్వా = so being
 యుధ్యస్య = fight
 విగతజ్వరః = without being lethargic.
 యే = those who
 మే = My
 మతం = injunctions
 ఇదం = these
 నిత్యం = as an eternal function
 అనుత్తిష్ఠన్తి = execute regularly
 మానవాః = human beings
 శ్రద్ధావన్తః = with faith and devotion
 అనసూయన్తః = without envy
 ముచ్యన్తే = become free
 తే = all of them
 అపి = even
 కర్మభిః = from the bondage of the law of fruitive actions.
 యే = those
 తు = however

- ఏతత్ = this
 అభ్యసూయంతః = out of envy
 న = do not
 అనుతిష్ఠన్తి = regularly perform
 మే = My
 మతం = injunction
 సర్వజ్ఞాన = in all sorts of knowledge
 విమూఢాన్ = perfectly befooled
 తాన్ = they are
 విద్ధి = know it well
 నష్టాన్ = all ruined
 అచేతనః = without KRiShNa consciousness.
 సద్వశం = accordingly
 చేప్సతే = tries
 స్వస్యః = by his own
 ప్రకృతేః = modes of nature
 జ్ఞానవాన్ = learned
 అపి = although
 ప్రకృతిం = nature
 యాన్తి = undergo
 భూతానీ = all living entities
 నిగ్రహః = repression
 కిం = what
 కరిష్యతి = can do.
 ఇన్ద్రియస్య = of the senses
 ఇన్ద్రియస్యార్థే = in the sense objects
 రాగ = attachment
 ద్వేషో = also detachment
 వ్యవస్థితౌ = put under regulations
 తయోః = of them
 న = never
 వశం = control

- ఆగచ్ఛేత్ = one should come
 తౌ = those
 హి = certainly
 అస్య = his
 పరిపన్థినౌ = stumbling blocks.
 శ్రేయాన్ = far better
 స్వధర్మః = one's prescribed duties
 విగుణః = even faulty
 పరధర్మాత్ = than duties mentioned for others
 స్వనుష్ఠితాత్ = perfectly done
 స్వధర్మే = in one's prescribed duties
 నిధనం = destruction
 శ్రేయః = better
 పరధర్మః = duties prescribed for others
 భయావహః = dangerous.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 అథ = then
 కేన = by what
 ప్రయుక్తః = impelled
 అయం = one
 పాపం = sins
 చరతి = does
 పూరుషః = a man
 అనిచ్ఛన్ = without desiring
 అపి = although
 వారేయ = O descendant of VRiShNi
 బలాత్ = by force
 ఇవ = as if
 నియోజితః = engaged.
 శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said
 కామః = lust
 ఏషః = this

- క్రోధః = wrath
 ఏషః = this
 రజోగుణ = the mode of passion
 సముద్భవః = born of
 మహాశనః = all-devouring
 మహాపాపా = greatly sinful
 విద్ధి = know
 ఏనం = this
 ఇహ = in the material world
 వైరిణం = greatest enemy.
 ధూమేన = by smoke
 ఆవ్రియతే = is covered
 వహ్నిః = fire
 యథా = just as
 అదర్శః = mirror
 మలేన = by dust
 చ = also
 యథా = just as
 ఉత్పేన = by the womb
 ఆవృతః = is covered
 గర్భః = embryo
 తథా = so
 తేన = by that lust
 ఇదం = this
 ఆవృతం = is covered.
 ఆవృతం = covered
 జ్ఞానం = pure consciousness
 ఏతేన = by this
 జ్ఞానినః = of the knower
 నిత్యవైరిణ = by the eternal enemy
 కామరూపేణ = in the form of lust
 కౌన్తేయ = O son of Kunti

- దుష్పూరేణ = never to be satisfied
 అనలేన = by the fire
 చ = also.
 ఇన్ద్రియాణి = the senses
 మనః = the mind
 బుద్ధిః = the intelligence
 అస్య = of this lust
 అధిష్ఠానం = sitting place
 ఉచ్యతే = is called
 ఏతైః = by all these
 విమోహయతి = bewilders
 ఏషః = this
 జ్ఞానం = knowledge
 ఆవృత్య = covering
 దేహినం = of the embodied.
 తస్మాత్ = therefore
 త్వం = you
 ఇన్ద్రియాణి = senses
 ఆదౌ = in the beginning
 నియమ్య = by regulating
 భరతర్షభ = O chief amongst the descendants of Bharata
 పాపాత్మనం = the great symbol of sin
 ప్రజహి = curb
 హి = certainly
 ఏనం = this
 జ్ఞాన = of knowledge
 విజ్ఞాన = and scientific knowledge of the pure soul
 నాశనం = the destroyer.
 ఇన్ద్రియాణి = senses
 పరాణి = superior
 ఆహుః = are said
 ఇన్ద్రియేభ్యః = more than the senses

పరం = superior
 మనః = the mind
 మనసః = more than the mind
 తు = also
 పరా = superior
 బుద్ధిః = intelligence
 యః = who
 బుద్ధేః = more than the intelligence
 పరతః = superior
 తు = but
 సః = he.
 ఏవం = thus
 బుద్ధేః = to intelligence
 పరం = superior
 బుద్ధ్వా = knowing
 సంస్తభ్య = by steadying
 ఆత్మానం = the mind
 ఆత్మనా = by deliberate intelligence
 జహి = conquer
 శత్రుం = the enemy
 మహాబాహూ = O mighty-armed one
 కామరూపం = in the form of lust
 దురాసదం = formidable.

End of 3.43

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 ఇమం = this
 వివస్వతే = unto the sun-god
 యోగం = the science of one's relationship to the Supreme
 ప్రోక్తవాన్ = instructed
 అహం = I

- అవ్యయం = imperishable
 వివస్వాన్ = Vivasvan (the sun-god's name)
 మనవే = unto the father of mankind (of the name Vaivasvata)
 ప్రాహ = told
 మనుః = the father of mankind
 ఇక్షాకవే = unto King Ikshvaku
 అబ్రవీత్ = said.
 ఏవం = thus
 పరమృరా = by disciplic succession
 ప్రాప్తం = received
 ఇమం = this science
 రాజర్షయః = the saintly kings
 విదుః = understood
 సః = that knowledge
 కాలేన = in the course of time
 ఇహ = in this world
 మహతా = great
 యోగః = the science of one's relationship with the Supreme
 నష్టః = scattered
 పరస్తప = O Arjuna, subduer of the enemies.
 సః = the same
 ఏవ = certainly
 అయం = this
 మయా = by Me
 తే = unto you
 అద్య = today
 యోగః = the science of yoga
 ప్రోక్తః = spoken
 పురాతనః = very old
 భక్తః = devotee
 అసి = you are
 మే = My

- సఖా = friend
 చ = also
 ఇతి = therefore
 రహస్యం = mystery
 హి = certainly
 ఏతత్ = this
 ఉత్తమం = transcendental.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 అపరం = junior
 భవతః = Your
 జన్మ = birth
 పరం = superior
 జన్మ = birth
 వివస్వతః = of the sun-god
 కథం = how
 ఏతత్ = this
 విజానీయం = shall I understand
 త్వం = You
 ఆదౌ = in the beginning
 ప్రోక్తవాన్ = instructed
 ఇతి = thus.
 శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said
 బహూని = many
 మే = of Mine
 వ్యతీతాని = have passed
 జన్మాని = births
 తవ = of yours
 చ = and also
 అర్జున = O Arjuna
 తాని = those
 అహం = I
 వేద = do know

- సర్వాణి = all
 న = not
 త్వం = you
 వేత్థ = know
 పరస్తప = O subduer of the enemy.
 అజః = unborn
 అపి = although
 సన్ = being so
 అవ్యయ = without deterioration
 ఆత్మ = body
 భూతానాం = of all those who are born
 ఈశ్వరః = the Supreme Lord
 అపి = although
 సన్ = being so
 ప్రకృతిం = in the transcendental form
 స్వాం = of Myself
 అధిష్ఠాయ = being so situated
 సమభవామి = I do incarnate
 ఆత్మమాయయా = by My internal energy.
 యదా యదా = whenever and wherever
 హి = certainly
 ధర్మస్య = of religion
 గ్రానిః = discrepancies
 భవతి = become manifested
 భారత = O descendant of Bharata
 అభ్యుత్థానం = predominance
 అధర్మస్య = of irreligion
 తదా = at that time
 ఆత్మానం = self
 స్పృజామి = manifest
 అహం = I.
 పరిత్రాణాయ = for the deliverance

సాధూనాం = of the devotees
వినాశాయ = for the annihilation
చ = and
దుష్కృతాం = of the miscreants
ధర్మ = principles of religion
సంస్థాపనార్థాయ = to reestablish
సమృద్ధివాపి = I do appear
యుగే = millennium
యుగే = after millennium.
జన్మ = birth
కర్మ = work
చ = also
మే = of Mine
దీప్యం = transcendental
ఏవం = like this
యః = anyone who
వేత్తి = knows
తత్త్వతః = in reality
త్యక్త్వా = leaving aside
దేహం = this body
పునః = again
జన్మ = birth
న = never
ఏతి = does attain
మాం = unto Me
ఏతి = does attain
సః = he
అర్జున = O Arjuna.
వీత = freed from
రాగ = attachment
భయ = fear
క్రోధః = and anger

- మన్మయా = fully in Me
 మాం = in Me
 ఉపాశ్రితాః = being fully situated
 బహవః = many
 జ్ఞాన = of knowledge
 తపసా = by the penance
 పూతాః = being purified
 మద్భావం = transcendental love for Me
 ఆగతాః = attained.
 యే = all who
 యథా = as
 మాం = unto Me
 ప్రపద్యంతే = surrender
 తాన్ = them
 తథా = so
 ఏవ = certainly
 భజామి = reward
 అహం = I
 మమ = My
 వర్తమ = path
 అనువర్తంతే = follow
 మనుష్యాః = all men
 పార్థ = O son of Pritha
 సర్వశః = in all respects.
 కాంక్షంతః = desiring
 కర్మణాం = of fruitive activities
 సిద్ధిం = perfection
 యజంతే = they worship by sacrifices
 ఇహ = in the material world
 దేవతాః = the demigods
 క్షిప్రం = very quickly
 హి = certainly

- మానుషే = in human society
 లోకే = within this world
 సిద్ధిః = success
 భవతి = comes
 కర్మజా = from fruitive work.
 చాతుర్వర్ణ్యం = the four divisions of human society
 మయా = by Me
 సృష్టావ = created
 గుణ = of quality
 కర్మ = and work
 విభాగశః = in terms of division
 తస్య = of that
 కర్తారం = the father
 అపి = although
 మాం = Me
 విద్ధి = you may know
 అకర్తారం = as the non-doer
 అవ్యయం = unchangeable.
 న = never
 మాం = Me
 కర్మాణి = all kinds of work
 లిమ్పన్తి = do affect
 న = nor
 మే = My
 కర్మఫలే = in fruitive action
 స్పృహో = aspiration
 ఇతి = thus
 మాం = Me
 యః = one who
 అభిజానాతి = does know
 కర్మభిః = by the reaction of such work
 న = never

సః = he

బధ్యతే = becomes entangled.

ఏవం = thus

జ్ఞాత్వా = knowing well

కృతం = was performed

కర్మ = work

పూర్వైః = by past authorities

అపి = indeed

ముముక్షుభిః = who attained liberation

కురు = just perform

కర్మ = prescribed duty

ఏవ = certainly

తస్మాత్ = therefore

త్వం = you

పూర్వైః = by the predecessors

పూర్వతరం = in ancient times

కృతం = as performed.

కిం = what is

కర్మ = action

కిం = what is

అకర్మ = inaction

ఇతి = thus

కవయః = the intelligent

అపి = also

అత్ర = in this matter

మోహితాః = are bewildered

తత్ = that

తే = unto you

కర్మ = work

ప్రవక్ష్యామి = I shall explain

యత్ = which

జ్ఞాత్వా = knowing

- మోక్ష్యసే = you will be liberated
 అశుభాత్ = from ill fortune.
 కర్మణః = of work
 హి = certainly
 అపి = also
 బోధవ్యం = should be understood
 బోధవ్యం = should be understood
 చ = also
 వికర్మణః = of forbidden work
 అకర్మణః = of inaction
 చ = also
 బోధవ్యం = should be understood
 గహనా = very difficult
 కర్మణః = of work
 గతిః = entrance.
 కర్మణి = in action
 అకర్మ = inaction
 యః = one who
 పశ్యేత్ = observes
 అకర్మణి = in inaction
 చ = also
 కర్మ = fruitive action
 యః = one who
 సః = he
 బుద్ధిమాన్ = is intelligent
 మనుష్యేషు = in human society
 సః = he
 యుక్తః = is in the transcendental position
 కృతస్మి కర్మకృత్ = although engaged in all activities.
 యస్య = one whose
 సర్వే = all sorts of
 సమారంభాః = attempts

- కామ = based on desire for sense gratification
 సజ్కల్ప = determination
 వర్జితాః = are devoid of
 జ్ఞాన = of perfect knowledge
 అగ్ని = by the fire
 దగ్ధ = burned
 కర్మాణాం = whose work
 తం = him
 ఆహుః = declare
 పఠితం = learned
 బుధాః = those who know.
 త్యక్త్వా = having given up
 కర్మఫలాసక్తం = attachment for fruitive results
 నిత్య = always
 తృప్తః = being satisfied
 నిరాశ్రయః = without any shelter
 కర్మణీ = in activity
 అభిప్రవృత్తః = being fully engaged
 అపి = in spite of
 న = does not
 ఏవ = certainly
 కిచ్చత్ = anything
 కరోతి = do
 సః = he.
 నిరాశీః = without desire for the result
 యత = controlled
 చిత్తాత్మా = mind and intelligence
 త్యక్త్వ = giving up
 సర్వ = all
 పరిగ్రహాః = sense of proprietorship over possessions
 శారీరం = in keeping body and soul together
 కేవలం = only

- కర్మ = work
 కుర్వాన్ = doing
 న = never
 ఆప్నోతి = does acquire
 కిల్బిశం = sinful reactions.
 యదృచ్ఛా = out of its own accord
 లాభ = with gain
 సన్తుష్టః = satisfied
 ద్వంద్వ = duality
 అతీతః = surpassed
 విమత్సరః = free from envy
 సమః = steady
 సిద్ధౌ = in success
 అసిద్ధౌ = failure
 చ = also
 కృత్వా = doing
 అపి = although
 న = never
 నిబధ్యతే = becomes affected.
 గతస్కన్ధస్య = of one unattached to the modes of material nature
 ముక్తస్య = of the liberated
 జ్ఞానావస్థిత = situated in transcendence
 చేతసః = whose wisdom
 యజ్ఞాయ = for the sake of Yajna (KRiShNa)
 ఆచరతః = acting
 కర్మ = work
 సమగ్రం = in total
 ప్రవిలీయతే = merges entirely.
 బ్రహ్మ = spiritual in nature
 అర్పణం = contribution
 బ్రహ్మ = the Supreme
 హవిః = butter

- బ్రహ్మ = spiritual
 అగ్నౌ = in the fire of consummation
 బ్రహ్మణా = by the spirit soul
 హుతం = offered
 బ్రహ్మ = spiritual kingdom
 ఏవ = certainly
 తేన = by him
 గన్తవ్యం = to be reached
 బ్రహ్మ = spiritual
 కర్మ = in activities
 సమాధినా = by complete absorption.
 దైవం = in worshipping the demigods
 ఏవ = like this
 అపరే = some others
 యజ్ఞం = sacrifices
 యోగినః = mystics
 పర్యుపాసతే = worship perfectly
 బ్రహ్మ = of the Absolute Truth
 అగ్నౌ = in the fire
 అపరే = others
 యజ్ఞం = sacrifice
 యజ్ఞేన = by sacrifice
 ఏవ = thus
 ఉపజహ్వతి = offer.
 శ్రోత్రాదీని = such as the hearing process
 ఇన్ద్రియాణి = senses
 అన్యే = others
 సంయమ = of restraint
 అగ్నిషు = in the fires
 జహ్వతి = offer
 శబ్దాదీన్ = sound vibration, etc.
 విషయాన్ = objects of sense gratification

అన్యే = others

ఇన్ద్రియ = of the sense organs

అగ్నిషు = in the fires

జహ్వతి = they sacrifice.

సర్వాణి = of all

ఇన్ద్రియ = the senses

కర్మాణి = functions

ప్రాణకర్మాణి = functions of the life breath

చ = also

అపరే = others

ఆత్మసంయమ = of controlling the mind

యోగ = the linking process

అగ్నౌ = in the fire of

జహ్వతి = offer

జ్ఞానదీపితే = because of the urge for self-realization.

ద్రవ్యయజ్ఞాః = sacrificing one's possessions

తపోయజ్ఞాః = sacrifice in austerities

యోగయజ్ఞాః = sacrifice in eightfold mysticism

తథా = thus

అపరే = others

స్వాధ్యాయ = sacrifice in the study of the Vedas

జ్ఞానయజ్ఞాః = sacrifice in advancement of transcendental knowledge

చ = also

యతయః = enlightened persons

సంశితవ్రతాః = taken to strict vows.

అపానే = in the air which acts downward

జహ్వతి = offer

ప్రాణం = the air which acts outward

ప్రాణే = in the air going outward

అపానం = the air going downward

తథా = as also

అపరే = others

- ప్రాణ = of the air going outward
 అపాన = and the air going downward
 గతి = the movement
 రుద్ధ్వా = checking
 ప్రాణాయామ = trance induced by stopping all breathing
 పరాయణాః = so inclined
 అపరే = others
 నియత = having controlled
 ఆహారాః = eating
 ప్రాణాన్ = the outgoing air
 ప్రాణేషు = in the outgoing air
 జహ్వతి = sacrifice.
 సర్వే = all
 అపి = although apparently different
 ఏతే = these
 యజ్ఞవిదః = conversant with the purpose of performing sacrifices
 యజ్ఞక్షపిత = being cleansed as the result of such performances
 కల్మషాః = of sinful reactions
 యజ్ఞశిష్ట = of the result of such performances of yajna
 అమృతభుజః = those who have tasted such nectar
 యాన్తి = do approach
 బ్రహ్మ = the supreme
 సనాతనం = eternal atmosphere.
 న = never
 అయం = this
 లోకాః = planet
 అస్తి = there is
 అయజ్ఞస్య = for one who performs no sacrifice
 కుతః = where is
 అన్యః = the other
 కురుసత్తమ = O best amongst the Kurus.
 ఏవం = thus

- బహువిధాః = various kinds of
 యజ్ఞాః = sacrifices
 వితతః = are spread
 బ్రహ్మణః = of the Vedas
 ముఖే = through the mouth
 కర్మజాన్ = born of work
 విద్ధి = you should know
 తాన్ = them
 సర్వాన్ = all
 ఏవం = thus
 జ్ఞాత్వా = knowing
 విమోక్ష్యసే = you will be liberated.
 శ్రేయాన్ = greater
 ద్రవ్యమయాత్ = of material possessions
 యజ్ఞాత్ = than the sacrifice
 జ్ఞానయజ్ఞః = sacrifice in knowledge
 పరస్తప = O chastiser of the enemy
 సర్వం = all
 కర్మ = activities
 అఖిలం = in totality
 పార్థ = O son of Pritha
 జ్ఞానే = in knowledge
 పరిసమప్యతే = end.
 తత్ = that knowledge of different sacrifices
 విద్ధి = try to understand
 ప్రణిపాతేన = by approaching a spiritual master
 పరిప్రశ్నేన = by submissive inquiries
 నేవయా = by the rendering of service
 ఉపదేక్ష్యన్తి = they will initiate
 తే = you
 జ్ఞానం = into knowledge
 జ్ఞానినః = the self-realized

- తత్త్వ = of the truth
 దర్శినః = seers.
 యత్ = which
 జ్ఞాత్వా = knowing
 న = never
 పునః = again
 మోహం = to illusion
 ఏవం = like this
 యాస్యసి = you shall go
 పాణ్డవ = O son of Pandu
 యేన = by which
 భూతాని = living entities
 అశేషాణి = all
 ద్రక్ష్యసి = you will see
 ఆత్మని = in the Supreme Soul
 అథౌ = or in other words
 మయి = in Me.
 అపి = even
 చేత్ = if
 అసి = you are
 పాపేభ్యః = of sinners
 సర్వేభ్యః = of all
 పాపకృత్తమః = the greatest sinner
 సర్వం = all such sinful reactions
 జ్ఞానప్లవేన = by the boat of transcendental knowledge
 ఏవ = certainly
 వృజనం = the ocean of miseries
 సంతరిష్యసి = you will cross completely.
 యథా = just as
 ఏధాంసి = firewood
 సమిద్ధః = blazing
 అగ్నిః = fire

- భస్మసాత్ = ashes
 కురుతే = turns
 అర్జున = O Arjuna
 జ్ఞానాగ్నిః = the fire of knowledge
 సర్వకర్మాణి = all reactions to material activities
 భస్మసాత్ = to ashes
 కురుతే = it turns
 తథా = similarly.
 న = notHING
 హి = certainly
 జ్ఞానేన = with knowledge
 సదృశం = in comparison
 పవిత్రం = sanctified
 ఇహ = in this world
 విద్యతే = exists
 తత్ = that
 స్వయం = himself
 యోగ = in devotion
 సంసిద్ధః = he who is mature
 కాలేన = in course of time
 ఆత్మని = in himself
 విస్తతి = enjoys.
 శ్రద్ధావాన్ = a faithful man
 లభతే = achieves
 జ్ఞానం = knowledge
 తత్పరః = very much attached to it
 సంయత = controlled
 ఇన్ద్రియః = senses
 జ్ఞానం = knowledge
 లభ్యా = having achieved
 పరాం = transcendental
 శాంతిం = peace

- అచిరేణ = very soon
 ఆధిగచ్ఛతి = attains.
 అజ్ఞః = a fool who has no knowledge in standard scriptures
 చ = and
 ఆశ్రద్ధానః = without faith in revealed scriptures
 చ = also
 సంశయ = of doubts
 ఆత్మా = a person
 వినశ్యతి = falls back
 న = never
 ఆయం = in this
 లోకః = world
 అస్తి = there is
 న = nor
 పరః = in the next life
 న = not
 సుఖం = happiness
 సంశయ = doubtful
 ఆత్మనః = of the person.
 యోగ = by devotional service in karma-yoga
 సంన్యస్త = one who has renounced
 కర్మాణం = the fruits of actions
 జ్ఞాన = by knowledge
 సఞ్చిన్న = cut
 సంశయం = doubts
 ఆత్మవస్తం = situated in the self
 న = never
 కర్మాణి = works
 నిబద్నన్తి = do bind
 ధనజ్ఞాయ = O conqueror of riches.
 తస్మాత్ = therefore
 అజ్ఞానసమ్భూతం = born of ignorance

హృత్స్థం = situated in the heart
 జ్ఞాన = of knowledge
 ఆసిన = by the weapon
 ఆత్మనః = of the self
 ఛిత్వా = cutting off
 ఏనం = this
 సంశయం = doubt
 యోగం = in yoga
 ఆతిష్ఠ = be situated
 ఉత్తిష్ఠ = stand up to fight
 భారత = O descendant of Bharata.

End of 4.42

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 సంన్యాసం = renunciation
 కర్మణాం = of all activities
 కృష్ణ = O KRiShNa
 పునః = again
 యోగం = devotional service
 చ = also
 శంససి = You are praising
 యత్ = which
 శ్రేయః = is more beneficial
 ఏతయోః = of these two
 ఏకం = one
 తత్ = that
 మే = unto me
 బ్రూహి = please tell
 సునిశ్చితం = definitely.
 శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said
 సంన్యాసః = renunciation of work

కర్మయోగః = work in devotion

చ = also

నిఃశ్రేయసకరో = leading to the path of liberation

ఉభౌ = both

తయోః = of the two

తు = but

కర్మసంన్యాసాత్ = in comparison to the renunciation of fruitive work

కర్మయోగః = work in devotion

విశిష్యతే = is better.

జ్ఞేయః = should be known

సః = he

నిత్య = always

సంన్యాసీ = renouncer

యః = who

న = never

దేష్టి = abhors

న = nor

కాఙ్క్షతి = desires

నిర్విన్దవః = free from all dualities

హి = certainly

మహాబాహూ = O mighty-armed one

సుఖం = happily

బన్ధాత్ = from bondage

ప్రముచ్యతే = is completely liberated.

సాఙ్ఖ్య = analytical study of the material world

యోగౌ = work in devotional service

ప్రథక్ = different

బాలాః = the less intelligent

ప్రవదన్తి = say

న = never

పఞ్చితాః = the learned

ఏకం = in one

అపి = even

ఆస్థితః = being situated

సమ్యక్ = complete

ఉభయోః = of both

విస్తతే = enjoys

ఫలం = the result.

యత్ = what

సాక్షైః = by means of Sankhya philosophy

ప్రాప్యతే = is achieved

స్థానం = place

తత్ = that

యోగైః = by devotional service

అపి = also

గమ్యతే = one can attain

ఏకం = one

సాక్ష్యం = analytical study

చ = and

యోగం = action in devotion

చ = and

యః = one who

పశ్యతి = sees

సః = he

పశ్యతి = actually sees.

సన్యాసః = the renounced order of life

తు = but

మహాబాహో = O mighty-armed one

దుఃఖం = distress

ఆప్తుం = afflicts one with

అయోగతః = without devotional service

యోగయుక్తః = one engaged in devotional service

మునిః = a thinker

బ్రహ్మ = the Supreme

- న చిరేణ = without delay
 అధిగచ్ఛతి = attains.
 యోగయుక్తః = engaged in devotional service
 విశుద్ధాత్మా = a purified soul
 విజితాత్మా = self-controlled
 జితేంద్రియః = having conquered the senses
 సర్వభూత = to all living entities
 ఆత్మభూతాత్మా = compassionate
 కుర్వన్నపి = although engaged in work
 న = never
 లిప్యతే = is entangled.
 న = never
 ఏవ = certainly
 కిచ్చత్ = anything
 కరోమి = I do
 ఇతి = thus
 యుక్తః = engaged in the divine consciousness
 మనేత = thinks
 తత్త్వవిత్ = one who knows the truth
 పశ్యన్ = seeing
 శృణ్వన్ = hearing
 స్పృశన్ = touching
 జిఘ్రన్ = smelling
 ఆశ్నన్ = eating
 గచ్ఛన్ = going
 స్వప్న్ = dreaming
 శ్వాసన్ = breathing
 ప్రలపన్ = talking
 విస్మజన్ = giving up
 గృహ్ణన్ = accepting
 ఉన్మిషన్ = opening
 నిమిషన్ = closing

- అపి = in spite of
 ఇన్ద్రియాణీ = the senses
 ఇన్ద్రియార్థేషు = in sense gratification
 వర్తన్తే = let them be so engaged
 ఇతి = thus
 ధారయన్ = considering.
 బ్రహ్మాణీ = unto the Supreme Personality of Godhead
 ఆధాయ = resigning
 కర్మాణీ = all works
 సక్గం = attachment
 త్యక్త్వా = giving up
 కరోతి = performs
 యః = who
 లిప్యతే = is affected
 న = never
 సః = he
 పాపేన = by sin
 పద్మపత్రం = a lotus leaf
 ఇవ = like
 అమ్బుసా = by the water.
 కాయేన = with the body
 మనసా = with the mind
 బుద్ధ్యా = with the intelligence
 కేవలైః = purified
 ఇన్ద్రియైః = with the senses
 అపి = even
 యోగినః = KRiShNa conscious persons
 కర్మ = actions
 కుర్వన్తి = they perform
 సక్గం = attachment
 త్యక్త్వా = giving up
 ఆత్మ = of the self

- శుద్ధయే = for the purpose of purification.
 యుక్తః = one who is engaged in devotional service
 కర్మఫలం = the results of all activities
 త్యక్త్వా = giving up
 శాంతిం = perfect peace
 ఆప్నోతి = achieves
 నైష్ఠికీం = unflinching
 అయుక్తః = one who is not in KRiShNa consciousness
 కామకారేణ = for enjoying the result of work
 ఫలే = in the result
 సక్తాః = attached
 నిబధ్యతే = becomes entangled.
 సర్వ = all
 కర్మాణి = activities
 మనసా = by the mind
 సంస్యస్య = giving up
 ఆస్తే = remains
 సుఖం = in happiness
 వశీ = one who is controlled
 నవద్వారే = in the place where there are nine gates
 పురే = in the city
 దేహీ = the embodied soul
 న = never
 ఏవ = certainly
 కుర్వన్ = doing anything
 న = not
 కారయన్ = causing to be done.
 న = never
 కర్తృత్వం = proprietorship
 న = nor
 కర్మాణి = activities
 లోకస్య = of the people

- సృజతి = creates
 ప్రభుః = the master of the city of the body
 న = nor
 కర్మఫల = with the results of activities
 సంయోగం = connection
 స్వభావః = the modes of material nature
 తు = but
 ప్రవర్తతే = act.
 న = never
 ఆదత్తే = accepts
 కస్యచిత్ = anyone's
 పాపం = sin
 న = nor
 చ = also
 ఏవ = certainly
 సుకృతం = pious activities
 విభుః = the Supreme Lord
 అజ్ఞానేన = by ignorance
 ఆవృతం = covered
 జ్ఞానం = knowledge
 తేన = by that
 ముహ్యంతి = are bewildered
 జన్తవః = the living entities.
 జ్ఞానేన = by knowledge
 తు = but
 తత్ = that
 అజ్ఞానం = nescience
 యేషాం = whose
 నాశితం = is destroyed
 ఆత్మనః = of the living entity
 తేషాం = their
 ఆదిత్యవత్ = like the rising sun

జ్ఞానం = knowledge

ప్రకాశయతి = discloses

తత్పరం = KRiShNa consciousness.

తత్బుద్ధయః = those whose intelligence is always in the Supreme

తదాత్మానః = those whose minds are always in the Supreme

తన్నిష్ఠాః = those whose faith is only meant for the Supreme

తత్పరాయణః = who have completely taken shelter of Him

గచ్ఛన్తి = go

అపనరావృత్తిం = to liberation

జ్ఞాన = by knowledge

నిర్ధూత = cleansed

కల్మషాః = misgivings.

విద్యా = with education

వినయ = and gentleness

సమృన్నే = fully equipped

బ్రాహ్మణే = in the brahmana

గవి = in the cow

హస్తిని = in the elephant

శుని = in the dog

చ = and

ఏవ = certainly

శ్వపాకే = in the dog-eater (the outcaste)

చ = respectively

పణ్డితాః = those who are wise

సమదర్శినః = who see with equal vision.

ఇహ = in this life

ఏవ = certainly

తైః = by them

జితః = conquered

సర్గః = birth and death

యేషాం = whose

సామ్యే = in equanimity

స్థితం = situated

మనః = mind

నిర్దోషం = flawless

హి = certainly

సమం = in equanimity

బ్రహ్మ = like the Supreme

తస్మాత్ = therefore

బ్రహ్మణీ = in the Supreme

తే = they

స్థితాః = are situated.

న = never

ప్రహృష్యేత్ = rejoices

ప్రియం = the pleasant

ప్రాప్య = achieving

న = does not

ఉద్విజేత్ = become agitated

ప్రాప్య = obtaining

చ = also

అప్రియం = the unpleasant

స్థిరబుద్ధిః = self-intelligent

అసమ్మూఢాః = unbewildered

బ్రహ్మవిత్ = one who knows the Supreme perfectly

బ్రహ్మణీ = in the transcendence

స్థితః = situated.

బాహ్యస్పర్శేషు = in external sense pleasure

అసక్తాత్మా = one who is not attached

విన్దతి = enjoys

ఆత్మని = in the self

యత్ = that which

సుఖం = happiness

సః = he

బ్రహ్మయోగ = by concentration in Brahman

యుక్తాత్మా = self-connected

సుఖం = happiness

అక్షయం = unlimited

అస్మతే = enjoys.

యే = those

హి = certainly

సంస్పర్శజాః = by contact with the material senses

భోగాః = enjoyments

దుఃఖ = distress

యోనయః = sources of

ఏవ = certainly

తే = they are

ఆది = beginning

అన్త = end

వస్తః = subject to

కౌస్తేయ = O son of Kunti

న = never

తేషు = in those

రమతే = takes delight

బుధః = the intelligent person.

శక్నోతి = is able

ఇహైవ = in the present body

యః = one who

సోఢుం = to tolerate

ప్రాక్ = before

శరీర = the body

విమోక్షణాత్ = giving up

కామ = desire

క్రోధ = and anger

ఉద్భవం = generated from

వేగం = urges

సః = he

- యుక్తః = in trance
 సః = he
 సుఖీ = happy
 నరః = human being.
 యః = one who
 అన్తర్నుఖః = happy from within
 అన్తరారామః = actively enjoying within
 తథా = as well as
 అన్తర్ఘోషిః = aiming within
 ఏవ = certainly
 యః = anyone
 సః = he
 యోగీ = a mystic
 బ్రహ్మనిర్వాణం = liberation in the Supreme
 బ్రహ్మభూతః = being self-realized
 అధిగచ్ఛతి = attains.
 లభన్తే = achieve
 బ్రహ్మనిర్వాణం = liberation in the Supreme
 ఋషయః = those who are active within
 క్షీణకల్మషాః = who are devoid of all sins
 ఛిన్న = having torn off
 ద్వైధాః = duality
 యతాత్మనాః = engaged in self-realization
 సర్వభూత = for all living entities
 హితే = in welfare work
 రతాః = engaged.
 కామ = from desires
 క్రోధ = and anger
 విముక్తానాం = of those who are liberated
 యతీనాం = of the saintly persons
 యతచేతసాం = who have full control over the mind
 అభితః = assured in the near future

- బ్రహ్మనిర్వాణం = liberation in the Supreme
 వర్తతే = is there
 విదితాత్మనాం = of those who are self-realized.
 స్పర్శాన్ = sense objects, such as sound
 కృత్వా = keeping
 బహిః = external
 బాహ్యన్ = unnecessary
 చక్షుః = eyes
 చ = also
 ఏవ = certainly
 అన్తరే = between
 భ్రువోః = the eyebrows
 ప్రాణాపానౌ = up-and down-moving air
 సమౌ = in suspension
 కృత్వా = keeping
 నాసాభ్యంతర = within the nostrils
 చారీణౌ = blowing
 యత = controlled
 ఇన్ద్రియ = senses
 మనః = mind
 బుద్ధిః = intelligence
 మునిః = the transcendentalist
 మోక్ష = for liberation
 పరాయణః = being so destined
 విగత = having discarded
 ఇచ్ఛా = wishes
 భయ = fear
 క్రోధః = anger
 యః = one who
 సదా = always
 ముక్తః = liberated
 ఏవ = certainly

సః = he is.

భోక్తారం = the beneficiary

యజ్ఞ = of sacrifices

తపసాం = and penances and austerities

సర్వలోక = of all planets and the demigods thereof

మహేశ్వరం = the Supreme Lord

సుహృదం = the benefactor

సర్వ = of all

భూతానాం = the living entities

జ్ఞాత్వా = thus knowing

మాం = Me (Lord KRiShNa)

శాన్తిం = relief from material pangs

ఋచ్చతి = one achieves.

End of 5.29

శ్రీభగవానువాచ = the Lord said

అనాశ్రితః = without taking shelter

కర్మఫలం = of the result of work

కార్యం = obligatory

కర్మ = work

కరోతి = performs

యః = one who

సః = he

సంన్యాసీ = in the renounced order

చ = also

యోగీ = mystic

చ = also

న = not

నిః = without

అగ్నిః = fire

న = nor

చ = also

అక్రీయాః = without duty.

యం = what

సంన్యాసం = renunciation

ఇతి = thus

ప్రాహుః = they say

యోగం = linking with the Supreme

తం = that

విద్ధి = you must know

పాణ్డవ = O son of Pandu

న = never

హి = certainly

అసంన్యస్త = without giving up

సంకల్పః = desire for self-satisfaction

యోగీ = a mystic transcendentalist

భవతి = becomes

కశ్చన = anyone.

ఆరురుక్షోః = who has just begun yoga

మునేః = of the sage

యోగం = the eightfold yoga system

కర్మ = work

కారణం = the means

ఉచ్యతే = is said to be

యోగ = eightfold yoga

ఆరూఢస్య = of one who has attained

తస్య = his

ఏవ = certainly

శమః = cessation of all material activities

కరణం = the means

ఉచ్యతే = is said to be.

యదా = when

హి = certainly

న = not

ఇన్ద్రియాధేషు = in sense gratification

న = never

కర్మసు = in fruitive activities

అనుషజ్జతే = one necessarily engages

సర్వసంకల్ప = of all material desires

సంన్యాసీ = renouncer

యోగారూఢః = elevated in yoga

తదా = at that time

ఉచ్యతే = is said to be.

ఉద్ధరేత్ = one must deliver

ఆత్మనా = by the mind

ఆత్మానం = the conditioned soul

న = never

ఆత్మానం = the conditioned soul

అవసాదయేత్ = put into degradation

ఆత్మా = mind

ఏవ = certainly

హి = indeed

ఆత్మనః = of the conditioned soul

బంధుః = friend

ఆత్మా = mind

ఏవ = certainly

రిపుః = enemy

ఆత్మనః = of the conditioned soul.

బంధుః = friend

ఆత్మా = the mind

ఆత్మనః = of the living entity

తస్య = of him

యేన = by whom

ఆత్మా = the mind

ఏవ = certainly

- ఆత్మనా = by the living entity
 జితః = conquered
 అనాత్మనః = of one who has failed to control the mind
 తు = but
 శత్రుత్వే = because of enmity
 వదైత = remains
 ఆత్మైవ = the very mind
 శత్రువత్ = as an enemy.
 జితాత్మనః = of one who has conquered his mind
 ప్రశాంతస్య = who has attained tranquillity by such control over the mind
 పరమాత్మా = the Supersoul
 సమాహితః = approached completely
 శీత = in cold
 ఉష్ణ = heat
 సుఖ = happiness
 దుఃఖేషు = and distress
 తథా = also
 మాన = in honor
 అపమానయోః = and dishonor.
 జ్ఞాన = by acquired knowledge
 విజ్ఞాన = and realized knowledge
 తృప్త = satisfied
 ఆత్మా = a living entity
 కూటస్థః = spiritually situated
 విజితేంద్రియః = sensually controlled
 యుక్తః = competent for self-realization
 ఇతి = thus
 ఉచ్యతే = is said
 యోగీ = a mystic
 సమ = equipoised
 లోష్ఠ్య = pebbles
 అశ్మ = stone

- కాంచనః = gold.
 సుహృత్ = to well-wishers by nature
 మిత్ర = benefactors with affection
 అరి = enemies
 ఉదాసీన = neutrals between belligerents
 మధ్యస్థ = mediators between belligerents
 ద్వేష్య = the envious
 బంధుషు = and the relatives or well-wishers
 సాధుషు = unto the pious
 అపి = as well as
 చ = and
 పాపేషు = unto the sinners
 సమబుద్ధిః = having equal intelligence
 విశిష్యతే = is far advanced.
 యోగీ = a transcendentalist
 యుజ్జ్ఞాత = must concentrate in KRiShNa consciousness
 సతతం = constantly
 ఆత్మానం = himself (by body, mind and self)
 రహసి = in a secluded place
 స్థితః = being situated
 ఏకాకీ = alone
 యతచిత్తాత్మా = always careful in mind
 నిరాశీః = without being attracted by anything else
 అపరిగ్రహః = free from the feeling of possessiveness.
 శుచౌ = in a sanctified
 దేశే = land
 ప్రతిష్ఠాప్య = placing
 స్థిరం = firm
 ఆసనం = seat
 ఆత్మనః = his own
 న = not
 అతి = too

- ఉచ్చితం = high
 న = nor
 అతి = too
 నీచం = low
 వైలాజిన = of soft cloth and deerskin
 కుశ = and kusa grass
 ఉత్తరం = covering
 తత్ర = thereupon
 ఏకాగ్రం = with one attention
 మనః = mind
 కృత్వా = making
 యతచిత్త = controlling the mind
 ఇన్ద్రియ = senses
 క్రియః = and activities
 ఉపవిశ్య = sitting
 ఆసనే = on the seat
 యుజ్ఞ్యాత్ = should execute
 యోగం = yoga practice
 ఆత్మా = the heart
 విశుద్ధయే = for clarifying.
 సమం = straight
 కాయ = body
 శిరః = head
 గ్రీవం = neck
 ధారయన్ = holding
 అచలం = unmoving
 స్థిరః = still
 సమేప్రీక్ష్య = looking
 నాసికా = of the nose
 అగ్రం = at the tip
 స్వం = own
 దిశః = on all sides

చ = also

అనవలోకయాన్ = not looking

ప్రశాన్త = unagitated

ఆత్మా = mind

విగతభీః = devoid of fear

బ్రహ్మచారివ్రతే = in the vow of celibacy

స్థితః = situated

మనః = mind

సంయమ్య = completely subduing

మత్ = upon Me (KRiShNa)

చిత్తః = concentrating the mind

యుక్తః = the actual yogi

ఆసీత్ = should sit

మత్ = Me

పరః = the ultimate goal.

యుజ్జాన్ = practicing

ఏవం = as mentioned above

సదా = constantly

ఆత్మానం = body, mind and soul

యోగీ = the mystic transcendentalist

నియతమనసః = with a regulated mind

శాన్తిం = peace

నిర్వాణపరమాం = cessation of material existence

మత్స్సంస్థాం = the spiritual sky (the kingdom of God)

అధిగచ్ఛతి = does attain.

న = never

అతి = too much

అశ్నతః = of one who eats

తు = but

యోగః = linking with the Supreme

అస్తి = there is

న = nor

చ = also

ఏకాన్తం = overly

అనశ్చతః = abstaining from eating

న = nor

చ = also

అతి = too much

స్వప్నశీలస్య = of one who sleeps

జగ్రతః = or one who keeps night watch too much

న = not

ఏవ = ever

చ = and

అర్జున = O Arjuna.

యుక్త = regulated

ఆహార = eating

విహారస్య = recreation

యుక్త = regulated

చేష్టస్య = of one who works for maintenance

కర్మసు = in discharging duties

యుక్త = regulated

స్వప్నావబోధస్య = sleep and wakefulness

యోగః = practice of yoga

భవతి = becomes

దుఃఖహా = diminishing pains.

యదా = when

వినియతం = particularly disciplined

చిత్తం = the mind and its activities

ఆత్మని = in the transcendence

ఏవ = certainly

అవతిష్ఠతే = becomes situated

నిస్పృహః = devoid of desire

సర్వ = for all kinds of

కామేభ్యః = material sense gratification

- యుక్తః = well situated in yoga
 ఇతి = thus
 ఉచ్యతే = is said to be
 తదా = at that time.
 యథా = as
 దీపః = a lamp
 నివాతస్థః = in a place without wind
 న = does not
 ఇఙ్గతే = waver
 సా = this
 ఉపమా = comparison
 స్మృతా = is considered
 యోగినః = of the yogi
 యతచిత్తస్య = whose mind is controlled
 యుజ్జాతః = constantly engaged
 యోగం = in meditation
 ఆత్మనః = on transcendence.
 యత్ర = in that state of affairs where
 ఉపరమతే = cease (because one feels transcendental happiness)
 చిత్తం = mental activities
 నిరుద్ధం = being restrained from matter
 యోగసేవయా = by performance of yoga
 యత్ర = in which
 చ = also
 ఏవ = certainly
 ఆత్మనా = by the pure mind
 ఆత్మానం = the self
 పశ్యన్ = realizing the position of
 ఆత్మని = in the self
 తుష్కతి = one becomes satisfied
 సుఖం = happiness
 ఆత్యన్తికం = supreme

యత్ = which

తత్ = that

బుద్ధి = by intelligence

గ్రాహ్యం = accessible

అతీంద్రియం = transcendental

వేత్తి = one knows

యత్ర = wherein

న = never

చ = also

ఏవ = certainly

అయం = he

స్థితః = situated

చలతి = moves

తత్త్వతః = from the truth

యం = that which

లభ్యా = by attainment

చ = also

అపరం = any other

లాభం = gain

మన్యతే = considers

న = never

అధికం = more

తతః = than that

యస్మిన్ = in which

స్థితః = being situated

న = never

దుఃఖేన = by miseries

గురుణాపి = even though very difficult

విచాల్యతే = becomes shaken

తం = that

విద్యాత్ = you must know

దుఃఖసంయోగ = of the miseries of material contact

- వియోగం = extermination
యోగసంజ్ఞితం = called trance in yoga.
సః = that
నిశ్చయేన = with firm determination
యోక్తవ్యః = must be practiced
యోగః = yoga system
అనిర్విణ్ణచేతస = without deviation
సంకల్ప = mental speculations
ప్రభవాన్ = born of
కామాన్ = material desires
త్యక్త్వా = giving up
సర్వాన్ = all
అశేషతః = completely
మనసా = by the mind
ఏవ = certainly
ఇన్ద్రియగ్రామం = the full set of senses
వినియమ్య = regulating
సమస్తతః = from all sides.
శనైః = gradually
శనైః = step by step
ఉపరమేత్ = one should hold back
బుద్ధ్యా = by intelligence
ధృతిగృహీతయా = carried by conviction
ఆత్మసంస్థం = placed in transcendence
మనః = mind
కృత్వా = making
న = not
కీఞ్చిత్ = anything else
అపి = even
చింతయేత్ = should think of.
యతస్యతః = wherever
నిశ్చలతి = becomes verily agitated

- మనః = the mind
 చఞ్చలం = flickering
 అస్థిరం = unsteady
 తతస్థతః = from there
 నియమ్య = regulating
 ఏతత్ = this
 ఆత్మని = in the self
 ఏవ = certainly
 వశం = control
 నయేత్ = must bring under.
 ప్రశాంత = peaceful, fixed on the lotus feet of KRiShNa
 మనసం = whose mind
 హి = certainly
 ఏనం = this
 యోగినం = yogi
 సుఖం = happiness
 ఉత్తమం = the highest
 ఉపైతి = attains
 శాన్తరజసం = his passion pacified
 బ్రహ్మభూతం = liberation by identification with the Absolute
 అకల్మషం = freed from all past sinful reactions.
 యుజ్జాన్ = engaging in yoga practice
 ఏవం = thus
 సదా = always
 ఆత్మానం = the self
 యోగీ = one who is in touch with the Supreme Self
 విగత = freed from
 కల్మషః = all material contamination
 సుఖేన = in transcendental happiness
 బ్రహ్మాసంస్పర్శం = being in constant touch with the Supreme
 అత్యంతం = the highest
 సుఖం = happiness

అశ్నుతే = attains.

సర్వభూతస్థం = situated in all beings

ఆత్మానం = the Supersoul

సర్వ = all

భూతానీ = entities

చ = also

ఆత్మని = in the self

ఈక్షతే = does see

యోగయుక్తాత్మా = one who is dovetailed in KRiShNa consciousness

సర్వత్ర = everywhere

సమదర్శనః = seeing equally.

యః = whoever

మాం = Me

పశ్యతి = sees

సర్వత్ర = everywhere

సర్వం = everything

చ = and

మయి = in Me

పశ్యతి = sees

తస్య = for him

అహం = I

న = not

ప్రణశ్యామి = am lost

సః = he

చ = also

మే = to Me

న = nor

ప్రణశ్యతి = is lost.

సర్వభూతస్థితం = situated in everyone's heart

యః = he who

మాం = Me

భజతి = serves in devotional service

ఏకత్వం = in oneness

ఆస్థితః = situated

సర్వథా = in all respects

వర్తమానః = being situated

అపి = in spite of

సః = he

యోగీ = the transcendentalist

మయి = in Me

వర్తతే = remains.

ఆత్మా = with his self

ఙాపమ్యేన = by comparison

సర్వత్ర = everywhere

సమం = equally

పశ్యతి = sees

యః = he who

అర్జున = O Arjuna

సుఖం = happiness

వా = or

యది = if

వా = or

దుఃఖం = distress

సః = such

యోగీ = a transcendentalist

పరమః = perfect

మతః = is considered.

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

యోఽయం = this system

యోగః = mysticism

త్వయా = by You

ప్రోక్తః = described

సామ్యేన = generally

మధుసూదన = O killer of the demon Madhu

- ఏతస్య = of this
 అహం = I
 న = do not
 పశ్యామి = see
 చఞ్చలత్వాత్ = due to being restless
 స్థితిం = situation
 స్థిరాం = stable.
 చఞ్చలం = flickering
 హి = certainly
 మనః = mind
 కృష్ణ = O KRiShNa
 ప్రమాథి = agitating
 బలవత్ = strong
 దృఢం = obstinate
 తస్య = its
 అహం = I
 నిగ్రహం = subduing
 మన్యే = think
 వాయోః = of the wind
 ఇవ = like
 సుదుష్కరం = difficult.
 శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said
 అసంశయం = undoubtedly
 మహాబాహో = O mighty-armed one
 మనః = the mind
 దుర్నిగ్రహం = difficult to curb
 చలం = flickering
 అభ్యాసేన = by practice
 తు = but
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 వైరాగ్యేణ = by detachment
 చ = also

- గృహ్యతే = can be so controlled.
 అసంయతా = unbridled
 ఆత్మనా = by the mind
 యోగః = self-realization
 దుష్ప్రాప్యః = difficult to obtain
 ఇతి = thus
 మే = My
 మతిః = opinion
 వశ్య = controlled
 ఆత్మనా = by the mind
 తు = but
 యతతా = while endeavoring
 శక్యః = practical
 అవాప్తుం = to achieve
 ఉపాయతః = by appropriate means.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 అయతిః = the unsuccessful transcendentalist
 శ్రద్ధయా = with faith
 ఉపేతః = engaged
 యోగాత్ = from the mystic link
 చలిత = deviated
 మానసః = who has such a mind
 అప్రాప్య = failing to attain
 యోగసంసిద్ధిం = the highest perfection in mysticism
 కాం = which
 గతిం = destination
 కృష్ణ = O KRiShNa
 గచ్ఛతి = achieves.
 కచ్చిత్ = whether
 న = not
 ఉభయ = both
 విభ్రష్టః = deviated from

- చిన్న = torn
 అభ్రం = cloud
 ఇవ = like
 నశ్యతి = perishes
 అప్రతిష్ఠః = without any position
 మహాబాహూ = O mighty-armed KRiShNa
 విమూఢః = bewildered
 బ్రహ్మణః = of transcendence
 పథి = on the path.
 ఏతత్ = this is
 మే = my
 సంశయం = doubt
 కృష్ణ = O KRiShNa
 ఛేత్తుం = to dispel
 అర్హసి = You are requested
 అశేషతః = completely
 త్వత్ = than You
 అన్యః = other
 సంశయస్య = of the doubt
 అస్య = this
 ఛేత్తా = remover
 న = never
 హి = certainly
 ఉపపద్యతే = is to be found.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 పార్థ = O son of Pritha
 నైవ = never is it so
 ఇహ = in this material world
 న = never
 అముత్ర = in the next life
 వినాశః = destruction
 తస్య = his

విద్యతే = exists

న = never

హి = certainly

కల్యాణకృత్ = one who is engaged in auspicious activities

కశ్చిత్ = anyone

దుర్గతిం = to degradation

తాత = My friend

గచ్ఛతి = goes.

ప్రాప్య = after achieving

పుణ్యకృతం = of those who performed pious activities

లోకాన్ = planets

ఉపిత్వా = after dwelling

శాశ్వతీః = many

సమాః = years

శుచీనాం = of the pious

శ్రీమతం = of the prosperous

గేహే = in the house

యోగభ్రష్టః = one who has fallen from the path of self-realization

అభిజాయతే = takes his birth.

అథవా = or

యోగీనాం = of learned transcendentalists

ఏవ = certainly

కులే = in the family

భవతి = takes birth

ధీమతాం = of those who are endowed with great wisdom

ఏతత్ = this

హి = certainly

దుర్లభతరం = very rare

లోకే = in this world

జన్మ = birth

యత్ = that which

ఈదృషం = like this.

- తత్ర = thereupon
 తం = that
 బుద్ధిసంయోగం = revival of consciousness
 లభతే = gains
 పౌర్వదేహికం = from the previous body
 యతతే = he endeavors
 చ = also
 తతః = thereafter
 భూయః = again
 సంసిద్ధౌ = for perfection
 కురునన్దన = O son of Kuru.
 పూర్వ = previous
 అభ్యాసేన = by practice
 తేన = by that
 ఏవ = certainly
 హియతే = is attracted
 హి = surely
 అవశః = automatically
 అపి = also
 సః = he
 జిజ్ఞాసుః = inquisitive
 అపి = even
 యోగస్య = about yoga
 శబ్దబ్రహ్మ = ritualistic principles of scriptures
 అతివర్తతే = transcends.
 ప్రయత్నాత్ = by rigid practice
 యతమానః = endeavoring
 తు = and
 యోగీ = such a transcendentalist
 సంశుద్ధ = washed off
 కిల్బిషః = all of whose sins
 అనేక = after many, many

- జన్మ = births
 సంసిద్ధః = having achieved perfection
 తతః = thereafter
 యాతి = attains
 పరాం = the highest
 గతిం = destination.
 తపస్విభ్యః = than the ascetics
 అధికః = greater
 యోగీ = the yogi
 జ్ఞానిభ్యః = than the wise
 అపి = also
 మతః = considered
 అధికః = greater
 కర్మిభ్యః = than the fruitive workers
 చ = also
 అధికః = greater
 యోగీ = the yogi
 తస్మాత్ = therefore
 యోగీ = a transcendentalist
 భవ = just become
 అర్జున = O Arjuna.
 యోగీనాం = of yogis
 అపి = also
 సర్వేషాం = all types of
 మద్గతేన = abiding in Me, always thinking of Me
 అన్తరాత్మనా = within himself
 శ్రద్ధావాన్ = in full faith
 భజతే = renders transcendental loving service
 యః = one who
 మాం = to Me (the Supreme Lord)
 సః = he
 మే = by Me

యుక్తతమః = the greatest yogi

మతః = is considered.

End of 6.47

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Lord said

మయి = to Me

ఆసక్తమనాః = mind attached

పార్థ = O son of Pritha

యోగం = self-realization

యుజ్జాన్ = practicing

మదాశ్రయః = in consciousness of Me (KRiShNa consciousness)

అసంశయం = without doubt

సమగ్రం = completely

మాం = Me

యథా = how

జ్ఞాస్యసి = you can know

తత్ = that

శ్శృణు = try to hear.

జ్ఞానం = phenomenal knowledge

తే = unto you

అహం = I

స = with

విజ్ఞానం = numinous knowledge

ఇదం = this

వక్ష్యామి = shall explain

అశేషతః = in full

యత్ = which

జ్ఞాత్వా = knowing

న = not

ఇహ = in this world

భూయః = further

- అన్యత్ = anything more
 జ్ఞాతవ్యం = knowable
 అవశిష్యతే = remains.
 మనుష్యాణాం = of men
 సహస్రేషు = out of many thousands
 కశ్చిత్ = someone
 యతతి = endeavors
 సిద్ధయే = for perfection
 యతతాం = of those so endeavoring
 అపి = indeed
 సిద్ధానాం = of those who have achieved perfection
 కశ్చిత్ = someone
 మాం = Me
 వేత్తి = does know
 తత్త్వతః = in fact.
 భూమిః = earth
 ఆపః = water
 అనలః = fire
 వాయుః = air
 ఖం = ether
 మనః = mind
 బుద్ధిః = intelligence
 ఏవ = certainly
 చ = and
 అహంకారః = false ego
 ఇతి = thus
 ఇయం = all these
 మే = My
 భిన్నా = separated
 ప్రకృతిః = energies
 అష్టధా = eightfold.
 అపరా = inferior

- ఇయం = this
 ఇతః = besides this
 తు = but
 అన్యం = another
 ప్రకృతిం = energy
 విద్ధి = just try to understand
 మే = My
 పరం = superior
 జీవభూతాం = comprising the living entities
 మహాబాహుః = O mighty-armed one
 యయా = by whom
 ఇదం = this
 ధార్యతే = is utilized or exploited
 జగత్ = the material world.
 ఏతత్ = these two natures
 యోనీని = whose source of birth
 భూతాని = everything created
 సర్వాణి = all
 ఇతి = thus
 ఉపధారయ = know
 అహం = I
 కృత్స్నస్య = all-inclusive
 జగతః = of the world
 ప్రభవః = the source of manifestation
 ప్రలయః = annihilation
 తథా = as well as.
 మత్తః = beyond Me
 పరతరం = superior
 న = not
 అన్యత్ కిञ్చిత్ = anything else
 అస్తి = there is
 ధనజ్ఞాయ = O conqueror of wealth

- మయి = in Me
 సర్వం = all that be
 ఇదం = which we see
 ప్రోతం = is strung
 సూత్రే = on a thread
 మణిగణాః = pearls
 ఇవ = like.
 రసః = taste
 అహం = I
 అప్పు = in water
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 ప్రభా = the light
 అస్మి = I am
 శశిసూర్యయోః = of the moon and the sun
 ప్రణవః = the three letters a-u-m
 సర్వ = in all
 వేదేషు = the Vedas
 శబ్దః = sound vibration
 ఖే = in the ether
 పౌరుషం = ability
 నృషు = in men.
 పుణ్యః = original
 గంధః = fragrance
 పృథీవ్యాం = in the earth
 చ = also
 తేజః = heat
 చ = also
 అస్మి = I am
 విభావసౌ = in the fire
 జీవనం = life
 సర్వ = in all
 భూతేషు = living entities

తపః = penance

చ = also

అస్మి = I am

తపస్విషు = in those who practice penance.

బీజం = the seed

మాం = Me

సర్వభూతానాం = of all living entities

విద్ధి = try to understand

పార్థ = O son of Pritha

సనాతనం = original, eternal

బుద్ధిః = intelligence

బుద్ధిమతాం = of the intelligent

అస్మి = I am

తేజః = prowess

తేజస్వినాం = of the powerful

అహం = I am.

బలం = strength

బలవతాం = of the strong

చ = and

అహం = I am

కామ = passion

రాగ = and attachment

వివర్జితం = devoid of

ధర్మావిరుద్ధః = not against religious principles

భూతేషు = in all beings

కామః = sex life

అస్మి = I am

భరతర్షభ = O lord of the Bharatas.

యే = all which

చ = and

ఏవ = certainly

సౌత్త్వికాః = in goodness

- భావః = states of being
 రాజసః = in the mode of passion
 తామసాః = in the mode of ignorance
 చ = also
 యే = all which
 మత్తః = from Me
 ఏవ = certainly
 ఇతి = thus
 తాన్ = those
 విద్ధి = try to know
 న = not
 తు = but
 అహం = I
 తేషు = in them
 తే = they
 మయి = in Me.
 త్రిభిః = three
 గుణమయైః = consisting of the gunas
 భావైః = by the states of being
 ఏభిః = all these
 సర్వం = whole
 ఇదం = this
 జగత్ = universe
 మోహితం = deluded
 నాభిజానాతి = does not know
 మాం = Me
 ఏభ్యః = above these
 పరం = the Supreme
 అవ్యయం = inexhaustible.
 దైవీ = transcendental
 హి = certainly
 ఏషా = this

గుణమయీ = consisting of the three modes of material nature

మమ = My

మాయా = energy

దురత్యయా = very difficult to overcome

మాం = unto Me

ఏవ = certainly

యే = those who

ప్రపద్యంతే = surrender

మాయామేతాం = this illusory energy

తరన్తి = overcome

తే = they.

న = not

మాం = unto Me

దుష్కృతినః = miscreants

మూఢః = foolish

ప్రపద్యంతే = surrender

నరాధమాః = lowest among mankind

మాయయా = by the illusory energy

అపహృత = stolen

జ్ఞానః = whose knowledge

ఆసురం = demonic

భావం = nature

ఆశ్రితాః = accepting.

చతుర్విధాః = four kinds of

భజన్తే = render services

మాం = unto Me

జనాః = persons

సుకృతినః = those who are pious

అర్జున = O Arjuna

ఆర్తః = the distressed

జిజ్ఞాసుః = the inquisitive

అర్థార్థీ = one who desires material gain

జ్ఞానీ = one who knows things as they are

చ = also

భరతర్షభ = O great one amongst the descendants of Bharata.

తేషాం = out of them

జ్ఞానీ = one in full knowledge

నిత్యయుక్తః = always engaged

ఏక = only

భక్తిః = in devotional service

విశిష్యతే = is special

ప్రియః = very dear

హి = certainly

జ్ఞానినః = to the person in knowledge

అత్యర్థం = highly

అహం = I am

సః = he

చ = also

మమ = to Me

ప్రియః = dear.

ఉదారాః = magnanimous

సర్వ = all

ఏవ = certainly

ఏతే = these

జ్ఞానీ = one who is in knowledge

తు = but

ఆత్మైవ = just like Myself

మే = My

మతం = opinion

ఆస్థితః = situated

సః = he

హి = certainly

యుక్తాత్మా = engaged in devotional service

మాం = in Me

- ఏవ = certainly
 అనుత్తమాం = the highest
 గతిం = destination.
 బహూనాం = many
 జన్మనాం = repeated births and deaths
 అన్తే = after
 జ్ఞానవాన్ = one who is in full knowledge
 మాం = unto Me
 ప్రపద్యతే = surrenders
 వాసుదేవః = the Personality of Godhead, KRiShNa
 సర్వం = everything
 ఇతి = thus
 సః = that
 మహాత్మా = great soul
 సుదుర్లభః = very rare to see.
 కామైః = by desires
 త్రైన్దైః = various
 హృత = deprived of
 జ్ఞానాః = knowledge
 ప్రపద్యన్తే = surrender
 అన్య = to other
 దేవతాః = demigods
 తం తం = corresponding
 నియమం = regulations
 ఆస్థాయ = following
 ప్రకృత్యా = by nature
 నియతాః = controlled
 స్వయా = by their own.
 యస్య = whoever
 యాం యాం = whichever
 తనుం = form of a demigod
 భక్తః = devotee

శ్రద్ధయా = with faith
 ఆర్చితుం = to worship
 ఇచ్ఛతి = desires
 తస్య తస్య = to him
 ఆచలం = steady
 శ్రద్ధాం = faith
 తాం = that
 ఏవ = surely
 విదధామి = give
 అహం = I.
 సః = he
 తయా = with that
 శ్రద్ధయా = inspiration
 యుక్తః = endowed
 తస్య = of that demigod
 ఆరాధనం = for the worship
 ఈహతే = he aspires
 లభతే = obtains
 చ = and
 తతః = from that
 కామాన్ = his desires
 మయా = by Me
 ఏవ = alone
 విహితాన్ = arranged
 హి = certainly
 తాన్ = those.
 అస్తవత్ = perishable
 తు = but
 ఫలం = fruit
 తేషాం = their
 తత్ = that
 భవతి = becomes

అల్పమేధసాం = of those of small intelligence

దేవాన్ = to the demigods

దేవయజుః = the worshipers of the demigods

యాన్తి = go

మత్ = My

భక్తాః = devotees

యాన్తి = go

మాం = to Me

అపి = also.

అవ్యక్తం = nonmanifested

వ్యక్తిం = personality

ఆపన్నం = achieved

మన్యన్తే = think

మాం = Me

అబుద్ధయః = less intelligent persons

పరం = supreme

భావం = existence

అజానన్తః = without knowing

మమ = My

అవ్యయం = imperishable

అనుత్తమం = the finest.

న = nor

అహం = I

ప్రకాశః = manifest

సర్వస్య = to everyone

యోగమాయా = by internal potency

సమావృతః = covered

మూఢః = foolish

అయం = these

న = not

అభిజానాతి = can understand

లోకః = persons

- మాం = Me
 అజం = unborn
 అవ్యయం = inexhaustible.
 వేద = know
 అహం = I
 సమతీతాని = completely past
 వర్తమానాని = present
 చ = and
 అర్జున = O Arjuna
 భవిష్యాణి = future
 చ = also
 భూతానీ = all living entities
 మాం = Me
 తు = but
 వేద = knows
 న = not
 కశ్చన = anyone.
 ఇచ్ఛా = desire
 ద్వేష = and hate
 సముత్థేన = arisen from
 ద్వంద్వ = of duality
 మోహేన = by the illusion
 భారత = O scion of Bharata
 సర్వ = all
 భూతానీ = living entities
 సమ్మోహం = into delusion
 సర్గే = while taking birth
 యాత్తి = go
 పరంతప = O conqueror of enemies.
 యేషాం = whose
 తు = but
 అన్తగతం = completely eradicated

పాపం = sin

జనానాం = of the persons

పుణ్య = pious

కర్మణాం = whose previous activities

తే = they

ద్వంద్వ = of duality

మోహ = delusion

నిర్ముక్తాః = free from

భజన్తే = engage in devotional service

మాం = to Me

దృఢవ్రతాః = with determination.

జరా = from old age

మరణ = and death

మోక్షాయ = for the purpose of liberation

మాం = Me

ఆశ్రిత్య = taking shelter of

యతన్తి = endeavor

యే = all those who

తే = such persons

బ్రహ్మ = Brahman

తత్ = actually that

విదుః = they know

కృతన్నం = everything

అధ్యాత్మం = transcendental

కర్మ = activities

చ = also

అఖిలం = entirely.

సాధిభూత = and the governing principle of the material manifestation

అధిదైవం = governing all the demigods

మాం = Me

సాధియజ్ఞం = and governing all sacrifices

చ = also

యే = those who

విదుః = know

ప్రయాణ = of death

కాలే = at the time

అపి = even

చ = and

మాం = Me

తే = they

విదుః = know

యుక్తచేతసః = their minds engaged in Me.

End of 7.30

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

కిం = what

తత్ = that

బ్రహ్మ = Brahman

కిం = what

అధ్యాత్మం = the self

కిం = what

కర్మ = fruitive activities

పురుషోత్తమ = O Supreme Person

అధిభూతం = the material manifestation

చ = and

కిం = what

ప్రోక్తం = is called

అధిదైవం = the demigods

కిం = what

ఉచ్యతే = is called.

అధియజ్ఞః = the Lord of sacrifice

కథం = how

కః = who

అత్ర = here

దేహే = in the body

అస్మిన్ = this

మధుసూదన = O Madhusudana

ప్రయాణకాలే = at the time of death

చ = and

కథం = how

జ్ఞేయోఽసి = You can be known

నియతాత్మభిః = by the self-controlled.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

అక్షరం = indestructible

బ్రహ్మ = Brahman

పరమం = transcendental

స్వభావః = eternal nature

అధ్యాత్మం = the self

ఉచ్యతే = is called

భూతభావోద్భవకరః = producing the material bodies of the living entities

వినర్గః = creation

కర్మ = fruitive activities

సంజ్ఞితః = is called.

అధిభూతం = the physical manifestation

క్షరః = constantly changing

భావః = nature

పురుషః = the universal form

చ = and

అధిదైవతం = called adhidaiva

అధియజ్ఞః = the Supersoul

అహం = I (KRiShNa)

ఏవ = certainly

అత్ర = in this

దేహే = body

దేహాభృతాం = of the embodied

వర = O best.
 అన్తకాలే = at the end of life
 చ = also
 మాం = Me
 ఏవ = certainly
 స్మరన్ = remembering
 ముక్త్యా = quitting
 కలేవరం = the body
 యః = he who
 ప్రయాతి = goes
 సః = he
 మద్భావం = My nature
 యాతి = achieves
 న = not
 అస్తి = there is
 అత్ర = here
 సంశయః = doubt.
 యం యం = whatever
 వాపి = at all
 స్మరన్ = remembering
 భావం = nature
 త్యజతి = gives up
 అన్తే = at the end
 కలేవరం = this body
 తం తం = similar
 ఏవ = certainly
 ఏతి = gets
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 సదా = always
 తత్ = that
 భావ = state of being
 భావితాః = remembering.

తస్మాత్	= therefore
సర్వేషు	= at all
కాలేషు	= times
మాం	= Me
అనుస్మర	= go on remembering
యుధ్య	= fight
చ	= also
మయి	= unto Me
అర్పిత	= surrendering
మనః	= mind
బుద్ధిః	= intellect
మాం	= unto Me
ఏవ	= surely
ఏష్యసి	= you will attain
అసంశయః	= beyond a doubt.
అభ్యాసయోగ	= by practice
యుక్తేన	= being engaged in meditation
చేతసా	= by the mind and intelligence
నాన్యగామినా	= without their being deviated
పరమం	= the Supreme
పురుషం	= Personality of Godhead
దివ్యం	= transcendental
యాతి	= one achieves
పార్థ	= O son of Pritha
అనుచిన్తయన్	= constantly thinking of.
కవిం	= the one who knows everything
పురాణం	= the oldest
అనుశాసితారం	= the controller
అణోః	= than the atom
అణీయాంసం	= smaller
అనుస్మరేత్	= always thinks of
యః	= one who

- సర్వస్య = of everything
 ధాతారం = the maintainer
 అచిన్త్య = inconceivable
 రూపం = whose form
 ఆదిత్యవర్ణం = luminous like the sun
 తమసః = to darkness
 పరస్తాత్ = transcendental.
 ప్రయాణకాలే = at the time of death
 మనసా = by the mind
 అవలేన = without its being deviated
 భక్త్యా = in full devotion
 యుక్తః = engaged
 యోగబలేన = by the power of mystic yoga
 చ = also
 ఏవ = certainly
 భ్రువోః = the two eyebrows
 మధ్యే = between
 ప్రాణం = the life air
 ఆవేశ్య = establishing
 సమ్యక్ = completely
 సః = he
 తం = that
 పరం = transcendental
 పురుషం = Personality of Godhead
 ఉపైతి = achieves
 దివ్యం = in the spiritual kingdom.
 యత్ = that which
 అక్షరం = syllable om
 వేదవిదః = persons conversant with the Vedas
 వదన్తి = say
 విశన్తి = enter
 యత్ = in which

- యతయః = great sages
 వీతరాగాః = in the renounced order of life
 యత్ = that which
 ఇచ్ఛన్తః = desiring
 బ్రహ్మచర్యం = celibacy
 చరన్తి = practice
 తత్ = that
 తే = unto you
 పదం = situation
 సంగ్రహేణ = in summary
 ప్రవక్ష్యే = I shall explain.
 సర్వద్వారాణి = all the doors of the body
 సంయమ్య = controlling
 మనః = the mind
 హృది = in the heart
 నిరుధ్య = confining
 చ = also
 మూర్ధ్ని = on the head
 ఆధాయ = fixing
 ఆత్మనః = of the soul
 ప్రాణం = the life air
 ఆస్థితః = situated in
 యోగధారణాం = the yogic situation.
 ఓం = the combination of letters om (omkara)
 ఇతి = thus
 ఏకాక్షరం = the one syllable
 బ్రహ్మ = absolute
 వ్యాహరన్ = vibrating
 మాం = Me (KRiShNa)
 అనుస్మరన్ = remembering
 యః = anyone who
 ప్రయాతి = leaves

- త్యజన్ = quitting
 దేహం = this body
 సః = he
 యాతి = achieves
 పరమాం = the supreme
 గతిం = destination.
 అనన్యచేతాః = without deviation of the mind
 సతతం = always
 యః = anyone who
 మాం = Me (KRiShNa)
 స్మరతి = remembers
 నిత్యశః = regularly
 తస్య = to him
 అహం = I am
 సులభః = very easy to achieve
 పార్థ = O son of Pritha
 నిత్య = regularly
 యుక్తస్య = engaged
 యోగీనః = for the devotee.
 మాం = Me
 ఉపేత్య = achieving
 పునః = again
 జన్మ = birth
 దుఃఖాలయం = place of miseries
 అశాశ్వతం = temporary
 న = never
 ఆప్నువన్తి = attain
 మహాత్మనః = the great souls
 సంసిద్ధిం = perfection
 పరమాం = ultimate
 గతాః = having achieved.
 ఆబ్రహ్మభువనాత్ = up to the BrahmaloKa planet

- లోకాః = the planetary systems
 పునః = again
 ఆవర్తనః = returning
 అర్జున = O Arjuna
 మాం = unto Me
 ఉపేత్య = arriving
 తు = but
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 పునర్జన్మ = rebirth
 న = never
 విద్యతే = takes place.
 సహస్ర = one thousand
 యుగ = millenniums
 పర్వంతం = including
 అహః = day
 యత్ = that which
 బ్రహ్మణః = of Brahma
 విదుః = they know
 రాత్రిం = night
 యుగ = millenniums
 సహస్రాంతాం = similarly, ending after one thousand
 తే = they
 అహోరాత్ర = day and night
 విదః = who understand
 జనాః = people.
 అవ్యక్తైత్ = from the unmanifest
 వ్యక్తయః = living entities
 సర్వః = all
 ప్రభవన్తి = become manifest
 అహరాగమే = at the beginning of the day
 రాత్ర్యాగమే = at the fall of night
 ప్రలీయన్తే = are annihilated

- తత్ర = into that
 ఏవ = certainly
 అవ్యక్త = the unmanifest
 సంజ్ఞకే = which is called.
 భూతగ్రామః = the aggregate of all living entities
 సః = these
 ఏవ = certainly
 అయం = this
 భూత్వా భూత్వా = repeatedly taking birth
 ప్రలీయతే = is annihilated
 రాత్రి = of night
 ఆగమే = on the arrival
 అవశః = automatically
 పార్థ = O son of Pritha
 ప్రభవతి = is manifest
 అహః = of daytime
 ఆగమే = on the arrival.
 పరః = transcendental
 తస్మాత్ = to that
 తు = but
 భావః = nature
 అన్యః = another
 అవ్యక్తః = unmanifest
 అవ్యక్తైత్ = to the unmanifest
 సనాతనః = eternal
 యః సః = that which
 సర్వేషు = all
 భూతేషు = manifestation
 నశ్యాత్సు = being annihilated
 న = never
 వినశ్యతి = is annihilated.
 అవ్యక్తః = unmanifested

- అక్షరః = infallible
 ఇతి = thus
 ఉక్తః = is said
 తం = that
 ఆహుః = is known
 పరమాం = the ultimate
 గతిం = destination
 యం = which
 ప్రాప్య = gaining
 న = never
 నివర్తన్తే = come back
 తత్ = that
 ధామ = abode
 పరమం = supreme
 మమ = My.
 పురుషః = the Supreme Personality
 సః = He
 పరః = the Supreme, than whom no one is greater
 పార్థ = O son of Pritha
 భక్త్యా = by devotional service
 లభ్యః = can be achieved
 తు = but
 అనన్యయా = unalloyed, undeviating
 యస్య = whom
 అన్తఃస్థాని = within
 భూతానీ = all of this material manifestation
 యేన = by whom
 సర్వం = all
 ఇదం = whatever we can see
 తతం = is pervaded.
 యత్ర = at which
 కాలే = time

- తు = and
 అనావృత్తిం = no return
 ఆవృత్తిం = return
 చ = also
 ఏవ = certainly
 యోగినః = different kinds of mystics
 ప్రయాతాః = having departed
 యాన్తి = attain
 తం = that
 కాలం = time
 వక్ష్యామి = I shall describe
 భరతర్షభ = O best of the Bharatas.
 అగ్నిః = fire
 జ్యోతిః = light
 అహః = day
 శుక్లః = the white fortnight
 షణ్మాసాః = the six months
 ఉత్తరాయణం = when the sun passes on the northern side
 తత్ర = there
 ప్రయాతాః = those who pass away
 గచ్ఛన్తి = go
 బ్రహ్మ = to the Absolute
 బ్రహ్మవిదః = who know the Absolute
 జనాః = persons.
 ధుమః = smoke
 రాత్రిః = night
 తథా = also
 కృష్ణః = the fortnight of the dark moon
 షణ్మాసాః = the six months
 దక్షిణాయనం = when the sun passes on the southern side
 తత్ర = there
 చాన్ద్రమనం = the moon planet

- జ్యోతిః = the light
 యోగీ = the mystic
 ప్రాప్య = achieving
 నివర్తతే = comes back.
 శుక = light
 కృష్ణ = and darkness
 గతి = ways of passing
 హి = certainly
 ఏతే = these two
 జగతః = of the material world
 శాశ్వతే = of the Vedas
 మతే = in the opinion
 ఏకయా = by one
 యాతి = goes
 అనావృత్తిం = to no return
 అన్యయా = by the other
 ఆవర్తతే = comes back
 పునః = again.
 న = never
 ఏతే = these two
 స్పృతీ = different paths
 పార్థ = O son of Pritha
 జానన్ = even if he knows
 యోగీ = the devotee of the Lord
 ముహ్యతి = is bewildered
 కశ్చన = any
 తస్మాత్ = therefore
 సర్వేషు కాలేషు = always
 యోగయుక్తః = engaged in KRiShNa consciousness
 భవ = just become
 అర్జున = O Arjuna.
 వేదేషు = in the study of the Vedas

యజ్ఞేషు = in the performances of yajna, sacrifice
 తపఃసు = in undergoing different types of austerities
 చ = also
 ఏవ = certainly
 దానేషు = in giving charities
 యత్ = that which
 పుణ్యఫలం = result of pious work
 ప్రదిష్టం = indicated
 అత్యేతి = surpasses
 తత్ సర్వం = all those
 ఇదం = this
 విదిత్వా = knowing
 యోగీ = the devotee
 పరం = supreme
 స్థానం = abode
 ఉపైతి = achieves
 చ = also
 ఆద్యం = original.

End of 8.28

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 ఇదం = this
 తు = but
 తే = unto you
 గుహ్యతమం = the most confidential
 ప్రవక్ష్యామి = I am speaking
 అనసుయవే = to the nonenvious
 జ్ఞానం = knowledge
 విజ్ఞాన = realized knowledge
 సహితం = with
 యత్ = which

- జ్ఞాత్వా = knowing
 మోక్ష్యసే = you will be released
 అశుభాత్ = from this miserable material existence.
 రాజవిద్యా = the king of education
 రాజగుహ్యం = the king of confidential knowledge
 పవిత్రం = the purest
 ఇదం = this
 ఉత్తమం = transcendental
 ప్రత్యక్ష = by direct experience
 అవగమం = understood
 ధర్మ్యం = the principle of religion
 సుసుఖం = very happy
 కర్తుం = to execute
 అవ్యయం = everlasting.
 అశ్రద్ధధానాః = those who are faithless
 పురుషాః = such persons
 ధర్మస్య = toward the process of religion
 అస్య = this
 పరన్నప = O killer of the enemies
 అప్రాప్య = without obtaining
 మాం = Me
 నివర్తనే = come back
 మృత్యు = of death
 సంసార = in material existence
 వర్తమాని = on the path.
 మయా = by Me
 తతం = pervaded
 ఇదం = this
 సర్వం = all
 జగత్ = cosmic manifestation
 అవ్యక్తమూర్తినా = by the unmanifested form
 మత్స్యాని = in Me

సర్వభూతానీ = all living entities
 న = not
 చ = also
 అహం = I
 తేషు = in them
 అవస్థితః = situated.
 న = never
 చ = also
 మత్స్థాని = situated in Me
 భూతాని = all creation
 పశ్య = just see
 మే = My
 యోగమైశ్వరం = inconceivable mystic power
 భూతభృత్ = the maintainer of all living entities
 న = never
 చ = also
 భూతస్థః = in the cosmic manifestation
 మమ = My
 ఆత్మా = Self
 భూతభావనః = the source of all manifestations.
 యథా = just as
 ఆకాశస్థితః = situated in the sky
 నిత్యం = always
 వాయుః = the wind
 సర్వత్రగః = blowing everywhere
 మహాన్ = great
 తథా = similarly
 సర్వాణి భూతాని = all created beings
 మత్స్థాని = situated in Me
 ఇతి = thus
 ఉపధారయ = try to understand.
 సర్వభూతాని = all created entities

- కౌన్తేయ = O son of Kunti
 ప్రకృతిం = nature
 యాన్తి = enter
 మామికాం = My
 కల్పక్షయే = at the end of the millennium
 పునః = again
 తాని = all those
 కల్పాదౌ = in the beginning of the millennium
 విసృజామి = create
 అహం = I.
 ప్రకృతిం = the material nature
 స్వాం = of My personal Self
 అవష్టభ్య = entering into
 విసృజామి = I create
 పునః పునః = again and again
 భూతగ్రామం = all the cosmic manifestations
 ఇమం = these
 కృత్స్నం = in total
 అవసం = automatically
 ప్రకృతేః = of the force of nature
 వశాత్ = under obligation.
 న = never
 చ = also
 మాం = Me
 తాని = all those
 కర్మాణి = activities
 నిబధ్నన్తి = bind
 ధనజ్ఞాయ = O conqueror of riches
 ఉదాసీనవత్ = as neutral
 ఆసినం = situated
 అసక్తం = without attraction
 తేషు = for those

- కర్మసు = activities.
 మయా = by Me
 అధ్యక్షేణ = by superintendence
 ప్రకృతిః = material nature
 సూయతే = manifests
 స = with both
 చరాచరమ్ = the moving and the nonmoving
 హేతునా = for the reason
 అనేన = this
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 జగత్ = the cosmic manifestation
 విపరివర్తతే = is working.
 అవజానన్తి = deride
 మాం = Me
 మూఢాః = foolish men
 మానుషీం = in a human form
 తనుం = a body
 ఆశ్రితం = assuming
 పరం = transcendental
 భావం = nature
 అజానన్తః = not knowing
 మమ = My
 భూత = of everything that be
 మహేశ్వరం = the supreme proprietor.
 మోఘాశాః = baffled in their hopes
 మోఘకర్మాణః = baffled in fruitive activities
 మోఘజ్ఞానాః = baffled in knowledge
 విచేతసః = bewildered
 రాక్షసీం = demonic
 ఆసురీం = atheistic
 చ = and
 ఏవ = certainly

- ప్రకృతిం = nature
 మోహినీం = bewildering
 శ్రితాః = taking shelter of.
 మహాత్మానః = the great souls
 తు = but
 మాం = unto Me
 పార్థ = O son of Pritha
 దైవీం = divine
 ప్రకృతిం = nature
 ఆశ్రితాః = having taken shelter of
 భజన్తి = render service
 అనన్యమనసః = without deviation of the mind
 జ్ఞాత్వా = knowing
 భూత = of creation
 ఆదిం = the origin
 అవ్యయం = inexhaustible.
 సతతం = always
 కీర్తయన్తః = chanting
 మాం = about Me
 యతన్తః = fully endeavoring
 చ = also
 దృఢవ్రతాః = with determination
 నమస్కన్తః = offering obeisances
 చ = and
 మాం = Me
 భక్త్యా = in devotion
 నిత్యయుక్తాః = perpetually engaged
 ఉపాసతే = worship.
 జ్ఞానయజ్ఞేన = by cultivation of knowledge
 చ = also
 అపి = certainly
 అన్యే = others

యజన్తః = sacrificing

మాం = Me

ఉపాసతే = worship

ఏకత్వేన = in oneness

ప్రథక్త్వేన = in duality

బహుధా = in diversity

విశ్వతోముఖం = and in the universal form.

అహం = I

క్రతుః = Vedic ritual

అహం = I

యజ్ఞః = smrti sacrifice

స్వధా = oblation

అహం = I

అహం = I

ఔషధం = healing herb

మన్త్రః = transcendental chant

అహం = I

అహం = I

ఏవ = certainly

ఆజ్యం = melted butter

అహం = I

అగ్నిః = fire

అహం = I

హుతం = offering.

పితా = father

అహం = I

అస్య = of this

జగతః = universe

మాతా = mother

ధాతా = supporter

పితామహః = grandfather

వేద్యం = what is to be known

- పవిత్రం = that which purifies
 ఓంకార = the syllable om
 ఋక్ = the Rg Veda
 సామ = the Sama Veda
 యజుః = the Yajur Veda
 ఏవ = certainly
 చ = and.
 గతిః = goal
 భర్తా = sustainer
 ప్రభుః = Lord
 సక్షీ = witness
 నివాసః = abode
 శరణం = refuge
 సుహృత్ = most intimate friend
 ప్రభవః = creation
 ప్రలయః = dissolution
 స్థానం = ground
 నిధానం = resting place
 బీజం = seed
 అవ్యయం = imperishable.
 తపామి = give heat
 అహం = I
 అహం = I
 వర్షం = rain
 నిగృహ్ణామి = withhold
 ఉత్సృజామి = send forth
 చ = and
 అమృతం = immortality
 చ = and
 ఏవ = certainly
 మృత్యుః = death
 చ = and

సత్ = spirit

అసత్ = matter

చ = and

అహం = I

అర్జున = O Arjuna.

త్రైవిద్యః = the knowers of the three Vedas

మాం = Me

సోమపాః = drinkers of soma juice

పూత = purified

పాపాః = of sins

యజ్ఞైః = with sacrifices

ఇష్ట్యా = worshiping

స్వర్గతిం = passage to heaven

ప్రార్థయన్తే = pray for

తే = they

పుణ్యం = pious

ఆసాద్య = attaining

సురేంద్ర = of Indra

లోకం = the world

అశ్నన్తి = enjoy

దివ్యాన్ = celestial

దీవి = in heaven

దేవభోగాన్ = the pleasures of the gods.

తే = they

తం = that

భుక్త్వా = enjoying

స్వర్గలోకం = heaven

విశాలం = vast

క్షీణే = being exhausted

పుణ్యే = the results of their pious activities

మర్త్యలోకం = to the mortal earth

విశన్తి = fall down

- ఏవం = thus
 త్రయీ = of the three Vedas
 ధర్మం = doctrines
 అనుష్ఠపన్నాః = following
 గతాగతం = death and birth
 కామకామాః = desiring sense enjoyments
 లభన్తే = attain.
 అనన్యాః = having no other object
 చిన్తయన్తః = concentrating
 మాం = on Me
 యే = those who
 జనాః = persons
 పర్యుపాసతే = properly worship
 తేషాం = of them
 నిత్య = always
 అభియుక్తానాం = fixed in devotion
 యోగ = requirements
 క్షేమం = protection
 వహామి = carry
 అహం = I.
 యే = those who
 అపి = also
 అన్య = of other
 దేవతా = gods
 భక్తాః = devotees
 యజన్తే = worship
 శ్రద్ధయాన్వితాః = with faith
 తే = they
 అపి = also
 మాం = Me
 ఏవ = only
 కౌన్తేయ = O son of Kunti

యజన్తి = they worship
 అవిధిపూర్వకం = in a wrong way.
 అహం = I
 హి = surely
 సర్వ = of all
 యజ్ఞానాం = sacrifices
 భోక్తా = the enjoyer
 చ = and
 ప్రభుః = the Lord
 ఏవ = also
 చ = and
 న = not
 తు = but
 మాం = Me
 అభిజానన్తి = they know
 తత్త్వేన = in reality
 అతః = therefore
 చ్యవన్తి = fall down
 తే = they.
 యాన్తి = go
 దేవప్రతాః = worshipers of demigods
 దేవాన్ = to the demigods
 పితౄణాన్ = to the ancestors
 యాన్తి = go
 పితృప్రతాః = worshipers of ancestors
 భూతానీ = to the ghosts and spirits
 యాన్తి = go
 భూతేజ్ఞాః = worshipers of ghosts and spirits
 యాన్తి = go
 మత్ = My
 యజినః = devotees
 అపి = but

మాం	= unto Me.
పత్రం	= a leaf
పుష్పం	= a flower
ఫలం	= a fruit
తోయం	= water
యః	= whoever
మే	= unto Me
భక్త్యా	= with devotion
ప్రయచ్ఛతి	= offers
తత్	= that
అహం	= I
భక్త్యుపహృతం	= offered in devotion
అశ్నామి	= accept
ప్రయతాత్మనః	= from one in pure consciousness.
యత్	= whatever
కరోఽసి	= you do
యత్	= whatever
అశ్నాసి	= you eat
యత్	= whatever
జహోఽసి	= you offer
దదాసి	= you give away
యత్	= whatever
యత్	= whatever
తపస్యసి	= austerities you perform
కౌన్తేయ	= O son of Kunti
తత్	= that
కురుష్వ	= do
మత్	= unto Me
అర్పణం	= as an offering.
శుభ	= from auspicious
అశుభ	= and inauspicious
ఫలైః	= results

ఏవం = thus

మోక్ష్యసే = you will become free

కర్మ = of work

బంధనైః = from the bondage

సంన్యాస = of renunciation

యోగ = the yoga

యుక్తాత్మ = having the mind firmly set on

విముక్తః = liberated

మాం = to Me

ఉపైష్యసి = you will attain.

సమః = equally disposed

అహం = I

సర్వభూతేషు = to all living entities

న = no one

మే = to Me

దేవీష్యః = hateful

అస్తి = is

న = nor

ప్రియః = dear

యే = those who

భజన్తి = render transcendental service

తు = but

మాం = unto Me

భక్త్యా = in devotion

మయి = are in Me

తే = such persons

తేషు = in them

చ = also

అపి = certainly

అహం = I.

అపి = even

చేత్ = if

సుదురాచారః = one committing the most abominable actions

భజతే = is engaged in devotional service

మాం = unto Me

అనన్యభాక్ = without deviation

సాధుః = a saint

ఏవ = certainly

సః = he

మన్తవ్యః = is to be considered

సమ్యక్ = completely

వ్యవసితః = situated in determination

హి = certainly

సః = he.

క్షీప్రం = very soon

భవతి = becomes

ధర్మాత్మా = righteous

శశ్వచ్ఛాంతిం = lasting peace

నిగచ్ఛతి = attains

కౌన్తేయ = O son of Kunti

ప్రతిజానీహి = declare

న = never

మే = My

భక్తః = devotee

ప్రణశ్యతి = perishes.

మాం = of Me

హి = certainly

పార్థ = O son of Pritha

వ్యపాశ్రిత్య = particularly taking shelter

యే = those who

అపి = also

స్యః = are

పాపయోనయః = born of a lower family

స్త్రీయః = women

- వైశ్యః = mercantile people
 తథా = also
 శూద్రః = lower-class men
 తేఽపి = even they
 యాన్తి = go
 పరాం = to the supreme
 గతిం = destination.
 కీం = how much
 పునః = again
 బ్రాహ్మణాః = brahmanas
 పుణ్యాః = righteous
 భక్తాః = devotees
 రాజర్షయః = saintly kings
 తథా = also
 అనిత్యం = temporary
 అసుఖం = full of miseries
 లోకం = planet
 ఇమం = this
 ప్రాప్య = gaining
 భజన్వ = be engaged in loving service
 మాం = unto Me.
 మన్మనాః = always thinking of Me
 భవ = become
 మత్ = My
 భక్తః = devotee
 మత్ = My
 యాజి = worshiper
 మాం = unto Me
 నమస్కరు = offer obeisances
 మాం = unto Me
 ఏవ = completely
 ఏష్యసి = you will come

యుక్తాః = being absorbed

ఏవం = thus

ఆత్మానం = your soul

మత్ప్రాయణః = devoted to Me.

End of 9.34

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

భూయః = again

ఏవ = certainly

మహాబాహో = O mighty-armed

శ్రౌణు = just hear

మే = My

పరమం = supreme

వచః = instruction

యత్ = that which

తే = to you

అహం = I

ప్రియమాణాయ = thinking you dear to Me

వక్ష్యామి = say

హితకామ్యయా = for your benefit.

న = never

మే = My

విదుః = know

సురగణాః = the demigods

ప్రభవం = origin, opulences

న = never

మహర్షయః = great sages

అహం = I am

ఆదిః = the origin

హి = certainly

దేవానాం = of the demigods

మహర్షీణాం = of the great sages
 చ = also
 సర్వశః = in all respects.
 యః = anyone who
 మాం = Me
 అజం = unborn
 అనాదిం = without beginning
 చ = also
 వేత్తి = knows
 లోక = of the planets
 మహేశ్వరం = the supreme master
 అసమ్మూఢః = undeluded
 సః = he
 మర్త్యేషు = among those subject to death
 సర్వపాపైః = from all sinful reactions
 ప్రముచ్యతే = is delivered.
 బుద్ధిః = intelligence
 జ్ఞానం = knowledge
 అసమ్మోహః = freedom from doubt
 క్షమా = forgiveness
 సత్యం = truthfulness
 దమః = control of the senses
 శమః = control of the mind
 సుఖం = happiness
 దుఃఖం = distress
 భవః = birth
 అభావః = death
 భయం = fear
 చ = also
 అభయం = fearlessness
 ఏవ = also
 చ = and

అహింసా	= nonviolence
సమతా	= equilibrium
తుష్టిః	= satisfaction
తపః	= penance
దానం	= charity
యశః	= fame
అయశః	= infamy
భవన్తి	= come about
భావాః	= natures
భూతానాం	= of living entities
మత్తః	= from Me
ఏవ	= certainly
ప్రథగ్విధాః	= variously arranged.
మహర్షయః	= the great sages
సప్త	= seven
పూర్వే	= before
చత్వారః	= four
మనవః	= Manus
తథా	= also
మద్భావాః	= born of Me
మానసాః	= from the mind
జాతాః	= born
యేషాం	= of them
లోకే	= in the world
ఇమాః	= all this
ప్రజాః	= population.
ఏతాం	= all this
విభూతిం	= opulence
యోగం	= mystic power
చ	= also
మమ	= of Mine
యః	= anyone who

- వేత్తి = knows
 తత్త్వతః = factually
 సః = he
 అవికల్పేన = without division
 యోగేన = in devotional service
 యుజ్యతే = is engaged
 న = never
 అత్ర = here
 సంశయః = doubt.
 అహం = I
 సర్వస్య = of all
 ప్రభవః = the source of generation
 మత్తః = from Me
 సర్వం = everything
 ప్రవర్తతే = emanates
 ఇతి = thus
 మత్వా = knowing
 భజన్తే = become devoted
 మాం = unto Me
 బుధాః = the learned
 భావసమన్వితః = with great attention.
 మచ్చిత్తాః = their minds fully engaged in Me
 మద్గతప్రాణాః = their lives devoted to Me
 బోధయంతః = preaching
 పరస్పరం = among themselves
 కథయంతః = talking
 చ = also
 మాం = about Me
 నిత్యం = perpetually
 తుష్యన్తి = become pleased
 చ = also
 రమన్తి = enjoy transcendental bliss

చ = also.

తేషాం = unto them

సతతయుక్తానాం = always engaged

భజతాం = in rendering devotional service

ప్రీతిపూర్వకం = in loving ecstasy

దదామి = I give

బుద్ధియోగం = real intelligence

తం = that

యేన = by which

మాం = unto Me

ఉపయాన్తి = come

తే = they.

తేషాం = for them

ఏవ = certainly

అనుకంపార్థం = to show special mercy

అహం = I

అజ్ఞానజం = due to ignorance

తమః = darkness

నాశయామి = dispel

ఆత్మభావ = within their hearts

స్థః = situated

జ్ఞాన = of knowledge

దీపేన = with the lamp

భాస్వతా = glowing.

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

పరం = supreme

బ్రహ్మ = truth

పరం = supreme

ధామ = sustenance

పవిత్రం = pure

పరమం = supreme

భవాన్ = You

- పురుషం = personality
 శాశ్వతం = original
 దివ్యం = transcendental
 ఆదిదేవం = the original Lord
 అజం = unborn
 విభుం = greatest
 ఆహుః = say
 త్వాం = of You
 ఋషయః = sages
 సర్వే = all
 దేవర్షిః = the sage among the demigods
 నారదః = Narada
 తథా = also
 అసితః = Asita
 దేవలః = Devala
 వ్యాసః = Vyasa
 స్వయం = personally
 చ = also
 ఏవ = certainly
 బ్రవీషి = You are explaining
 మే = unto me.
 సర్వం = all
 ఏతత్ = this
 ఋతం = truth
 మన్యే = I accept
 యత్ = which
 మాం = unto me
 వదసి = You tell
 కేశవ = O KRiShNa
 న = never
 హి = certainly
 తే = Your

- భగవాన్ = O Personality of Godhead
 వ్యక్తిం = revelation
 విదుః = can know
 దేవాః = the demigods
 న = nor
 దానవః = the demons.
 స్వయం = personally
 ఏవ = certainly
 ఆత్మనా = by Yourself
 ఆత్మానం = Yourself
 వేత్థ = know
 త్వం = You
 పురుషోత్తమ = O greatest of all persons
 భూతభావన = O origin of everything
 భూతేశ = O Lord of everything
 దేవదేవ = O Lord of all demigods
 జగత్పతే = O Lord of the entire universe.
 వక్తుం = to say
 అర్హస్మి = You deserve
 అశేషేణ = in detail
 దివ్యాః = divine
 హి = certainly
 ఆత్మ = Your own
 విభూతయః = opulences
 యాభిః = by which
 విభూతిభిః = opulences
 లోకాన్ = all the planets
 ఇమాన్ = these
 త్వాం = You
 వ్యాప్య = pervading
 తిష్ఠసి = remain.
 కథం = how

- విద్యామహం = shall I know
 యోగీన్ = O supreme mystic
 త్వాం = You
 సదా = always
 పరిచిన్తయన్ = thinking of
 కేషు = in which
 కేషు = in which
 చ = also
 భావేషు = natures cintyah
 అసి = You are to be remembered
 భగవన్ = O Supreme
 మయా = by me.
 విస్తరేణ = in detail
 ఆత్మనః = Your
 యోగం = mystic power
 విభూతిం = opulences
 చ = also
 జనార్దన = O killer of the atheists
 భూయః = again
 కథయ = describe
 తృప్తిః = satisfaction
 హి = certainly
 శృణ్వతః = hearing
 నాస్తి = there is not
 మే = my
 అమృతం = nectar.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 హస్త = yes
 తే = unto you
 కథయిష్యామి = I shall speak
 దివ్యాః = divine
 హి = certainly

ఆత్మవిభూతయః = personal opulences

ప్రాధాన్యతః = which are principal

కురుశ్రేష్ఠ = O best of the Kurus

నాస్తి = there is not

అన్తః = limit

విస్తరస్య = to the extent

మే = My.

అహం = I

ఆత్మా = the soul

గుడాకేశ = O Arjuna

సర్వభూత = of all living entities

ఆశయస్థితాః = situated within the heart

అహం = I am

ఆదిః = the origin

చ = also

మధ్యం = middle

చ = also

భూతానాం = of all living entities

అన్తః = end

ఏవ = certainly

చ = and.

ఆదిత్యానాం = of the Adityas

అహం = I am

విష్ణుః = Vishnu

జ్యోతిషాం = of all luminaries

రవిః = the sun

అంశుమాన్ = radiant

మరీచిః = Marici

మరుతాం = of the Maruts

అస్మి = I am

నక్షత్రాణాం = of the stars

అహం = I am

- శశీ = the moon.
 వేదానాం = of all the Vedas
 సామవేదః = the Sama Veda
 అస్మి = I am
 దేవానాం = of all the demigods
 అస్మి = I am
 వాసవః = the heavenly king
 ఇంద్రియాణాం = of all the senses
 మనః = the mind
 చ = also
 అస్మి = I am
 భూతానాం = of all living entities
 అస్మి = I am
 చేతనా = the living force.
 రుద్రాణాం = of all the Rudras
 శంకరః = Shankara
 చ = also
 అస్మి = I am
 విత్తేశః = the lord of the treasury of the demigods
 యక్షరక్షసాం = of the Yaksas and Raksasas
 వసానాం = of the Vasus
 పావకః = fire
 చ = also
 అస్మి = I am
 మేరుః = Meru
 శిఖరిణాం = of all mountains
 అహం = I am.
 పురోధసాం = of all priests
 చ = also
 ముఖ్యం = the chief
 మాం = Me
 విద్ధి = understand

- పార్థ = O son of Pritha
 బృహస్పతిం = Brhaspati
 నేనానీనాం = of all commanders
 అహం = I am
 స్కన్దః = Kartikeya
 సరసాం = of all reservoirs of water
 అస్మి = I am
 సాగరః = the ocean.
 మహర్షీణాం = among the great sages
 భృగుః = Bhrgu
 అహం = I am
 గిరాం = of vibrations
 అస్మి = I am
 ఏకమక్షరం = pranava
 యజ్ఞానాం = of sacrifices
 జపయజ్ఞః = chanting
 అస్మి = I am
 స్థావరాణాం = of immovable things
 హిమాలయః = the Himalayan mountains.
 అశ్వత్థః = the banyan tree
 సర్వవృక్షాణాం = of all trees
 దేవర్షీణాం = of all the sages amongst the demigods
 చ = and
 నారదః = Narada
 గన్ధర్వాణాం = of the citizens of the Gandharva planet
 చిత్రరథః = Citraratha
 సిద్ధానాం = of all those who are perfected
 కపిలః మునిః = Kapila Muni.
 ఉచ్చైఃశ్రవసం = Uccaihsrava
 అశ్వానాం = among horses
 విద్ధి = know
 మాం = Me

అమృతోద్భవం = produced from the churning of the ocean

ఐరావతం = Airavata

గజేంద్రాణాం = of lordly elephants

నరాణాం = among human beings

చ = and

నరాధిపం = the king.

ఆయుధానాం = of all weapons

అహం = I am

వజ్రం = the thunderbolt

ధేనూనాం = of cows

అస్మి = I am

కామధుక్ = the surabhi cow

ప్రజనః = the cause for begetting children

చ = and

అస్మి = I am

కన్ధర్వః = Cupid

సర్పాణాం = of serpents

అస్మి = I am

వాసుకీః = Vasuki.

అనన్తః = Ananta

చ = also

అస్మి = I am

నాగానాం = of the manyhooded serpents

వరుణః = the demigod controlling the water

యాదసాం = of all aquatics

అహం = I am

పితృణాం = of the ancestors

అర్యమా = Aryama

చ = also

అస్మి = I am

యమః = the controller of death

సంయమతాం = of all regulators

అహం = I am.

ప్రహ్లాదః = Prahlada

చ = also

అస్మి = I am

దైత్యానాం = of the demons

కాలః = time

కలయతాం = of subduers

అహం = I am

మృగాణాం = of animals

చ = and

మృగేంద్రః = the lion

అహం = I am

వైనతేయః = Garuda

చ = also

పక్షిణాం = of birds.

పవనః = the wind

పవతాం = of all that purifies

అస్మి = I am

రామః = Rama

శస్త్రభృతాం = of the carriers of weapons

అహం = I am

ఝషాణాం = of all fish

మకరః = the shark

చ = also

అస్మి = I am

స్రోతసాం = of flowing rivers

అస్మి = I am

జాహ్నవీ = the River Ganges.

సర్గాణాం = of all creations

ఆదిః = the beginning

అంతః = end

చ = and

- మధ్యం = middle
 చ = also
 ఏవ = certainly
 అహం = I am
 అర్జున = O Arjuna
 అధ్యాత్మవిద్యా = spiritual knowledge
 విద్యానాం = of all education
 వాదః = the natural conclusion
 ప్రవదతాం = of arguments
 అహం = I am.
 అక్షరాణాం = of letters
 అకారః = the first letter
 అస్మి = I am
 ద్వంద్వః = the dual
 సామాసికస్య = of compounds
 చ = and
 అహం = I am
 ఏవ = certainly
 అక్షయః = eternal
 కాలః = time
 ధాతా = the creator
 అహం = I am
 విశ్వతోముఖః = Brahma.
 మృత్యుః = death
 సర్వహరః = all-devouring
 చ = also
 అహం = I am
 ఉద్భవః = generation
 చ = also
 భవిష్యతాం = of future manifestations
 కీర్తిః = fame
 శ్రీః = opulence or beauty

- వాక్ = fine speech
 చ = also
 నారీణాం = of women
 స్మృతిః = memory
 మేధా = intelligence
 ధృతిః = firmness
 క్షమా = patience.
 బృహత్సామ = the BrAhat-sama
 తథా = also
 సామ్నం = of the Sama Veda songs
 గాయత్రీ = the Gayatri hymns
 ఛందసాం = of all poetry
 అహం = I am
 మాసానాం = of months
 మార్గశీర్షః = the month of November-December
 అహం = I am
 ఋతునాం = of all seasons
 కుసుమాకరః = spring.
 ద్యుతం = gambling
 ఛలయతాం = of all cheats
 అస్మి = I am
 తేజః = the splendor
 తేజస్వినాం = of everything splendid
 అహం = I am
 జయః = victory
 అస్మి = I am
 వ్యవసాయః = enterprise or adventure
 అస్మి = I am
 సత్త్వం = the strength
 సత్త్వవతం = of the strong
 అహం = I am.
 వృష్టినాం = of the descendants of VRiShNi

వాసుదేవః = KRiShNa in Dvaraka

అస్మి = I am

పాణ్డవానాం = of the Pandavas

ధనన్జాయః = Arjuna

ముసీనాం = of the sages

అపి = also

అహం = I am

వ్యాసః = Vyasa, the compiler of all Vedic literature

కవీనాం = of all great thinkers

ఉశనా = Usana

కవిః = the thinker.

దండః = punishment

దమయతాం = of all means of suppression

అస్మి = I am

నీతిః = morality

అస్మి = I am

జిగీషతాం = of those who seek victory

మౌనం = silence

చ = and

ఏవ = also

అస్మి = I am

గుహ్యేనాం = of secrets

జ్ఞానం = knowledge

జ్ఞానవతాం = of the wise

అహం = I am.

యత్ = whatever

చ = also

అపి = may be

సర్వభూతానాం = of all creations

బీజం = seed

తత్ = that

అహం = I am

- అర్జున = O Arjuna
 న = not
 తత్ = that
 అస్తి = there is
 వినా = without
 యత్ = which
 స్యాత్ = exists
 మయా = Me
 భూతం = created being
 చరాచరం = moving and nonmoving.
 న = nor
 అన్తః = a limit
 అస్తి = there is
 మమ = My
 దివ్యానాం = of the divine
 విభూతినాం = opulences
 పరస్తప = O conqueror of the enemies
 ఏషః = all this
 తు = but
 ఉదేశతః = as examples
 ప్రోక్తాః = spoken
 విభూతేః = of opulences
 విస్తరః = the expanse
 మయా = by Me.
 యద్యత్ = whatever
 విభూతి = opulences
 మత్ = having
 సత్త్వం = existence
 శ్రీమత్ = beautiful
 ఉర్జితం = glorious
 ఏవ = certainly
 వా = or

తత్ తత్ = all those
 ఏవ = certainly
 అవగచ్ఛ = must know
 త్వం = you
 మమ = My
 తేజః = of the splendor
 అంశ = a part
 సమ్భవం = born of.
 అథవా = or
 బహునా = many
 ఏతేన = by this kind
 కిం = what
 జ్ఞాతేన = by knowing
 తవ = your
 అర్జున = O Arjuna
 విష్టభ్య = pervading
 అహం = I
 ఇదం = this
 కృతస్మిం = entire
 ఏక = by one
 అంశేన = part
 స్థితాః = am situated
 జగత్ = universe.

End of 10.41

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 మదనుగ్రహాయ = just to show me favor
 పరమం = supreme
 గుహ్యం = confidential subject
 అధ్యాత్మ = spiritual
 సంజ్ఞితం = in the matter of

యత్	= what
త్వయా	= by You
ఉక్తం	= said
వచః	= words
తేన	= by that
మోహః	= illusion
అయం	= this
విగతః	= is removed
మమ	= my.
భవ	= appearance
అప్యయౌ	= disappearance
హి	= certainly
భూతానాం	= of all living entities
శ్రుతో	= have been heard
విస్తరశః	= in detail
మయా	= by me
త్వత్తః	= from You
కమలపత్రాక్ష	= O lotus-eyed one
మాహాత్మ్యం	= glories
అపి	= also
చ	= and
అవ్యయం	= inexhaustible.
ఏవం	= thus
ఏతత్	= this
యథా	= as it is
ఆత్థ	= have spoken
త్వం	= You
ఆత్మానం	= Yourself
పరమేశ్వర	= O Supreme Lord
ద్రష్టుం	= to see
ఇచ్ఛామి	= I wish
తే	= Your

- రూపం = form
 ఐశ్వరం = divine
 పురుషోత్తమ = O best of personalities.
 మన్యనే = You think
 యది = if
 తత్ = that
 శక్యం = is able
 మయా = by me
 ద్రష్టుం = to be seen
 ఇతి = thus
 ప్రభో = O Lord
 యోగేశ్వర = O Lord of all mystic power
 తతః = then
 మే = unto me
 త్వం = You
 దర్శయ = show
 ఆత్మానం = Your Self
 అవ్యయం = eternal.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 పశ్య = just see
 మే = My
 పార్థ = O son of Pritha
 రూపాణి = forms
 శతశః = hundreds
 అథ = also
 సహస్రశః = thousands
 నానావిధాని = variegated
 దివ్యాని = divine
 నానా = variegated
 వర్ణ = colors
 ఆకృతీని = forms
 చ = also.

- పశ్య = see
 ఆదిత్యాన్ = the twelve sons of Aditi
 వసున్ = the eight Vasus
 రుద్రాన్ = the eleven forms of Rudra
 అశ్వినౌ = the two Asvinis
 మరుతః = the forty-nine Maruts (demigods of the wind)
 తథా = also
 బహూని = many
 అదృష్ట = that you have not seen
 పూర్వాణి = before
 పశ్య = see
 ఆశ్చర్యాణి = all the wonders
 భారత = O best of the Bharatas.
 ఇహ = in this
 ఏకస్థం = in one place
 జగత్ = the universe
 కృతస్నం = completely
 పశ్య = see
 ఆద్య = immediately
 స = with
 చర = the moving
 అచరం = and not moving
 మమ = My
 దేహే = in this body
 గుడాకేశ = O Arjuna
 యత్ = that which
 చ = also
 అన్యత్ = other
 ద్రష్టుం = to see
 ఇచ్ఛసి = you wish.
 న = never
 తు = but

- మాం = Me
 శక్యనే = are able
 ద్రష్టుం = to see
 అనేన = with these
 ఏవ = certainly
 స్వచక్షుషా = your own eyes
 దివ్యం = divine
 దదామి = I give
 తే = to you
 చక్షుః = eyes
 పశ్య = see
 మే = My
 యోగమైశ్వరం = inconceivable mystic power.
 సజ్జాయ ఉవాచ = Sanjaya said
 ఏవం = thus
 ఉక్త్వా = saying
 తతః = thereafter
 రాజన్ = O King
 మహాయోగేశ్వరః = the most powerful mystic
 హరిః = the Supreme Personality of Godhead, KRiShNa
 దర్శయామాస = showed
 పార్థాయ = unto Arjuna
 పరమం = the divine
 రూపమైశ్వరం = universal form.
 అనేక = various
 వక్త్ర = mouths
 నయనం = eyes
 అనేక = various
 అద్భుత = wonderful
 దర్శనం = sights
 అనేక = many
 దివ్య = divine

ఆభరణం	= ornaments
దీవ్య	= divine
అనేక	= various
ఉద్యత	= uplifted
ఆయుధం	= weapons
దీవ్య	= divine
మాల్య	= garlands
అమృత	= dresses
ధరం	= wearing
దీవ్య	= divine
గంధ	= fragrances
అనులేపనం	= smeared with
సర్వ	= all
ఆశ్చర్యమయం	= wonderful
దేవం	= shining
అనన్తం	= unlimited
విశ్వతోముఖం	= all-pervading.
దివి	= in the sky
సూర్య	= of suns
సహస్రస్య	= of many thousands
భవేత్	= there were
యుగపత్	= simultaneously
ఉత్థితా	= present
యది	= if
భాః	= light
సదృశీ	= like that
స	= that
స్యాత్	= might be
భాసః	= effulgence
తస్య	= of Him
మహాత్మనః	= the great Lord.
తత్ర	= there

- ఏకస్థం = in one place
 జగత్ = the universe
 కృతస్నిం = complete
 ప్రవిభక్తం = divided
 అనేకధా = into many
 అపశ్యత్ = could see
 దేవదేవస్య = of the Supreme Personality of Godhead
 శరీరే = in the universal form
 పాణ్డవః = Arjuna
 తదా = at that time.
 తతః = thereafter
 సః = he
 విస్మయావిప్లవః = being overwhelmed with wonder
 హృష్టరోమా = with his bodily hairs standing on end due to his great ecstasy
 ధనంజయః = Arjuna
 ప్రణమ్య = offering obeisances
 శిరసా = with the head
 దేవం = to the Supreme Personality of Godhead
 కృతాజ్ఞాలిః = with folded hands
 అభాషత = began to speak.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 పశ్యామి = I see
 దేవాన్ = all the demigods
 తవ = Your
 దేవ = O Lord
 దేహే = in the body
 సర్వాన్ = all
 తథా = also
 భూత = living entities
 విశేషసంఘాన్ = specifically assembled
 బ్రహ్మణం = Brahma
 ఈశం = Lord

కమలాసనస్థం = sitting on the lotus flower

ఋషిన్ = great sages

చ = also

సర్వాన్ = all

ఉరగాన్ = serpents

చ = also

దివ్యాన్ = divine.

అనేక = many

బాహు = arms

ఉదర = bellies

వక్త్ర = mouths

నేత్రం = eyes

పశ్యామి = I see

త్వం = You

సర్వతః = on all sides

అనన్తరూపం = unlimited form

నాన్తం = no end

న మధ్యం = no middle

న పునః = nor again

తవ = Your

ఆదిం = beginning

పశ్యామి = I see

విశ్వేశ్వర = O Lord of the universe

విశ్వరూప = in the form of the universe.

కీరీటినం = with helmets

గదీనం = with maces

చక్రీణం = with discs

చ = and

తేజోరాశిం = effulgence

సర్వతః = on all sides

దీప్తిమన్తం = glowing

పశ్యామి = I see

త్వాం = You

దుర్నిరీక్ష్యం = difficult to see

సమన్తాత్ = everywhere

దీప్తానల = blazing fire

అర్క = of the sun

ద్యుతిం = the sunshine

అప్రమేయం = immeasurable.

త్వం = You

అక్షరం = the infallible

పరమం = supreme

వేదితవ్యం = to be understood

త్వం = You

అస్య = of this

విశ్వస్య = universe

పరం = supreme

నిధానం = basis

త్వం = You

అవ్యయః = inexhaustible

శాశ్వతధర్మగోప్తా = maintainer of the eternal religion

సనాతనః = eternal

త్వం = You

పురుషః = the Supreme Personality

మతః మే = this is my opinion.

అనాది = without beginning

మధ్య = middle

అంతం = or end

అనన్త = unlimited

వీర్యాం = glories

అనన్త = unlimited

బాహుం = arms

శశీ = the moon

సూర్య = and sun

- నేత్రం = eyes
 పశ్యామి = I see
 త్వాం = You
 దీప్త = blazing
 హుతాశవక్త్రం = fire coming out of Your mouth
 స్వతేజసా = by Your radiance
 విశ్వం = universe
 ఇదం = this
 తపన్తం = heating.
 ద్యౌః = from outer space
 అపృథివ్యోః = to the earth
 ఇదం = this
 అన్తరం = between
 హి = certainly
 వ్యాప్తం = pervaded
 త్వయా = by You
 ఏకేన = alone
 దిశః = directions
 చ = and
 సర్వాః = all
 దృష్ట్యా = by seeing
 అద్భుతం = wonderful
 రూపం = form
 ఉగ్రం = terrible
 తవ = Your
 ఇదం = this
 లోక = the planetary systems
 త్రయం = three
 ప్రవ్యథితం = perturbed
 మహాత్మాన్ = O great one.
 అమీ = all those
 హి = certainly

త్వాం = You
 సురసభాః = groups of demigods
 విశన్తి = are entering
 కేచిత్ = some of them
 భీతాః = out of fear
 ప్రాణ్ణాలయః = with folded hands
 గృణన్తి = are offering prayers
 స్వస్తి = all peace
 ఇతి = thus
 ఉక్త్వా = speaking
 మహర్షీ = great sages
 సిద్ధసభాః = perfect beings
 స్తువన్తి = are singing hymns
 త్వాం = unto You
 స్తుతిభిః = with prayers
 పుష్కలాభిః = Vedic hymns.
 రుద్ర = manifestations of Lord Siva
 ఆదిత్యః = the Adityas
 వసవః = the Vasus
 యే = all those
 చ = and
 సాధ్యాః = the Sadhyas
 విశ్వే = the Visvedevas
 అశ్వినౌ = the Asvini-kumaras
 మరుతః = the Maruts
 చ = and
 ఉష్మపాః = the forefathers
 చ = and
 గంధర్వా = of the Gandharvas
 యక్ష = the Yaksas
 అసుర = the demons
 సిద్ధ = and the perfected demigods

సజ్ఞాః	= the assemblies
విక్షనే	= are beholding
త్వాం	= You
విస్మితాః	= in wonder
చ	= also
ఏవ	= certainly
సర్వే	= all.
రూపం	= the form
మహత్	= very great
తే	= of You
బహు	= many
వక్త్ర	= faces
నేత్రం	= and eyes
మహాబాహూ	= O mighty-armed one
బహు	= many
బాహు	= arms
ఉరు	= thighs
పాదం	= and legs
బహూదరం	= many bellies
బహుదంష్ట్రా	= many teeth
కరాలం	= horrible
దృష్ట్వా	= seeing
లోకాః	= all the planets
ప్రవ్యథితాః	= perturbed
తథా	= similarly
అహం	= I.
నభఃస్పృశం	= touching the sky
దీప్తం	= glowing
అనేక	= many
వర్ణం	= colors
వ్యత్ర	= open
ఆననం	= mouths

- దీప్త = glowing
 విశాల = very great
 నేత్రం = eyes
 దృష్టావ = seeing
 హి = certainly
 త్వాం = You
 ప్రవ్యథిత = perturbed
 అంతః = within
 ఆత్మా = soul
 ధృతిం = steadiness
 న = not
 విన్దామి = I have
 శమం = mental tranquillity
 చ = also
 విష్ణో = O Lord Visnu.
 దంష్ట్రా = teeth
 కరాలాని = terrible
 చ = also
 తే = Your
 ముఖాని = faces
 దృష్టావ = seeing
 ఏవ = thus
 కాలానల = the fire of death
 సన్నిభాని = as if
 దిశః = the directions
 న = not
 జానే = I know
 న = not
 లభే = I obtain
 చ = and
 శర్మ = grace
 ప్రసీద = be pleased

- దేవేశ = O Lord of all lords
 జగన్నివాస = O refuge of the worlds.
 అమీ = these
 చ = also
 త్వాం = You
 ధృతరాష్ట్రస్య = of Dhritarashtra
 పుత్రాః = the sons
 సర్వే = all
 సహ = with
 ఏవ = indeed
 అవనిపాల = of warrior kings
 సజ్ఞైః = the groups
 భీష్మః = Bhishmadeva
 ద్రోణః = Dronacarya
 నూతపుత్రః = Karna
 తథా = also
 అసౌ = that
 సహ = with
 ఆస్మదీయైః = our
 అపి = also
 యోధముఖ్యైః = chiefs among the warriors
 వక్త్రాణి = mouths
 తే = Your
 త్వరమాణాః = rushing
 విశన్తి = are entering
 దంష్ట్రాః = teeth
 కరాలాని = terrible
 భయానకాని = very fearful
 కేచిత్ = some of them
 విలగ్నాః = becoming attached
 దశనాన్తరేషు = between the teeth
 సన్ప్రశ్యన్తే = are seen

- చూరితైః = with smashed
 ఉత్తమాఙ్ఘైః = heads.
 యథా = as
 నదీనాం = of the rivers
 బహవః = the many
 అమ్బువేగాః = waves of the waters
 సముద్రం = the ocean
 ఏవ = certainly
 అభిముఖాః = towards
 ద్రవన్తి = glide
 తథా = similarly
 తవ = Your
 అపీ = all these
 నరలోకపీరాః = kings of human society
 విశన్తి = are entering
 వక్త్రాణి = the mouths
 అభివిజ్వలన్తి = and are blazing.
 యథా = as
 ప్రదీప్తం = blazing
 జ్వలనం = a fire
 పతన్జ్ఞాః = moths
 విశన్తి = enter
 నాశాయ = for destruction
 సమృద్ధ = with full
 వేగాః = speed
 తథైవ = similarly
 నాశాయ = for destruction
 విశన్తి = are entering
 లోకాః = all people
 తవ = Your
 అపి = also
 వక్త్రాణి = mouths

- సమృద్ధవేగః = with full speed.
 తేలిహ్యసే = You are licking
 గ్రసమానః = devouring
 సమన్తాత్ = from all directions
 లోకాన్ = people
 సమగ్రాన్ = all
 వదనైః = by the mouths
 జ్వలద్భిః = blazing
 తేజోభిః = by effulgence
 ఆపూర్య = covering
 జగత్ = the universe
 సమగ్రం = all
 భాసః = rays
 తవ = Your
 ఉగ్రః = terrible
 ప్రతపన్తి = are scorching
 విష్ణో = O all-pervading Lord.
 ఆఖ్యాహి = please explain
 మే = unto me
 కః = who
 భవాన్ = You
 ఉగ్రరూపః = fierce form
 నమః అస్తు = obeisances
 తే = unto You
 దేవవర = O great one amongst the demigods
 ప్రసీద = be gracious
 విజ్ఞాతుం = to know
 ఇచ్ఛామి = I wish
 భవన్తం = You
 ఆద్యం = the original
 న = not
 హి = certainly

- ప్రజానామి = do I know
 తవ = Your
 ప్రవృత్తిం = mission.
 శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said
 కాలః = time
 ఆస్మి = I am
 లోక = of the worlds
 క్షయకృత్ = the destroyer
 ప్రవృద్ధః = great
 లోకాన్ = all people
 సమాహర్తుం = in destroying
 ఇహ = in this world
 ప్రవృత్తః = engaged
 ఋతే = without, except for
 ఆపి = even
 త్వాం = you
 న = never
 భవిష్యన్తి = will be
 సర్వే = all
 యే = who
 అవస్థితాః = situated
 ప్రత్యానీకేషు = on the opposite sides
 యోధాః = the soldiers.
 తస్మాత్ = therefore
 త్వం = you
 ఉత్తిష్ఠ = get up
 యశః = fame
 లభస్వ = gain
 జిత్వా = conquering
 శత్రున్ = enemies
 భుంక్ష్వ = enjoy
 రాజ్యం = kingdom

సమృద్ధం = flourishing

మయా = by Me

ఏవ = certainly

ఏతే = all these

నిహతాః = killed

పూర్వమేవ = by previous arrangement

నిమిత్తమాత్రం = just the cause

భవ = become

సవ్యసాచిన్ = O Savyasaci.

ద్రోణం చ = also Drona

భీష్మం చ = also Bhishma

జయద్రథం చ = also Jayadratha

కర్ణం = Karna

తథా = also

అన్యాన్ = others

అపి = certainly

యోధవీరాన్ = great warriors

మయా = by Me

హతాన్ = already killed

త్వం = you

జహి = destroy

మా = do not

వ్యథిష్ఠాః = be disturbed

యుధ్యస్వ = just fight

జేతాసి = you will conquer

రణే = in the fight

సపత్నాన్ = enemies.

సంజయ ఉవాచ = Sanjaya said

ఏతత్ = thus

శ్రుత్వా = hearing

వచనం = the speech

కేశవస్య = of KRiShNa

- కృతాఙ్ఘ్రిలిః = with folded hands
 వేపమానః = trembling
 కీరీటిన్ = Arjuna
 నమస్కృత్వా = offering obeisances
 భూయః = again
 ఏవ = also
 అహ = said
 కృష్ణం = unto KRiShNa
 సగద్గదం = with a faltering voice
 భీతభీతః = fearful
 ప్రణమ్య = offering obeisances.
 అరున ఉవాచ = Arjuna said
 స్థానే = rightly
 హృషీకేశ = O master of all senses
 తవ = Your
 ప్రకీర్త్య = by the glories
 జగత్ = the entire world
 ప్రహృష్యతి = is rejoicing
 అనురజ్యతే = is becoming attached
 చ = and
 రక్షాంసి = the demons
 భీతాని = out of fear
 దిశః = in all directions
 ద్రవన్తి = are fleeing
 సర్వే = all
 నమస్కృన్తి = are offering respects
 చ = also
 సిద్ధసజ్జాః = the perfect human beings.
 కస్మాత్ = why
 చ = also
 తే = unto You
 న = not

నమేరన్ = they should offer proper obeisances

మహాత్మన్ = O great one

గరీయనే = who are better

బ్రహ్మణః = than Brahma

అపి = although

ఆదికర్త్రే = to the supreme creator

అనన్త = O unlimited

దేవేశ = O God of the gods

జగన్నివాస = O refuge of the universe

త్వం = You are

అక్షరం = imperishable

సదసత్ = to cause and effect

తత్పరం = transcendental

యత్ = because.

త్వం = You

ఆదిదేవః = the original Supreme God

పురుషః = personality

పురాణః = old

త్వం = You

అస్య = of this

విశ్వస్య = universe

పరం = transcendental

నిధానం = refuge

వేత్త = the knower

అసి = You are

వేద్యం = the knowable

చ = and

పరం = transcendental

చ = and

ధామ = refuge

త్వయా = by You

తతం = pervaded

- విశ్వం = the universe
 అనన్తరూప = O unlimited form.
 వాయుః = air
 యమః = the controller
 అగ్నిః = fire
 వరుణః = water
 శశాంజుః = the moon
 ప్రజాపతిః = Brahma
 త్వం = You
 ప్రపితామహః = the great-grandfather
 చ = also
 నమః = my respects
 నమః = again my respects
 తే = unto You
 అస్తు = let there be
 సహస్రకృత్వః = a thousand times
 పునశ్చ = and again
 భూయః = again
 అపి = also
 నమః = offering my respects
 నమస్తే = offering my respects unto You.
 నమః = offering obeisances
 పురస్తాత్ = from the front
 అథ = also
 పృష్ఠతః = from behind
 తే = unto You
 నమః అస్తు = I offer my respects
 తే = unto You
 సర్వతః = from all sides
 ఏవ = indeed
 సర్వ = because You are everything
 అనన్తవీర్యా = unlimited potency

అమితవిక్రమః = and unlimited force

త్వం = You

సర్వం = everything

సమాప్నోషి = You cover

తతః = therefore

అసి = You are

సర్వః = everything.

సఖా = friend

ఇతి = thus

మత్వా = thinking

ప్రసభం = presumptuously

యత్ = whatever

ఉక్తం = said

హే కృష్ణ = O KRiShNa

హే యాదవ = O Yadava

హే సఖే = O my dear friend

ఇతి = thus

అజానతా = without knowing

మహిమానం = glories

తవ = Your

ఇదం = this

మయా = by me

ప్రమాదాత్ = out of foolishness

ప్రణయేన = out of love

వాపి = either

యత్ = whatever

చ = also

అవహాసార్థం = for joking

అసత్కృతః = dishonored

అసి = You have been

విహార = in relaxation

శయాన్య = in lying down

- ఆసన = in sitting
 భోజనేషు = or while eating together
 ఏకః = alone
 అథవా = or
 అపి = also
 అచ్యుత = O infallible one
 తత్సమక్షం = among companions
 తత్ = all those
 క్షామయే = ask forgiveness
 త్వం = from You
 అహం = I
 అప్రమేయం = immeasurable.
 పితా = the father
 అసి = You are
 లోకస్య = of all the world
 చర = moving
 అచరస్య = and nonmoving
 త్వం = You are
 అస్య = of this
 పూజ్యః = worshipable
 చ = also
 గురుః = master
 గరీయాన్ = glorious
 న = never
 త్వత్సమః = equal to You
 అస్తి = there is
 అభ్యధికః = greater
 కుతః = how is it possible
 అన్యః = other
 లోకత్రయే = in the three planetary systems
 అపి = also
 అప్రతిమప్రభావ = O immeasurable power.

- తస్మాత్ = therefore
 ప్రణమ్య = offering obeisances
 ప్రణీధాయ = laying down
 కాయం = the body
 ప్రసాదయే = to beg mercy
 త్వం = unto You
 అహం = I
 ఈశం = unto the Supreme Lord
 ఇడ్యం = worshipable
 పితేవ = like a father
 పుత్రస్య = with a son
 సఖైవ = like a friend
 సఖ్యః = with a friend
 ప్రీయః = a lover
 ప్రియాయాః = with the dearest
 అర్హసి = You should
 దేవ = my Lord
 సోఘం = tolerate.
 అదృష్టపూర్వం = never seen before
 హృషితః = gladdened
 ఆస్మి = I am
 దృష్ట్వా = by seeing
 భయేన = out of fear
 చ = also
 ప్రవ్యథితం = perturbed
 మనః = mind
 మే = my
 తత్ = that
 ఏవ = certainly
 మే = unto me
 దర్శయ = show
 దేవ = O Lord

- రూపం = the form
 ప్రసీద = just be gracious
 దేవేశ = O Lord of lords
 జగన్నివాస = O refuge of the universe.
 కిరీటినం = with helmet
 గదినం = with club
 చక్రహస్తం = disc in hand
 ఇచ్ఛామి = I wish
 త్వాం = You
 ద్రష్టుం = to see
 అహం = I
 త్తదైవ = in that position
 తేనైవ = in that
 రూపేణ = form
 చతుర్భుజేన = four-handed
 సహస్రబాహో = O thousand-handed one
 భవ = just become
 విశ్వమూర్తే = O universal form.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 మయా = by Me
 ప్రసన్నేన = happily
 తవ = unto you
 అర్జున = O Arjuna
 ఇదం = this
 రూపం = form
 పరం = transcendental
 దర్శితం = shown
 ఆత్మయోగాత్ = by My internal potency
 తేజోమయం = full of effulgence
 విశ్వం = the entire universe
 అనన్తం = unlimited
 ఆద్యం = original

- యత్ = that which
 మే = My
 త్వదన్యేన = besides you
 న దృష్టపూర్వం = no one has previously seen.
 న = never
 వేదయజ్ఞ = by sacrifice
 అధ్యయనైః = or Vedic study
 న = never
 దానైః = by charity
 న = never
 చ = also
 క్రియాభిః = by pious activities
 న = never
 తపోభిః = by serious penances
 ఉగ్రైః = severe
 ఏవం రూపః = in this form
 శక్యః = can
 అహం = I
 నృలోకే = in this material world
 ద్రష్టుం = be seen
 త్వత్ = than you
 అన్యేన = by another
 కురుప్రవీర = O best among the Kuru warriors.
 మా = let it not be
 తే = unto you
 వ్యథా = trouble
 మా = let it not be
 చ = also
 విమూఢభావః = bewilderment
 దృష్ట్యా = by seeing
 రూపం = form
 ఘోరం = horrible

ఇదృక్ = as it is
 మమ = My
 ఇదం = this
 వ్యపేతభీః = free from all fear
 ప్రీతమనాః = pleased in mind
 పునః = again
 త్వం = you
 తత్ = that
 ఏవ = thus
 మే = My
 రూపం = form
 ఇదం = this
 ప్రపశ్య = just see.
 సజ్జాయ ఉవాచ = Sanjaya said
 ఇతి = thus
 అర్జునం = unto Arjuna
 వాసుదేవాః = KRiShNa
 తథా = in that way
 ఉక్త్వా = speaking
 స్వకం = His own
 రూపం = form
 దర్శయామాస = showed
 భూయః = again
 ఆశ్వాసయామాస = encouraged
 చ = also
 భీతం = fearful
 ఏనం = him
 భూత్వా = becoming
 పునః = again
 సౌమ్యవపుః = the beautiful form
 మహాత్మా = the great one.
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

దృష్ట్యా = seeing

ఇదం = this

మానుషం = human

రూపం = form

తవ = Your

సౌమ్యం = very beautiful

జనార్దన = O chastiser of the enemies

ఇదాసీం = now

అస్మి = I am

సంవృత్తః = settled

సచేతాః = in my consciousness

ప్రకృతిం = to my own nature

గతః = returned.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

సుదుర్దర్శం = very difficult to see

ఇదం = this

రూపం = form

దృష్టవానసి = as you have seen

యత్ = which

మమ = of Mine

దేవాః = the demigods

అపి = also

అస్య = this

రూపస్య = form

నిత్యం = eternally

దర్శనకాక్షిణః = aspiring to see.

న = never

అహం = I

వేదైః = by study of the Vedas

న = never

తపసా = by serious penances

న = never

దానేన = by charity

న = never

చ = also

ఇజ్యయా = by worship

శక్యః = it is possible

ఏవంవిధాః = like this

ద్రష్టుం = to see

దృష్టవాన్ = seeing

అసి = you are

మాం = Me

యథా = as.

భక్త్యా = by devotional service

తు = but

అనన్యయా = without being mixed with fruitive activities or speculative knowledge

శక్యః = possible

అహం = I

ఏవంవిధః = like this

అర్జున = O Arjuna

జ్ఞాతుం = to know

ద్రష్టుం = to see

చ = and

తత్త్వేన = in fact

ప్రవేశ్యం = to enter into

చ = also

పరన్నప = O mighty-armed one.

మత్కర్మకృత్ = engaged in doing My work

మత్పరమః = considering Me the Supreme

మదభక్తః = engaged in My devotional service

సంగవర్జితః = freed from the contamination of fruitive activities and mental speculation

నిర్వైరః = without an enemy

సర్వభూతేషు = among all living entities

యః = one who

సః = he

మాం = unto Me

ఏతి = comes

పాణ్డవ = O son of Pandu.

End of 11.55

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

ఏవం = thus

సతత = always

యుక్తః = engaged

యే = those who

భక్తాః = devotees

త్వాం = You

పర్యుపాసతే = properly worship

యే = those who

చ = also

అపి = again

అక్షరం = beyond the senses

అవ్యక్తం = the unmanifested

తేషాం = of them

కే = who

యోగవిత్తమాః = the most perfect in knowledge of yoga.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

మయి = upon Me

ఆవేశ్య = fixing

మనః = the mind

యే = those who

మాం = Me

నిత్య = always

యుక్తాః = engaged

ఉపాసతే = worship

- శ్రద్ధయా = with faith
 పరయా = transcendental
 ఉపేతః = endowed
 తే = they
 మే = by Me
 యుక్తతమాః = most perfect in yoga
 మతాః = are considered.
 యే = those who
 తు = but
 అక్షరం = that which is beyond the perception of the senses
 అనిర్దేశ్యం = indefinite
 అవ్యక్తం = unmanifested
 పర్యుపాసతే = completely engage in worshiping
 సర్వత్రగం = all-pervading
 అచిన్త్యం = inconceivable
 చ = also
 కూటస్థం = unchanging
 అచలం = immovable
 ధ్రువం = fixed
 సన్నియమ్య = controlling
 ఇన్ద్రియగ్రామం = all the senses
 సర్వత్ర = everywhere
 సమబుద్ధయః = equally disposed
 తే = they
 ప్రాప్నువన్తి = achieve
 మాం = Me
 ఏవ = certainly
 సర్వభూతహితే = for the welfare of all living entities
 రతాః = engaged.
 క్లేశః = trouble
 అధికతరః = very much
 తేషాం = of them

- అవ్యక్త = to the unmanifested
 అసక్త = attached
 చేతసాం = of those whose minds
 అవ్యక్తై = toward the unmanifested
 హి = certainly
 గతిః = progress
 దుఃఖం = with trouble
 దేహవద్భిః = by the embodied
 అవాప్యతే = is achieved.
 యే = those who
 తు = but
 సర్వాణి = all
 కర్మాణి = activities
 మయి = unto Me
 సంస్యస్య = giving up
 మత్ప్రరాః = being attached to Me
 అనన్యేన = without division
 ఏవ = certainly
 యోగేన = by practice of such bhakti-yoga
 మాం = upon Me
 ధ్యాయంతః = meditating
 ఉపాసతే = worship
 తేషాం = of them
 అహం = I
 సముద్ధర్తా = the deliverer
 మృత్యు = of death
 సంసార = in material existence
 సాగరాత్ = from the ocean
 భవామి = I become
 న = not
 చిరాత్ = after a long time
 పార్థ = O son of Pritha

మయి = upon Me

ఆవేశిత = fixed

చేతసాం = of those whose minds.

మయి = upon Me

ఏవ = certainly

మనః = mind

ఆధత్స్వ = fix

మయి = upon Me

బుద్ధిం = intelligence

నివేశయ = apply

నివసిష్యసి = you will live

మయి = in Me

ఏవ = certainly

అత ఊర్ధ్వం = thereafter

న = never

సంశయః = doubt.

అథ = if, therefore

చిత్తం = mind

సమాధాతుం = to fix

న = not

శక్నోషి = you are able

మయి = upon Me

స్థిరం = steadily

అభ్యాసయోగేన = by the practice of devotional service

తతః = then

మాం = Me

ఇచ్ఛా = desire

ఆప్తుం = to get

ధనజ్ఞాయ = O winner of wealth, Arjuna.

అభ్యాసే = in practice

అపి = even if

అసమర్థః = unable

- అసి = you are
 మత్కర్మ = My work
 పరమః = dedicated to
 భవ = become
 మదర్థం = for My sake
 అపి = even
 కర్మాణి = work
 కుర్వన్ = performing
 సిద్ధిం = perfection
 అవాప్స్యసి = you will achieve.
 అథ = even though
 ఏతత్ = this
 అపి = also
 అశక్తః = unable
 అసి = you are
 కర్తుం = to perform
 మత్ = unto Me
 యోగం = in devotional service
 ఆశ్రితః = taking refuge
 సర్వకర్మ = of all activities
 ఫల = of the results
 త్యాగం = renunciation
 తతః = then
 కురు = do
 యతాత్మవాన్ = self-situated.
 శ్రేయః = better
 హి = certainly
 జ్ఞానం = knowledge
 అభ్యాసాత్ = than practice
 జ్ఞానాత్ = than knowledge
 ధ్యానం = meditation
 విశిష్యతే = is considered better

- ధ్యానాత్ = than meditation
 కర్మఫలత్యాగః = renunciation of the results of fruitive action
 త్యాగాత్ = by such renunciation
 శాంతిః = peace
 అనన్తరం = thereafter.
 అద్వేష్టా = nonenvious
 సర్వభూతానాం = toward all living entities
 మైత్రః = friendly
 కరుణః = kindly
 ఏవ = certainly
 చ = also
 నిర్మమః = with no sense of proprietorship
 నిరహంకారః = without false ego
 సమ = equal
 దుఃఖ = in distress
 సుఖః = and happiness
 క్షమీ = forgiving
 సన్తుష్టః = satisfied
 సతతం = always
 యోగీ = one engaged in devotion
 యతాత్మ = self-controlled
 దృఢనిశ్చయః = with determination
 మయి = upon Me
 ఆర్పిత = engaged
 మనః = mind
 బుద్ధిః = and intelligence
 యః = one who
 మదభక్తః = My devotee
 సః = he
 మే = to Me
 ప్రీయః = dear.
 యస్మాత్ = from whom

- న = never
 ఉద్విజతే = are agitated
 లోకః = people
 లోకాత్ = from people
 న = never
 ఉద్విజతే = is disturbed
 చ = also
 యః = anyone who
 హర్ష = from happiness
 అమర్ష = distress
 భయ = fear
 ఉద్వేగైః = and anxiety
 ముక్తః = freed
 యః = who
 సః = anyone
 చ = also
 మే = to Me
 ప్రీయః = very dear.
 అనపేక్షః = neutral
 శుచిః = pure
 దక్షః = expert
 ఉదాసీనః = free from care
 గతవ్యథాః = freed from all distress
 సర్వారంభ = of all endeavors
 పరిత్యాగీ = renouncer
 యః = anyone who
 మద్భక్తః = My devotee
 సః = he
 మే = to Me
 ప్రీయః = very dear.
 యః = one who
 న = never

- హృష్యతి = takes pleasure
 న = never
 దేవ్యష్టి = grieves
 న = never
 శోచతి = laments
 న = never
 కాంక్షతి = desires
 శుభ = of the auspicious
 అశుభ = and the inauspicious
 పరిత్యాగీ = renouncer
 భక్తిమాన్ = devotee
 యః = one who
 సః = he is
 మే = to Me
 ప్రియః = dear.
 సమః = equal
 శత్రౌ = to an enemy
 చ = also
 మిత్రే = to a friend
 చ = also
 తథా = so
 మాన = in honor
 అపమానయోః = and dishonor
 శీత = in cold
 ఉష్ణ = heat
 సుఖ = happiness
 దుఃఖేషు = and distress
 సమః = equipoised
 సంగవివర్జితః = free from all association
 తుల్య = equal
 నిన్దా = in defamation
 స్తుతిః = and repute

మౌని = silent

సన్తుష్టః = satisfied

యేనకేనచిత్ = with anything

అనికేతః = having no residence

స్థిర = fixed

మతిః = determination

భక్తిమాన్ = engaged in devotion

మే = to Me

ప్రియః = dear

నరః = a man.

యే = those who

తు = but

ధర్మ = of religion

అమృతం = nectar

ఇదం = this

యథా = as

ఉక్తం = said

పర్యుపాసతే = completely engage

శ్రద్ధధానాః = with faith

మత్పరమాః = taking Me, the Supreme Lord, as everything

భక్తః = devotees

తే = they

అతీవ = very, very

మే = to Me

ప్రియః = dear.

End of 12.20

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

ప్రకృతిం = nature

పురుషం = the enjoyer

చ = also

ఏవ = certainly

క్షేత్రం = the field

క్షేత్రజ్ఞం = the knower of the field

ఏవ = certainly

చ = also

ఏతత్ = all this

వేదితుం = to understand

ఇచ్ఛామి = I wish

జ్ఞానం = knowledge

జ్ఞేయం = the object of knowledge

చ = also

కేశవ = O KRiShNa

శ్రీభగవానువాచ = the Personality of Godhead said

ఇదం = this

శరీరం = body

కౌస్తేయ = O son of Kunti

క్షేత్రం = the field

ఇతి = thus

అభిధీయతే = is called

ఏతత్ = this

యః = one who

వేత్తి = knows

తం = he

ప్రాహుః = is called

క్షేత్రజ్ఞః = the knower of the field

ఇతి = thus

తత్త్విదః = by those who know this.

క్షేత్రజ్ఞం = the knower of the field

చ = also

అపి = certainly

మాం = Me

విధి = know

- సర్వ = all
 క్షేత్రము = in bodily fields
 భారత = O son of Bharata
 క్షేత్ర = the field of activities (the body)
 క్షేత్రజ్ఞయోః = and the knower of the field
 జ్ఞానం = knowledge of
 యత్ = that which
 తత్ = that
 జ్ఞానం = knowledge
 మతం = opinion
 మమ = My.
 తత్ = that
 క్షేత్రం = field of activities
 యత్ = what
 చ = also
 యాదృక్ = as it is
 చ = also
 యత్ = having what
 వికారి = changes
 యతః = from which
 చ = also
 యత్ = what
 సః = he
 చ = also
 యః = who
 యత్ = having what
 ప్రభావః = influence
 చ = also
 తత్ = that
 సమాసేన = in summary
 మే = from Me
 శ్ఞు = understand.

- ఋషిభిః = by the wise sages
 బహుధా = in many ways
 గీతం = described
 ఛందోభిః = by Vedic hymns
 వివిధైః = various
 పృథక్ = variously
 బ్రహ్మసూత్ర = of the Vedanta
 పదైః = by the aphorisms
 చ = also
 ఏవ = certainly
 హేతుమద్భిః = with cause and effect
 వనిశ్చితైః = certain.
 మహాభూతానీ = the great elements
 అహంకారః = false ego
 బుద్ధిః = intelligence
 అవ్యక్తం = the unmanifested
 ఏవ = certainly
 చ = also
 ఇన్ద్రియాణీ = the senses
 ద్వైశ్చకం = eleven
 చ = also
 పంచ = five
 చ = also
 ఇన్ద్రియగోచరాః = the objects of the senses
 ఇచ్ఛా = desire
 ద్వేషః = hatred
 సుఖం = happiness
 దుఃఖం = distress
 సజ్ఘాతః = the aggregate
 చేతనా = living symptoms
 ధృతిః = conviction
 ఏతత్ = all this

- క్షేత్రం = the field of activities
సమాసేన = in summary
సవికారం = with interactions
ఉదాహృతం = exemplified.
అమానిత్వం = humility
అదమ్భిత్వం = pridelessness
అహింసా = nonviolence
క్షన్తిః = tolerance
ఆర్జవం = simplicity
ఆచార్యోపాసనం = approaching a bona fide spiritual master
శౌచం = cleanliness
స్థైర్యం = steadfastness
ఆత్మవినిగ్రహః = self-control
ఇన్ద్రియార్థేషు = in the matter of the senses
వైరాగ్యం = renunciation
అనహంకారః = being without false egoism
ఏవ = certainly
చ = also
జన్మ = of birth
మృత్యు = death
జరా = old age
వ్యాధి = and disease
దుఃఖ = of the distress
దోష = the fault
అనుదర్శనం = observing
అసక్తిః = being without attachment
అనభిశ్వజ్ఞః = being without association
పుత్ర = for son
దారా = wife
గృహాదీషు = home, etc.
నిత్యం = constant
చ = also

- సమచిత్తత్వం = equilibrium
 ఇష్ట = the desirable
 అనిష్ట = and undesirable
 ఉపపత్తిషు = having obtained
 మయి = unto Me
 చ = also
 అనన్యయోగేన = by unalloyed devotional service
 భక్తిః = devotion
 అవ్యభిచారిణీ = without any break
 వివిక్త = to solitary
 దేశ = places
 నేచిత్వం = aspiring
 అరతిః = being without attachment
 జనసంసది = to people in general
 అధ్యాత్మ = pertaining to the self
 జ్ఞాన = in knowledge
 నిత్యత్వం = constancy
 తత్త్వజ్ఞాన = of knowledge of the truth
 అర్థ = for the object
 దర్శనం = philosophy
 ఏతత్ = all this
 జ్ఞానం = knowledge
 ఇతి = thus
 ప్రోక్తం = declared
 అజ్ఞానం = ignorance
 యత్ = that which
 అతః = from this
 అన్యథా = other.
 జ్ఞేయం = the knowable
 యత్ = which
 తత్ = that
 ప్రవక్ష్యామి = I shall now explain

యత్	= which
జ్ఞాత్వా	= knowing
అమృతం	= nectar
అన్నతే	= one tastes
అనాది	= beginningless
మత్పరం	= subordinate to Me
బ్రహ్మ	= spirit
న	= neither
సత్	= cause
తత్	= that
న	= nor
అసత్	= effect
ఉచ్యతే	= is said to be.
సర్వతః	= everywhere
పాణి	= hands
పదం	= legs
తత్	= that
సర్వతః	= everywhere
అక్షి	= eyes
శిరః	= heads
ముఖం	= faces
సర్వతః	= everywhere
శ్రుతిమత్	= having ears
లోకే	= in the world
సర్వం	= everything
ఆవృత్య	= covering
తిష్ఠతి	= exists.
సర్వ	= of all
ఇన్ద్రియ	= senses
గుణ	= of the qualities
ఆభాసం	= the original source
సర్వ	= all

ఇన్ద్రియం = senses

వివర్జితం = being without

అసక్తం = without attachment

సర్వభృత్ = the maintainer of everyone

చ = also

ఏవ = certainly

నిర్గుణం = without material qualities

గుణభోక్తృ = master of the gunas

చ = also.

బహిః = outside

అంతః = inside

చ = also

భూతానాం = of all living entities

అచరం = not moving

చరం = moving

ఏవ = also

చ = and

సూక్ష్మత్వాత్ = on account of being subtle

తత్ = that

అవిజ్ఞేయం = unknowable

దూరస్థం = far away

చ = also

అన్తికే = near

చ = and

తత్ = that.

అవిభక్తం = without division

చ = also

భూతేషు = in all living beings

విభక్తం = divided

ఇవ = as if

చ = also

స్థితం = situated

భూతభర్తృ = the maintainer of all living entities

చ = also

తత్ = that

జ్ఞేయం = to be understood

గ్రస్ణిషు = devouring

ప్రభవిష్ణు = developing

చ = also.

జ్యోతిషాం = in all luminous objects

అపి = also

తత్ = that

జ్యోతిః = the source of light

తమసః = the darkness

పరం = beyond

ఉచ్యతే = is said

జ్ఞానం = knowledge

జ్ఞేయం = to be known

జ్ఞానగమ్యం = to be approached by knowledge

హృది = in the heart

సర్వస్య = of everyone

విస్థితం = situated.

ఇతి = thus

క్షేత్రం = the field of activities (the body)

తథా = also

జ్ఞానం = knowledge

జ్ఞేయం = the knowable

చ = also

ఉక్తం = described

సమాసతః = in summary

మద్భక్తః = My devotee

ఏతత్ = all this

విజ్ఞాయ = after understanding

మద్భావాయ = to My nature

- ఉపపద్యతే = attains.
 ప్రకృతిం = material nature
 పురుషం = the living entities
 చ = also
 ఏవ = certainly
 విద్ధి = you must know
 అనాది = without beginning
 ఉభౌ = both
 అపి = also
 వికారాన్ = transformations
 చ = also
 గుణాన్ = the three modes of nature
 చ = also
 ఏవ = certainly
 విద్ధి = know
 ప్రకృతి = material nature
 సమ్భవాన్ = produced of.
 కార్య = of effect
 కారణ = and cause
 కర్తృత్వే = in the matter of creation
 హేతుః = the instrument
 ప్రకృతిః = material nature
 ఉచ్యతే = is said to be
 పురుషః = the living entity
 సుఖ = of happiness
 దుఃఖానాం = and distress
 భోక్తృత్వే = in enjoyment
 హేతుః = the instrument
 ఉచ్యతే = is said to be.
 పురుషః = the living entity
 ప్రకృతిస్థః = being situated in the material energy
 హి = certainly

- భుజ్జ్కే = enjoys
 ప్రకృతిజాన్ = produced by the material nature
 గుణాన్ = the modes of nature
 కరణం = the cause
 గుణసంఙ్ఘః = the association with the modes of nature
 అస్య = of the living entity
 సదసత్ = in good and bad
 యోని = species of life
 జన్మసు = in births.
 ఉపద్రష్టా = overseer
 అనుమంతా = permitter
 చ = also
 భర్తా = master
 భోక్తా = supreme enjoyer
 మహేశ్వరః = the Supreme Lord
 పరమాత్మ = the Supersoul
 ఇతి = also
 చ = and
 అపి = indeed
 ఉక్తః = is said
 దేహే = in the body
 అస్మిన్ = this
 పురుషః = enjoyer
 పరః = transcendental.
 యః = anyone who
 ఏవం = thus
 వేత్తి = understands
 పురుషం = the living entity
 ప్రకృతిం = material nature
 చ = and
 గుణైః = the modes of material nature
 సహ = with

సర్వథా = in all ways
 వర్తమానః = being situated
 అపి = in spite of
 న = never
 సః = he
 భూయః = again
 అభిజాయతే = takes his birth.
 ధ్యానేన = by meditation
 ఆత్మని = within the self
 పశ్యన్తి = see
 కేచిత్ = some
 ఆత్మానం = the Supersoul
 ఆత్మనా = by the mind
 అన్యే = others
 సాక్ష్యేన = of philosophical discussion
 యోగేన = by the yoga system
 కర్మయోగేన = by activities without fruitive desire
 చ = also
 అపరే = others.
 అన్యే = others
 తు = but
 ఏవం = thus
 అజానన్తః = without spiritual knowledge
 శ్రుత్వా = by hearing
 అన్యేభ్యః = from others
 ఉపాసతే = begin to worship
 తే = they
 అపి = also
 చ = and
 అతితరన్తి = transcend
 ఏవ = certainly
 మృత్యుం = the path of death

శ్రుతిపరాయణాః = inclined to the process of hearing.

యావత్ = whatever

సజ్జాయతే = comes into being

కీచ్ఛత్ = anything

సత్త్వం = existence

స్థావర = not moving

జజ్గమం = moving

క్షేత్ర = of the body

క్షేత్రజ్ఞ = and the knower of the body

సంయోగాత్ = by the union between

తద్విద్ధి = you must know it

భరతర్షభ = O chief of the Bharatas.

సమం = equally

సర్వేషు = in all

భూతేషు = living entities

తిష్ఠన్తం = residing

పరమేశ్వరం = the Supersoul

వినశ్యత్సు = in the destructible

అవినశ్యన్తం = not destroyed

యః = anyone who

పశ్యతి = sees

సః = he

పశ్యతి = actually sees.

సమం = equally

పశ్యన్ = seeing

హి = certainly

సర్వత్ర = everywhere

సమవస్థితం = equally situated

ఈశ్వరం = the Supersoul

న = does not

హినస్తి = degrade

ఆత్మనా = by the mind

- ఆత్మానం = the soul
 తతః = then
 యాతి = reaches
 పరాం = the transcendental
 గతిం = destination.
 ప్రకృత్యా = by material nature
 ఏవ = certainly
 చ = also
 కర్మాణి = activities
 క్రియమాణాని = being performed
 సర్వశః = in all respects
 యః = anyone who
 పశ్యతి = sees
 తథా = also
 ఆత్మానం = himself
 అకర్తారం = the non-doer
 సః = he
 పశ్యతి = sees perfectly.
 యదా = when
 భూత = of living entities
 పృథగ్భావం = separated identities
 ఏకస్థం = situated in one
 అనుపశ్యతి = one tries to see through authority
 తతః ఏవ = thereafter
 చ = also
 విస్తారం = the expansion
 బ్రహ్మ = the Absolute
 సమ్పద్యతే = he attains
 తదా = at that time.
 అనాదిత్వాత్ = due to eternity
 నిర్గుణత్వాత్ = due to being transcendental
 పరమ = beyond material nature

ఆత్మా = spirit

అయం = this

అవ్యయః = inexhaustible

శరీరస్థః = dwelling in the body

అపి = though

కౌస్తేయ = O son of Kunti

న కరోతి = never does anything

న లిప్యతే = nor is he entangled.

యథా = as

సర్వగతం = all-pervading

సౌక్ష్మ్యాత్ = due to being subtle

ఆకాశం = the sky

న = never

ఉపలిప్యతే = mixes

సర్వత్ర = everywhere

అవస్థితః = situated

దేహే = in the body

తథా = so

ఆత్మా = the self

న = never

ఉపలిప్యతే = mixes.

యథా = as

ప్రకాశయతి = illuminates

ఏకః = one

కృతస్మిం = the whole

లోకం = universe

ఇమం = this

రవిః = sun

క్షేత్రం = this body

క్షేత్రీ = the soul

తథా = similarly

కృతస్మిం = all

ప్రకాశయతి = illuminates
 భారత = O son of Bharata.
 శ్శేత్ర = of the body
 శ్శేత్రజ్ఞయోః = of the proprietor of the body
 ఏవం = thus
 అన్తరం = the difference
 జ్ఞానచక్షుషా = by the vision of knowledge
 భూత = of the living entity
 ప్రకృతి = from material nature
 మోక్షం = the liberation
 చ = also
 యే = those who
 విదుః = know
 యాన్తి = approach
 తే = they
 పరం = the Supreme.

End of 13.35

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said
 పరం = transcendental
 భూయః = again
 ప్రవక్ష్యామి = I shall speak
 జ్ఞానానాం = of all knowledge
 జ్ఞానం = knowledge
 ఉత్తమం = the supreme
 యత్ = which
 జ్ఞాత్వా = knowing
 మునయః = the sages
 సర్వే = all
 పరం = transcendental
 సిద్ధిం = perfection

- ఇతః = from this world
 గతాః = attained.
 ఇదం = this
 జ్ఞానం = knowledge
 ఉపాశ్రిత్య = taking shelter of
 మమ = My
 సాధర్మ్యం = same nature
 ఆగతః = having attained
 సర్వేఽపి = even in the creation
 న = never
 ఉపజాయంతే = are born
 ప్రలయే = in the annihilation
 న = nor
 వ్యభస్తి = are disturbed
 చ = also.
 మమ = My
 యోనిః = source of birth
 మహత్ = the total material existence
 బ్రహ్మ = supreme
 తస్మిన్ = in that
 గర్భం = pregnancy
 దధామి = create
 అహం = I
 సమ్యవః = the possibility
 సర్వభూతానాం = of all living entities
 తతః = thereafter
 భవతి = becomes
 భారత = O son of Bharata.
 సర్వయోనిషు = in all species of life
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 మూర్తయః = forms
 సమభవంతి = they appear

- యః = which
 తానాం = of all of them
 బ్రహ్మ = the supreme
 మహద్వ్యోనిః = source of birth in the material substance
 అహం = I
 బీజప్రదః = the seed-giving
 పితా = father.
 సత్త్వం = the mode of goodness
 రజః = the mode of passion
 తమః = the mode of ignorance
 ఇతి = thus
 గుణాః = the qualities
 ప్రకృతి = material nature
 సమ్భవాః = produced of
 నిబద్ధన్తి = do condition
 మహాబాహో = O mighty-armed one
 దేహే = in this body
 దేహీనం = the living entity
 అవ్యయం = eternal.
 తత్ర = there
 సత్త్వం = the mode of goodness
 నిర్మలత్వాత్ = being purest in the material world
 ప్రకాశకం = illuminating
 అనామయం = without any sinful reaction
 సుఖ = with happiness
 సంగ్గేన = by association
 బద్ధాతి = conditions
 జ్ఞాన = with knowledge
 సంగ్గేన = by association
 చ = also
 అనఘ = O sinless one.
 రజః = the mode of passion

రాగాత్మకం = born of desire or lust

విద్ధి = know

తృష్ణా = with hankering

సంజ్ఞ = association

సముద్భవం = produced of

తత్ = that

నిబధ్నాతి = binds

కౌన్తేయ = O son of Kunti

కర్మసంజ్ఞేన = by association with fruitive activity

దేహినం = the embodied.

తమః = the mode of ignorance

తు = but

అజ్ఞానజం = produced of ignorance

విద్ధి = know

మోహనం = the delusion

సర్వదేహినాం = of all embodied beings

ప్రమాద = with madness

అలస్య = indolence

నిద్రాభిః = and sleep

తత్ = that

నిబధ్నాతి = binds

భారత = O son of Bharata.

సత్త్వం = the mode of goodness

సుఖే = in happiness

సంజ్ఞాయతి = binds

రజః = the mode of passion

కర్మాణి = in fruitive activity

భారత = O son of Bharata

జ్ఞానం = knowledge

ఆవృత్య = covering

తు = but

తమః = the mode of ignorance

- ప్రమాదే = in madness
 సజ్జాయతి = binds
 ఉత = it is said.
 రజః = the mode of passion
 తమః = the mode of ignorance
 చ = also
 అభిభూయ = surpassing
 సత్త్వం = the mode of goodness
 భవతి = becomes prominent
 భారత = O son of Bharata
 రజః = the mode of passion
 సత్త్వం = the mode of goodness
 తమః = the mode of ignorance
 చ = also
 ఏవ = like that
 తమః = the mode of ignorance
 సత్త్వం = the mode of goodness
 రజః = the mode of passion
 తథా = thus.
 సర్వద్వారేషు = in all the gates
 దేహేఽస్మిన్ = in this body
 ప్రకాశః = the quality of illumination
 ఉపజాయతే = develops
 జ్ఞానం = knowledge
 యదా = when
 తదా = at that time
 విద్యాత్ = know
 వివృద్ధం = increased
 సత్త్వం = the mode of goodness
 ఇత్యుత = thus it is said.
 లోభః = greed
 ప్రవృత్తిః = activity

- ఆరమ్భః = endeavor
 కర్మణాం = in activities
 అశమః = uncontrollable
 స్పృహో = desire
 రజసి = of the mode of passion
 ఏతాని = all these
 జాయన్తే = develop
 వివృద్ధే = when there is an excess
 భరతర్షభ = O chief of the descendants of Bharata.
 అప్రకాశః = darkness
 అప్రవృత్తిః = inactivity
 చ = and
 ప్రమాదః = madness
 మోహః = illusion
 ఏవ = certainly
 చ = also
 తమసి = the mode of ignorance
 ఏతాని = these
 జాయన్తే = are manifested
 వివృద్ధే = when developed
 కురునన్దన = O son of Kuru.
 యదా = when
 సత్త్వే = the mode of goodness
 ప్రవృద్ధే = developed
 తు = but
 ప్రలయం = dissolution
 యాతి = goes
 దేహభృత్ = the embodied
 తదా = at that time
 ఉత్తమవిదాం = of the great sages
 లోకాన్ = the planets
 అమలాన్ = pure

- ప్రతిపద్యతే = attains.
 రజసి = in passion
 ప్రలయం = dissolution
 గత్వా = attaining
 కర్మసంజీషు = in the association of those engaged in fruitive activities
 జాయతే = takes birth
 తథా = similarly
 ప్రలీనః = being dissolved
 తమసి = in ignorance
 మూఢయోనిషు = in animal species
 జాయతే = takes birth.
 కర్మణః = of work
 సుకృతస్య = pious
 ఆహుః = is said
 సాత్త్వికం = in the mode of goodness
 నిర్మలం = purified
 ఫలం = the result
 రజసః = of the mode of passion
 తు = but
 ఫలం = the result
 దుఃఖం = misery
 అజ్ఞానం = nonsense
 తమసః = of the mode of ignorance
 ఫలం = the result.
 సత్త్వాత్ = from the mode of goodness
 సజ్జాయతే = develops
 జ్ఞానం = knowledge
 రజసః = from the mode of passion
 లోభః = greed
 ఏవ = certainly
 చ = also
 ప్రమాద = madness

- మోహశా = and illusion
 తమసః = from the mode of ignorance
 భవతః = develop
 అజ్ఞానం = nonsense
 ఏవ = certainly
 చ = also.
 ఊర్ధ్వం = upwards
 గచ్ఛన్తి = go
 సత్త్వస్థాః = those situated in the mode of goodness
 మధ్యే = in the middle
 తిష్ఠన్తి = dwell
 రాజస్థాః = those situated in the mode of passion
 జఘన్య = of abominable
 గుణ = quality
 వృత్తిస్థాః = whose occupation
 అధః = down
 గచ్ఛన్తి = go
 తామస్థాః = persons in the mode of ignorance.
 న = no
 అన్యం = other
 గుణేభ్యః = than the qualities
 కర్తారం = performer
 యదా = when
 ద్రష్టా = a seer
 అనుపశ్యతి = sees properly
 గుణేభ్యః = to the modes of nature
 చ = and
 పరం = transcendental
 వేత్తి = knows
 మద్భావం = to My spiritual nature
 సః = he
 అధిగచ్ఛతి = is promoted.

- గుణాన్ = qualities
 ఏతాన్ = all these
 అతీత్య = transcending
 త్రీన్ = three
 దేహీ = the embodied
 దేహ = the body
 సముద్భవాన్ = produced of
 జన్మ = of birth
 మృత్యు = death
 జరా = and old age
 దుఃఖైః = the distresses
 విముక్తః = being freed from
 అమృతం = nectar
 అస్మతే = he enjoys.
 అరున ఉవాచ = Arjuna said
 కైః = by which
 లిజ్జైః = symptoms
 త్రీన్ = three
 గుణాన్ = qualities
 ఏతాన్ = all these
 అతీతః = having transcended
 భవతి = is
 ప్రభో = O my Lord
 కిం = what
 ఆచారః = behavior
 కథం = how
 చ = also
 ఏతాన్ = these
 త్రీన్ = three
 గుణాన్ = qualities
 అతివర్తతే = transcends.
 శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

- ప్రకాశం = illumination
 చ = and
 ప్రవృత్తిం = attachment
 చ = and
 మోహం = illusion
 ఏవ చ = also
 పాణ్డవ = O son of Pandu
 న ద్వేష్టి = does not hate
 సమప్రవృత్తాని = although developed
 న నివృత్తాని = nor stopping development
 కాఙ్క్షతి = desires
 ఉదాసీనవత్ = as if neutral
 ఆసీనః = situated
 గుణైః = by the qualities
 యః = one who
 న = never
 విచాల్యతే = is agitated
 గుణాః = the qualities
 వర్తన్తే = are acting
 ఇత్యేవం = knowing thus
 యః = one who
 అవతిష్ఠతి = remains
 న = never
 ఇఙ్గతే = flickers
 సమ = equal
 దుఃఖ = in distress
 సుఖః = and happiness
 స్వస్థః = being situated in himself
 సమ = equally
 లోష్ఠ = a lump of earth
 అశ్మ = stone
 కాఞ్చనః = gold

- తుల్య = equally disposed
 ప్రీయ = to the dear
 అప్రియః = and the undesirable
 ధీరః = steady
 తుల్య = equal
 నిన్దా = in defamation
 ఆత్మసంస్తుతిః = and praise of himself
 మాన = in honor
 అపమానయోః = and dishonor
 తుల్యః = equal
 తుల్యః = equal
 మిత్ర = of friends
 అరి = and enemies
 పక్షయోః = to the parties
 సర్వ = of all
 ఆరమ్భ = endeavors
 పరిత్యాగీ = renouncer
 గుణాతీతః = transcendental to the material modes of nature
 సః = he
 ఉచ్యతే = is said to be.
 మాం = unto Me
 చ = also
 యః = a person who
 అవ్యభిచారేణ = without fail
 భక్తియోగేన = by devotional service
 సేవతే = renders service
 సః = he
 గుణాన్ = the modes of material nature
 సమతిత్య = transcending
 ఏతాన్ = all these
 బ్రహ్మభూయాయ = elevated to the Brahman platform
 కల్పతే = becomes.

బ్రహ్మజ్యోతిః = of the impersonal brahmajyoti

హి = certainly

ప్రతిష్ఠా = the rest

అహం = I am

అమృతస్య = of the immortal

అవ్యయస్య = of the imperishable

చ = also

శాశ్వతస్య = of the eternal

చ = and

ధర్మస్య = of the constitutional position

సుఖస్య = of happiness

ఐకాన్తికస్య = ultimate

చ = also.

End of 14.27

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

ఊర్ధ్వమూలం = with roots above

అధః = downwards

శాఖం = branches

అశ్వత్థం = a banyan tree

ప్రాపః = is said

అవ్యయం = eternal

ఛన్దాంసి = the Vedic hymns

యస్య = of which

పర్ణాని = the leaves

యః = anyone who

తం = that

వేద = knows

సః = he

వేదవిత్ = the knower of the Vedas.

అధః = downward

చ = and

ఊర్ధ్వం = upward

ప్రస్పృతాః = extended

తస్య = its

శాఖాః = branches

గుణ = by the modes of material nature

ప్రవృద్ధాః = developed

విషయ = sense objects

ప్రవాలాః = twigs

అధః = downward

చ = and

మూలాని = roots

అనుసన్నతాని = extended

కర్మ = to work

అనుబద్ధీని = bound

మనుష్యలోకే = in the world of human society.

న = not

రూపం = the form

అస్య = of this tree

ఇహ = in this world

తథా = also

ఉపలభ్యతే = can be perceived

న = never

అంతః = end

న = never

చ = also

ఆదిః = beginning

న = never

చ = also

సమృత్తిష్ఠా = the foundation

అశ్వత్థం = banyan tree

ఏనం = this

- సువిరూఢ = strongly
 మూలం = rooted
 అసజ్గశస్త్రేణ = by the weapon of detachment
 దృఢేన = strong
 ఛిత్త్వ = cutting
 తతః = thereafter
 పదం = situation
 తత్ = that
 పరిమార్గితవ్యం = has to be searched out
 యస్మిన్ = where
 గతాః = going
 న = never
 నివర్తన్తి = they come back
 భూయః = again
 తం = to Him
 ఏవ = certainly
 చ = also
 ఆద్యం = original
 పురుషం = the Personality of Godhead
 ప్రపద్యే = surrender
 యతః = from whom
 ప్రవృత్తిః = the beginning
 ప్రసృతా = extended
 పురాణీ = very old.
 నిః = without
 మాన = false prestige
 మోహః = and illusion
 జిత = having conquered
 సజ్గ = of association
 దోషాః = the faults
 అధ్యాత్మ = in spiritual knowledge
 నిత్యాః = in eternity

- వినివృత్త = disassociated
 కామాః = from lust
 ద్వంద్వైః = from the dualities
 విముక్తః = liberated
 సుఖదుఃఖ = happiness and distress
 సంజ్ఞైః = named
 గచ్ఛన్తి = attain
 అమూఢాః = unbewildered
 పదం = situation
 అవ్యయం = eternal
 తత్ = that.
 న = not
 తత్ = that
 భాసయతే = illuminates
 సూర్యః = the sun
 న = nor
 శశాంకః = the moon
 న = nor
 పావకః = fire, electricity
 యత్ = where
 గత్వా = going
 న = never
 నివర్తన్తే = they come back
 తద్దామ = that abode
 పరమం = supreme
 మమ = My.
 మమ = My
 ఏవ = certainly
 అంశః = fragmental particle
 జీవలోకే = in the world of conditional life
 జీవభూతః = the conditioned living entity
 సనాతనః = eternal

- మనః = with the mind
 షష్ఠాణి = the six
 ఇంద్రియాణి = senses
 ప్రకృతి = in material nature
 స్థాని = situated
 కర్షతి = is struggling hard.
 శరీరం = the body
 యత్ = as
 అవాప్నోతి = gets
 యత్ = as
 చాపి = also
 ఉత్క్రామతి = gives up
 ఈశ్వరః = the lord of the body
 గృహీత్వా = taking
 ఏతాని = all these
 సంయాతి = goes away
 వాయుః = the air
 గంధాన్ = smells
 ఇవ = like
 అశయాత్ = from their source.
 శ్రోత్రం = ears
 చక్షుః = eyes
 స్పర్శనం = touch
 చ = also
 రసనం = tongue
 స్పృణం = smelling power
 ఏవ = also
 చ = and
 అధిష్ఠాయ = being situated in
 మనః = mind
 చ = also
 అయం = he

- విషయాన్ = sense objects
 ఉపనేవతే = enjoys.
 ఉత్క్రామంతం = quitting the body
 స్థితం = situated in the body
 వాపి = either
 భుజ్జానం = enjoying
 వా = or
 గుణాన్వితం = under the spell of the modes of material nature
 విమూఢాః = foolish persons
 న = never
 అనుపశ్యన్తి = can see
 పశ్యన్తి = can see
 జ్ఞానచక్షుషః = those who have the eyes of knowledge.
 యతస్తః = endeavoring
 యోగినః = transcendentalists
 చ = also
 ఏనం = this
 పశ్యన్తి = can see
 ఆత్మని = in the self
 అవస్థితం = situated
 యతస్తః = endeavoring
 అపి = although
 అకృతాత్మానః = those without self-realization
 న = do not
 ఏనం = this
 పశ్యన్తి = see
 అచేతసః = having undeveloped minds.
 యత్ = that which
 ఆదిత్యగతం = in the sunshine
 తేజః = splendor
 జగత్ = the whole world
 భాసయతే = illuminates

- అఖిలం = entirely
యత్ = that which
చంద్రమసి = in the moon
యత్ = that which
చ = also
అగ్నౌ = in fire
తత్ = that
తేజః = splendor
విద్ధి = understand
మామకం = from Me.
గాం = the planets
ఆవిశ్య = entering
చ = also
భూతానీ = the living entities
ధారయామి = sustain
అహం = I
ఓజసా = by My energy
పుష్ణామి = am nourishing
చ = and
శౌషధీః = vegetables
సర్వాః = all
సోమః = the moon
భూత్వా = becoming
రసాత్మకః = supplying the juice.
అహం = I
వైశ్వానరః = My plenary portion as the digesting fire
భూత్వా = becoming
ప్రాణీనాం = of all living entities
దేహం = in the bodies
ఆశ్రితః = situated
ప్రాణ = the outgoing air
అపాన = the down-going air

సమాయుక్తః = keeping in balance

పచామి = I digest

అన్నం = foodstuff

చతుర్విధం = the four kinds.

సర్వస్య = of all living beings

చ = and

అహం = I

హృది = in the heart

సన్నివిష్టః = situated

మత్తః = from Me

స్మృతిః = remembrance

జ్ఞానం = knowledge

అపోహనం = forgetfulness

చ = and

వేదైః = by the Vedas

చ = also

సర్వైః = all

అహం = I am

ఏవ = certainly

వేద్యః = knowable

వేదాంతకృత్ = the compiler of the Vedanta

వేదవిత్ = the knower of the Vedas

ఏవ = certainly

చ = and

అహం = I.

ద్వౌ = two

ఇమా = these

పురుషౌ = living entities

లోకే = in the world

క్షరః = fallible

చ = and

అక్షరః = infallible

- ఏవ = certainly
 చ = and
 క్షరః = fallible
 సర్వాణి = all
 భూతానీ = living entities
 కూటస్థః = in oneness
 అక్షరః = infallible
 ఉచ్యతే = is said.
 ఉత్తమః = the best
 పురుషః = personality
 తు = but
 అన్యః = another
 పరమ = the supreme
 ఆత్మా = self
 ఇతి = thus
 ఉదాహృతః = is said
 యః = who
 లోక = of the universe
 త్రయం = the three divisions
 ఆవిశ్య = entering
 బిభర్తి = is maintaining
 అవ్యయః = inexhaustible
 ఈశ్వరః = the Lord.
 యస్మాత్ = because
 క్షరం = to the fallible
 అతీతః = transcendental
 అహం = I am
 అక్షరాత్ = beyond the infallible
 అపి = also
 చ = and
 ఉత్తమః = the best
 అతః = therefore

అస్మి = I am

లోకే = in the world

వేదే = in the Vedic literature

చ = and

ప్రథితః = celebrated

పురుషోత్తమః = as the Supreme Personality.

యః = anyone who

మాం = Me

ఏవం = thus

అసమ్మాధః = without a doubt

జానాతి = knows

పురుషోత్తమం = the Supreme Personality of Godhead

సః = he

సర్వవిత్ = the knower of everything

భజతి = renders devotional service

మాం = unto Me

సర్వభావేన = in all respects

భారత = O son of Bharata.

ఇతి = thus

గుహ్యతమం = the most confidential

శాస్త్రం = revealed scripture

ఇదం = this

ఉక్తం = disclosed

మయా = by Me

అనఘ = O sinless one

ఏతత్ = this

బుద్ధ్వా = understanding

బుద్ధిమాన్ = intelligent

స్యాత్ = one becomes

కృతకృత్యః = the most perfect in his endeavors

చ = and

భారత = O son of Bharata.

End of 15.20

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

అభయం = fearlessness

సత్త్వసంశుద్ధిః = purification of one's existence

జ్ఞాన = in knowledge

యోగ = of linking up

వ్యవస్థితిః = the situation

దానం = charity

దమః = controlling the mind

చ = and

యజ్ఞః = performance of sacrifice

చ = and

స్వాధ్యాయః = study of Vedic literature

తపః = austerity

ఆర్జవం = simplicity

అహింసా = nonviolence

సత్యం = truthfulness

అక్రోధః = freedom from anger

త్యాగః = renunciation

శాంతిః = tranquillity

అపైశునం = aversion to fault-finding

దయా = mercy

భూతేషు = towards all living entities

అలోలుప్త్వం = freedom from greed

మార్దవం = gentleness

హ్రీః = modesty

అచాపలం = determination

తేజః = vigor

క్షమా = forgiveness

ధృతిః = fortitude

శౌచం = cleanliness
 ఆద్రోహః = freedom from envy
 న = not
 అతి మానితా = expectation of honor
 భవన్తి = are
 సమృదం = the qualities
 దైవీం = the transcendental nature
 అభిజాతస్య = of one who is born of
 భారత = O son of Bharata.
 దమ్భః = pride
 దర్పః = arrogance
 అభిమనః = conceit
 చ = and
 క్రోధః = anger
 పారుష్యం = harshness
 ఏవ = certainly
 చ = and
 అజ్ఞానం = ignorance
 చ = and
 అభిజాతస్య = of one who is born of
 పార్థ = O son of Pritha
 సమృదం = the qualities
 ఆసురీం = the demoniac nature.
 దైవీ = transcendental
 సమృత్ = assets
 విమోక్షాయ = meant for liberation
 నిబన్ధాయ = for bondage
 ఆసురీ = demoniac qualities
 మతా = are considered
 మా = do not
 శుచః = worry
 సమృదం = assets

- దైవీం = transcendental
 అభిజాతః = born of
 అసి = you are
 పాణ్డవ = O son of Pandu.
 ద్వా = two
 భూతసర్గౌ = created living beings
 లోకే = in the world
 అస్మిన్ = this
 దైవః = godly
 ఆసురః = demoniac
 ఏవ = certainly
 చ = and
 దైవః = the divine
 విస్తరశః = at great length
 ప్రోక్తః = said
 ఆసురం = the demoniac
 పార్థ = O son of Pritha
 మే = from Me
 శ్రృణు = just hear.
 ప్రవృత్తిం = acting properly
 చ = also
 నివృత్తిం = not acting improperly
 చ = and
 జనాః = persons
 న = never
 విదుః = know
 ఆసురః = of demoniac quality
 న = never
 శౌచం = cleanliness
 న = nor
 అపి = also
 చ = and

- ఆచారః = behavior
 న = never
 సత్యం = truth
 తేషు = in them
 విద్యతే = there is.
 అసత్యం = unreal
 అప్రతిష్ఠం = without foundation
 తే = they
 జగత్ = the cosmic manifestation
 ఆహుః = say
 అనీశ్వరం = with no controller
 అపరస్పర = without cause
 సమూభతం = arisen kim
 అన్యత్ = there is no other cause
 కామహైతుకం = it is due to lust only.
 ఏతాం = this
 దృష్టిం = vision
 అవష్టభ్య = accepting
 నష్ట = having lost
 ఆత్మనః = themselves
 అల్పబుద్ధయః = the less intelligent
 ప్రభవన్తి = flourish
 ఉగ్రకర్మాణః = engaged in painful activities
 క్షయాయ = for destruction
 జగతః = of the world
 అహితాః = unbeneficial.
 కామం = lust
 ఆశ్రిత్య = taking shelter of
 దుష్పారం = insatiable
 దమ్భ = of pride
 మన = and false prestige
 మదాన్వితాః = absorbed in the conceit

- మోహాత్ = by illusion
 గృహీత్వా = taking
 అసత్ = nonpermanent
 గ్రాహాన్ = things
 ప్రవర్తన్తే = they flourish
 అశుచి = to the unclean
 వ్రతాః = avowed.
 చింతాం = fears and anxieties
 అపరిమేయం = immeasurable
 చ = and
 ప్రలయాంతాం = unto the point of death
 ఉపాశ్రితాః = having taken shelter of
 కామోపభోగ = sense gratification
 పరమాః = the highest goal of life
 ఏతావత్ = thus
 ఇతి = in this way
 నిశ్చితాః = having ascertained
 ఆశాపాశ = entanglements in a network of hope
 శతైః = by hundreds
 బద్ధాః = being bound
 కామ = of lust
 క్రోధ = and anger
 పరాయణాః = always situated in the mentality
 ఈహన్తే = they desire
 కామ = lust
 భోగ = sense enjoyment
 అర్థం = for the purpose of
 అన్యాయేన = illegally
 అర్థ = of wealth
 సञ్చయాన్ = accumulation.
 ఇదం = this
 అద్య = today

- మయా = by me
 లబ్ధం = gained
 ఇమం = this
 ప్రాప్స్యే = I shall gain
 మనోరథం = according to my desires
 ఇదం = this
 అస్తి = there is
 ఇదం = this
 అపి = also
 మే = mine
 భవిష్యతి = it will increase in the future
 పునః = again
 ధనం = wealth
 అసౌ = that
 మయా = by me
 హతః = has been killed
 శత్రుః = enemy
 హనిష్యే = I shall kill
 చ = also
 అపరాన్ = others
 అపి = certainly
 ఈశ్వరః = the lord
 అహం = I am
 అహం = I am
 భోగీ = the enjoyer
 సిద్ధః = perfect
 అహం = I am
 బలవాన్ = powerful
 సుఖీ = happy
 ఆధ్యః = wealthy
 అభిజనవాన్ = surrounded by aristocratic relatives
 అస్మి = I am

కః	= who
అన్యః	= other
అస్తి	= there is
సదృశః	= like
మయా	= me
యజ్ఞే	= I shall sacrifice
దాస్యామి	= I shall give charity
మోదిష్యే	= I shall rejoice
ఇతి	= thus
అజ్ఞాన	= by ignorance
విమోహితాః	= deluded.
అనేక	= numerous
చిత్త	= by anxieties
విభ్రాంతాః	= perplexed
మోహ	= of illusions
జాల	= by a network
సమావృతః	= surrounded
ప్రసక్తాః	= attached
కామభోగేషు	= to sense gratification
పతన్తి	= they glide down
నరకే	= into hell
అశుచౌ	= unclean.
ఆత్మాసమ్భవితాః	= self-complacent
స్తబ్ధః	= impudent
ధనమాన	= of wealth and false prestige
మద	= in the delusion
అన్వితాః	= absorbed
యజన్తే	= they perform sacrifice
నామ	= in name only
యజ్ఞైః	= with sacrifices
తే	= they
దమ్భేన	= out of pride

అవిధిపూర్వకం = without following any rules and regulations.

అహంకారం = false ego

బలం = strength

దర్పం = pride

కామం = lust

క్రోధం = anger

చ = also

సంశ్రితాః = having taken shelter of

మాం = Me

ఆత్మ = in their own

పర = and in other

దేహేషు = bodies

ప్రద్విషన్తః = blaspheming

అభ్యసూయకాః = envious.

తాన్ = those

అహం = I

ద్విషతః = envious

క్రూరాన్ = mischievous

సంసారేషు = into the ocean of material existence

నరాధమాన్ = the lowest of mankind

క్షిపామి = I put

అజస్రం = forever

అశుభాన్ = inauspicious

ఆసురీషు = demoniac

ఏవ = certainly

యోనిషు = into the wombs.

ఆసురీం = demoniac

యోనిం = species

ఆపన్నాః = gaining

మూఢాః = the foolish

జన్మని జన్మని = in birth after birth

మాం = Me

అప్రాప్య	= without achieving
ఏవ	= certainly
కౌన్తేయ	= O son of Kunti
తతః	= thereafter
యాన్తి	= go
అధమాం	= condemned
గతిం	= destination.
త్రివిధం	= of three kinds
నరకస్య	= of hell
ఇదం	= this
ద్వారం	= gate
నాశనం	= destructive
ఆత్మనః	= of the self
కామః	= lust
క్రోధః	= anger
తథా	= as well as
లోభః	= greed
తస్మాత్	= therefore
ఏతత్	= these
త్రయం	= three
త్యజేత్	= one must give up.
ఏతైః	= from these
విముక్తః	= being liberated
కౌన్తేయ	= O son of Kunti
తమోద్వారైః	= from the gates of ignorance
త్రిభిః	= of three kinds
నరః	= a person
ఆచరతి	= performs
ఆత్మనః	= for the self
శ్రేయః	= benediction
తతః	= thereafter
యాతి	= he goes

- పరాం = to the supreme
 గతిం = destination.
 యః = anyone who
 శాస్త్రవిధిం = the regulations of the scriptures
 ఉత్సృజ్య = giving up
 వర్తతే = remains
 కామకారతః = acting whimsically in lust
 న = never
 సః = he
 సిద్ధిం = perfection
 అవాప్నోతి = achieves
 న = never
 సుఖం = happiness
 న = never
 పరాం = the supreme
 గతిం = perfectional stage.
 తస్మాత్ = therefore
 శాస్త్రం = the scriptures
 ప్రమాణం = evidence
 తే = your
 కార్య = duty
 అకార్య = and forbidden activities
 వ్యవస్థితౌ = in determining
 జ్ఞాత్వా = knowing
 శాస్త్ర = of scripture
 విధాన = the regulations
 ఉక్తం = as declared
 కర్మ = work
 కర్తుం = do
 ఇహ = in this world
 అర్హసి = you should.

End of 16.24

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

యే = those who

శాస్త్రవిధిం = the regulations of scripture

ఉత్సృజ్య = giving up

యజన్తే = worship

శ్రద్ధయా = full faith

అన్వితాః = possessed of

తేషాం = of them

నిష్ఠా = the faith

తు = but

కా = what

కృష్ణ = O KRiShNa

సత్త్వం = in goodness

ఆహో = or else

రజః = in passion

తమః = in ignorance.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

త్రివిధా = of three kinds

భవతి = becomes

శ్రద్ధా = the faith

దేహీనాం = of the embodied

సా = that

స్వభావజా = according to his mode of material nature

సాత్త్వికీ = in the mode of goodness

రాజసీ = in the mode of passion

చ = also

ఏవ = certainly

తామసీ = in the mode of ignorance

చ = and

ఇతి = thus

- తాం = that
 శృణు = hear from Me.
 సత్త్వానురూపా = according to the existence
 సర్వస్య = of everyone
 శ్రద్ధా = faith
 భవతి = becomes
 భారత = O son of Bharata
 శ్రద్ధా = faith
 మయః = full of
 అయం = this
 పురుషః = living entity
 యః = who
 యత్ = having which
 శ్రద్ధః = faith
 సః = thus
 ఏవ = certainly
 సః = he.
 యజన్తే = worship
 సాత్త్వికాః = those who are in the mode of goodness
 దేవాన్ = demigods
 యక్షరక్షాంసి = demons
 రాజసాః = those who are in the mode of passion
 ప్రేతాన్ = spirits of the dead
 భూతగణాన్ = ghosts
 చ = and
 అన్యే = others
 యజన్తే = worship
 తామసాః = in the mode of ignorance
 జనాః = people.
 అశాస్త్ర = not in the scriptures
 విహితం = directed
 ఘోరం = harmful to others

తస్యన్వే	= undergo
యే	= those who
తపః	= austerities
జనాః	= persons
దమభ్	= with pride
అహంకార	= and egoism
సంయుక్తాః	= engaged
కామ	= of lust
రాగ	= and attachment
బల	= by the force
అన్వితాః	= impelled
కర్షయన్తః	= tormenting
శరీరస్థం	= situated within the body
భూతగ్రామం	= the combination of material elements
అచేతనః	= having a misled mentality
మాం	= Me
చ	= also
ఏవ	= certainly
అన్తః	= within
శరీరస్థం	= situated in the body
తాన్	= them
విద్ధి	= understand
ఆసురనిశ్చయాన్	= demons.
ఆహారః	= eating
తు	= certainly
అపి	= also
సర్వస్య	= of everyone
త్రివిధః	= of three kinds
భవతి	= there is
ప్రియః	= dear
యజ్ఞః	= sacrifice
తపః	= austerity

- తథా = also
 దానం = charity
 తేషాం = of them
 భేదం = the differences
 ఇమం = this
 శ్రృణు = hear.
 ఆయుః = duration of life
 సత్త్వ = existence
 బల = strength
 ఆరోగ్య = health
 సుఖ = happiness
 ప్రీతి = and satisfaction
 వివర్ధనాః = increasing
 రసాః = juicy
 స్నిగ్ధాః = fatty
 స్థిరాః = enduring
 హృద్యాః = pleasing to the heart
 ఆహారః = food
 సాత్త్విక = to one in goodness
 ప్రియాః = palatable.
 కటు = bitter
 ఆమ్ల = sour
 లవణ = salty
 అత్యుష్ణ = very hot
 తీక్ష్ణ = pungent
 రుక్ష = dry
 విదాహినః = burning
 ఆహారః = food
 రాజనస్య = to one in the mode of passion
 ఇష్టాః = palatable
 దుఃఖ = distress
 శోక = misery

ఆమయ = disease

ప్రదాః = causing.

యాతయామం = food cooked three hours before being eaten

గతరసం = tasteless

పూతి = bad-smelling

పర్యుషితం = decomposed

చ = also

యత్ = that which

ఉచ్ఛిష్టం = remnants of food eaten by others

అపి = also

చ = and

అమేధ్యం = untouchable

భోజనం = eating

తామస = to one in the mode of darkness

ప్రియం = dear.

అఫలాకాఙ్క్షిభిః = by those devoid of desire for result

యజ్ఞః = sacrifice

విధిదిష్టః = according to the direction of scripture

యః = which

ఇజ్యతే = is performed

యష్టవ్యం = must be performed

ఏవ = certainly

ఇతి = thus

మనః = mind

సమాధాయ = fixing

సః = it

సాత్త్వికః = in the mode of goodness.

అభిసన్ధాయ = desiring

తు = but

ఫలం = the result

దమభి = pride

అర్థం = for the sake of

- అపి = also
 చ = and
 ఏవ = certainly
 యత్ = that which
 ఇజ్యతే = is performed
 భరతశ్రేష్ఠ = O chief of the Bharatas
 తం = that
 యజ్ఞం = sacrifice
 విద్ధి = know
 రాజసం = in the mode of passion.
 విధిహీనం = without scriptural direction
 అస్పృష్టాన్నం = without distribution of prasAdam
 మస్త్రహీనం = with no chanting of the Vedic hymns
 అదక్షిణం = with no remunerations to the priests
 శ్రద్ధా = faith
 విరహితం = without
 యజ్ఞం = sacrifice
 తామసం = in the mode of ignorance
 పరిచక్షతే = is to be considered.
 దేవ = of the Supreme Lord
 ద్విజ = the brahmanas
 గురు = the spiritual master
 ప్రజ్ఞా = and worshipable personalities
 పూజానం = worship
 శౌచం = cleanliness
 ఆర్జవం = simplicity
 బ్రహ్మచర్యం = celibacy
 అహింసా = nonviolence
 చ = also
 శరీరం = pertaining to the body
 తపః = austerity
 ఉచ్యతే = is said to be.

అనుద్వేగకరం = not agitating

వాక్యం = words

సత్యం = truthful

ప్రియం = dear

హితం = beneficial

చ = also

యత్ = which

స్వాధ్యాయం = of Vedic study

అభ్యసనం = practice

చ = also

ఏవ = certainly

వాఙ్మయం = of the voice

తపః = austerity

ఉచ్యతే = is said to be.

మనఃప్రసాదః = satisfaction of the mind

సౌమ్యత్వం = being without duplicity towards others

మానం = gravity

ఆత్మ = of the self

వినిగ్రహః = control

భావ = of one's nature

సంశుద్ధిః = purification

ఇతి = thus

ఏతత్ = this

తపః = austerity

మానసం = of the mind

ఉచ్యతే = is said to be.

శ్రద్ధయా = with faith

పరయా = transcendental

తప్తం = executed

తపః = austerity

తత్ = that

త్రివిధం = of three kinds

- నరైః = by men
 అఫలాకాక్షిభిః = who are without desires for fruits
 యుక్తైః = engaged
 సాత్త్వికం = in the mode of goodness
 పరిచక్షతే = is called.
 సత్కార = respect
 మాన = honor
 పూజా = and worship
 అర్థం = for the sake of
 తపః = austerity
 దమ్భేన = with pride
 చ = also
 ఏవ = certainly
 యత్ = which
 క్రియతే = is performed
 తత్ = that
 ఇహ = in this world
 ప్రోక్తం = is said
 రాజసం = in the mode of passion
 చలం = flickering
 అధ్రువం = temporary.
 మూఢ = foolish
 గ్రాహేణ = with endeavor
 ఆత్మనః = of one's own self
 యత్ = which
 పీడయా = by torture
 క్రియతే = is performed
 తపః = penance
 పరస్య = to others
 ఉత్సాదనార్థం = for the sake of causing annihilation
 వా = or
 తత్ = that

తామసం = in the mode of darkness

ఉదాహృతం = is said to be.

దాతవ్యం = worth giving

ఇతి = thus

యత్ = that which

దానం = charity

దీయతే = is given

అనుపకారిణీ = irrespective of return

దేశే = in a proper place

కాలే = at a proper time

చ = also

పాత్రే = to a suitable person

చ = and

తత్ = that

దానం = charity

సాత్త్వికం = in the mode of goodness

స్మృతం = is considered.

యత్ = that which

తు = but

ప్రత్యుపకారార్థం = for the sake of getting some return

ఫలం = a result

ఉద్దిశ్య = desiring

వా = or

పునః = again

దీయతే = is given

చ = also

పరిక్లిష్టం = grudgingly

తత్ = that

దానం = charity

రాజసం = in the mode of passion

స్మృతం = is understood to be.

అదేశ = at an unpurified place

- కాలే = and unpurified time
యత్ = that which
దానం = charity
అపాత్రేభ్యః = to unworthy persons
చ = also
దీయతే = is given
అసత్కృతం = without respect
అవజ్ఞాతం = without proper attention
తత్ = that
తామసం = in the mode of darkness
ఉదాహృతం = is said to be.
ఓం = indication of the Supreme
తత్ = that
సత్ = eternal
ఇతి = thus
నిర్దేశః = indication
బ్రహ్మణః = of the Supreme
త్రివిధః = threefold
స్మృతః = is considered
బ్రాహ్మణాః = the brahmanas
తేన = with that
వేదాః = the Vedic literature
చ = also
యజ్ఞాః = sacrifice
చ = also
విహితాః = used
పురా = formerly.
తస్మాత్ = therefore
ఓం = beginning with om
ఇతి = thus
ఉదాహృత్య = indicating
యజ్ఞ = of sacrifice

- దాన = charity
 తపః = and penance
 క్రియాః = performances
 ప్రవర్తనే = begin
 విధానోక్తః = according to scriptural regulation
 సతతం = always
 బ్రహ్మవాదినాం = of the transcendentalists.
 తత్ = that
 ఇతి = thus
 అనభిసన్ధాయ = without desiring
 ఫలం = the fruitive result
 యజ్ఞ = of sacrifice
 తపః = and penance
 క్రియాః = activities
 దాన = of charity
 క్రియాః = activities
 చ = also
 వివిధాః = various
 క్రియన్తే = are done
 మోక్షకాక్షిభిః = by those who actually desire liberation.
 సద్భవే = in the sense of the nature of the Supreme
 సాధుభావే = in the sense of the nature of the devotee
 చ = also
 సత్ = the word sat
 ఇతి = thus
 ఏతత్ = this
 ప్రయుజ్యతే = is used
 ప్రశన్తే = in bona fide
 కర్మణి = activities
 తథా = also
 సచ్ఛబ్దః = the sound sat
 పార్థ = O son of Pritha

యుజ్యతే = is used
 యజ్ఞే = in sacrifice
 తపసి = in penance
 దానే = in charity
 చ = also
 స్థితిః = the situation
 సత్ = the Supreme
 ఇతి = thus
 చ = and
 ఉచ్యతే = is pronounced
 కర్మ = work
 చ = also
 ఏవ = certainly
 తత్ = for that
 అరియం = meant
 సత్ = the Supreme
 ఇతి = thus
 ఏవ = certainly
 అభిధీయతే = is indicated.
 అశ్రద్ధయా = without faith
 హుతం = offered in sacrifice
 దత్తం = given
 తపః = penance
 తప్తం = executed
 కృతం = performed
 చ = also
 యత్ = that which
 అసత్ = false
 ఇతి = thus
 ఉచ్యతే = is said to be
 పార్థ = O son of Pritha
 న = never

చ = also

తత్ = that

ప్రేత్య = after death

నో = nor

ఇహ = in this life.

End of 17.28

అర్జున ఉవాచ = Arjuna said

సంన్యాసస్య = of renunciation

మహాబాహో = O mighty-armed one

తత్త్వం = the truth

ఇచ్ఛామి = I wish

వేదితుం = to understand

త్యాగస్య = of renunciation

చ = also

హృషీకేశ = O master of the senses

ప్రథక్ = differently

కేశినిశూదన = O killer of the Kesi demon.

శ్రీభగవానువాచ = the Supreme Personality of Godhead said

కామ్యానాం = with desire

కర్మణాం = of activities

న్యాసం = renunciation

సంన్యాసం = the renounced order of life

కవయః = the learned

విదుః = know

సర్వ = of all

కర్మ = activities

ఫల = of results

త్యాగం = renunciation

ప్రాపః = call

త్యాగం = renunciation

- విచక్షణః = the experienced.
 త్యాజ్యం = must be given up
 దోషవత్ = as an evil
 ఇతి = thus
 ఏకే = one group
 కర్మ = work
 ప్రాహుః = they say
 మనీషిణః = great thinkers
 యజ్ఞ = of sacrifice
 దాన = charity
 తపః = and penance
 కర్మ = works
 న = never
 త్యాజ్యం = are to be given up
 ఇతి = thus
 చ = and
 అపరే = others.
 నిశ్చయం = certainty
 శ్రోణు = hear
 మే = from Me
 తత్ర = therein
 త్యాగే = in the matter of renunciation
 భరతసత్తమ = O best of the Bharatas
 త్యాగః = renunciation
 హి = certainly
 పురుషవ్యాఘ్ర = O tiger among human beings
 త్రివిధః = of three kinds
 సమ్ప్రకీర్తితః = is declared.
 యజ్ఞ = of sacrifice
 దాన = charity
 తపః = and penance
 కర్మ = activity

- న = never
 త్యాజ్యం = to be given up
 కార్యం = must be done
 ఏవ = certainly
 తత్ = that
 యజ్ఞః = sacrifice
 దానం = charity
 తపః = penance
 చ = also
 ఏవ = certainly
 పావనాని = purifying
 మనీషిణాం = even for the great souls.
 ఏతాని = all these
 అపి = certainly
 తు = but
 కర్మాణి = activities
 సంగ్గం = association
 త్యక్త్వా = renouncing
 ఫలాని = results
 చ = also
 కర్తవ్యాని = should be done as duty
 ఇతి = thus
 మే = My
 పార్థ = O son of Pritha
 నిశ్చింతం = definite
 మతం = opinion
 ఉత్తమం = the best.
 నియతస్య = prescribed
 తు = but
 సంన్యాసః = renunciation
 కర్మణః = of activities
 న = never

ఉపపద్యతే = is deserved
 మోహాత్ = by illusion
 తస్య = of them
 పరిత్యాగః = renunciation
 తామసః = in the mode of ignorance
 పరికీర్తితః = is declared.
 దుఃఖం = unhappy
 ఇతి = thus
 ఏవ = certainly
 యత్ = which
 కర్మ = work
 కాయ = for the body
 క్లేశ = trouble
 భయాత్ = out of fear
 త్యజేత్ = gives up
 సః = he
 కృత్వా = after doing
 రాజసం = in the mode of passion
 త్యాగం = renunciation
 న = not
 ఏవ = certainly
 త్యాగ = of renunciation
 ఫలం = the results
 లభేత్ = gains.
 కార్యం = it must be done
 ఇతి = thus
 ఏవ = indeed
 యత్ = which
 కర్మ = work
 నియతం = prescribed
 క్రియతే = is performed
 అర్జున = O Arjuna

- సంగం = association
 త్యక్త్యై = giving up
 ఫలం = the result
 చ = also
 ఏవ = certainly
 సః = that
 త్యాగః = renunciation
 సాత్త్వికః = in the mode of goodness
 మతః = in My opinion.
 న = never
 ద్వేష్టి = hates
 అకుశలం = inauspicious
 కర్మ = work
 కుశలే = in the auspicious
 న = nor
 అనుషజ్జతే = becomes attached
 త్యాగీ = the renouncer
 సత్త్వ = in goodness
 సమావిష్టః = absorbed
 మేధావీ = intelligent
 ఛిన్న = having cut off
 సంశయః = all doubts.
 న = never
 హి = certainly
 దేహభృతా = by the embodied
 శక్యం = is possible
 త్యక్తుం = to be renounced
 కర్మాణి = activities
 అశేషతః = altogether
 యః = anyone who
 తు = but
 కర్మ = of work

- ఫల = of the result
 త్యాగీ = the renouncer
 సః = he
 త్యాగీ = the renouncer
 ఇతి = thus
 అభిధీయతే = is said.
 అనిష్టం = leading to hell
 ఇష్టం = leading to heaven
 మిశ్రం = mixed
 చ = and
 త్రివిధం = of three kinds
 కర్మణః = of work
 ఫలం = the result
 భవతి = comes
 అత్యాగీనాం = for those who are not renounced
 ప్రేత్య = after death
 న = not
 తు = but
 సంన్యాసీనాం = for the renounced order
 క్వచిత్ = at any time.
 పంచ = five
 ఏతాని = these
 మహాబాహూ = O mighty-armed one
 కారణాని = causes
 నిబోధ = just understand
 మే = from Me
 సాక్ష్యే = in the Vedanta
 కృతాంతే = in the conclusion
 ప్రోక్తాని = said
 సిద్ధయే = for the perfection
 సర్వ = of all
 కర్మణాం = activities.

అధిష్ఠానం = the place

తథా = also

కర్తా = the worker

కరణం = instruments

చ = and

ప్రకర్షిధం = of different kinds

వివిధః = various

చ = and

ప్రథక్ = separate

చేష్టః = the endeavors

దైవం = the Supreme

చ = also

ఏవ = certainly

అత్త్ర = here

పంచమం = the fifth.

శరీర = by the body

వాక్ = speech

మనోభిః = and mind

యత్ = which

కర్మ = work

ప్రారభతే = begins

నరః = a person

న్యాయ్యం = right

వా = or

విపరీతం = the opposite

వా = or

పంచ = five

ఏతే = all these

తస్య = its

హేతవః = causes.

తత్త్ర = there

ఏవం = thus

- సతి = being
 కర్తారం = the worker
 ఆత్మానం = himself
 కేవలం = only
 తు = but
 యః = anyone who
 పశ్యతి = sees
 అకృతబుద్ధిత్వాత్ = due to unintelligence
 న = never
 సః = he
 పశ్యతి = sees
 దుర్మతిః = foolish.
 యస్య = one whose
 న = never
 అహంకృతః = of false ego
 భావః = nature
 బుద్ధిః = intelligence
 యస్య = one whose
 న = never
 లిప్యతే = is attached
 హత్వా = killing
 అపి = even
 సః = he
 ఇమాన్ = this
 లోకాన్ = world
 న = never
 హన్తి = kills
 న = never
 నిబధ్యతే = becomes entangled.
 జ్ఞానం = knowledge
 జ్ఞేయం = the objective of knowledge
 పరిజ్ఞాతా = the knower

త్రివిధా = of three kinds

కర్మ = of work

చోదనా = the impetus

కరణం = the senses

కర్మ = the work

కర్తా = the doer

ఇతి = thus

త్రివిధః = of three kinds

కర్మ = of work

సంగ్రహః = the accumulation.

జ్ఞానం = knowledge

కర్మ = work

చ = also

కర్తా = worker

చ = also

త్రిధా = of three kinds

ఏవ = certainly

గుణభేదతః = in terms of different modes of material nature

ప్రోచ్యతే = are said

గుణసంఖ్యానే = in terms of different modes

యథావత్ = as they are

శ్రోణు = hear

తాని = all of them

అపి = also.

సర్వభూతేషు = in all living entities

యేన = by which

ఏకం = one

భావం = situation

అవ్యయం = imperishable

ఈక్షతే = one sees

అవిభక్తం = undivided

విభక్తేషు = in the numberless divided

తత్ = that

జ్ఞానం = knowledge

విద్ధి = know

సాత్త్వికం = in the mode of goodness.

పృథక్త్వేన = because of division

తు = but

యత్ = which

జ్ఞానం = knowledge

నానాభావాన్ = multifarious situations

పృథగ్విధాన్ = different

వేత్తి = knows

సర్వేషు = in all

భూతేషు = living entities

తత్ = that

జ్ఞానం = knowledge

విద్ధి = must be known

రాజసం = in terms of passion.

యత్ = that which

తు = but

కృతన్నవత్ = as all in all

ఏకస్మిన్ = in one

కార్యే = work

సక్తం = attached

అహైతుకం = without cause

అతత్త్వార్థవత్ = without knowledge of reality

అల్పం = very meager

చ = and

తత్ = that

తామసం = in the mode of darkness

ఉదాహృతం = is said to be.

నియతం = regulated

సంకరహితం = without attachment

- అరాగద్వేషతః = without love or hatred
 కృతం = done
 అఫలప్రేప్సునా = by one without desire for fruitive result
 కర్మ = action
 యత్ = which
 తత్ = that
 సాత్త్వికం = in the mode of goodness
 ఉచ్యతే = is called.
 యత్ = that which
 తు = but
 కామేప్సునా = by one with desires for fruitive results
 కర్మ = work
 సాహజ్కారేణ = with ego
 వా = or
 పునః = again
 క్రియతే = is performed
 బహులాయాసం = with great labor
 తత్ = that
 రాజసం = in the mode of passion
 ఉదాహృతం = is said to be.
 అనుబంధం = of future bondage
 క్షయం = destruction
 హింసాం = and distress to others
 అనపేక్ష్య = without considering the consequences
 చ = also
 పౌరుషం = self-sanctioned
 మోహాత్ = by illusion
 ఆరభ్యతే = is begun
 కర్మ = work
 యత్ = which
 తత్ = that
 తామసం = in the mode of ignorance

- ఉచ్యతే = is said to be.
ముక్తసంగః = liberated from all material association
అనహంవాది = without false ego
ధృతి = with determination
ఉత్సాహ = and great enthusiasm
సమన్వితః = qualified
సిద్ధి = in perfection
అసిద్ధ్యోః = and failure
నిర్వికారః = without change
కర్తా = worker
సాత్త్వికః = in the mode of goodness
ఉచ్యతే = is said to be.
రాగీ = very much attached
కర్మఫల = the fruit of the work
ప్రేప్సుః = desiring
లుబ్ధః = greedy
హింసాత్మకః = always envious
అశుచిః = unclean
హర్షశోకాన్వితః = subject to joy and sorrow
కర్తా = such a worker
రాజసః = in the mode of passion
పరికీర్తితః = is declared.
అయుక్తః = not referring to the scriptural injunctions
ప్రాకృతః = materialistic
స్తబ్ధః = obstinate
శరః = deceitful
నైష్కృతికః = expert in insulting others
అలసః = lazy
విషాది = morose
దీర్ఘసూత్రీ = procrastinating
చ = also
కర్తా = worker

తామసః = in the mode of ignorance

ఉచ్యతే = is said to be.

బుద్ధేః = of intelligence

భేదం = the differences

ధృతేః = of steadiness

చ = also

ఏవ = certainly

గుణతః = by the modes of material nature

త్రివిధం = of three kinds

శ్రౌణు = just hear

ప్రోచ్యమానం = as described by Me

అశేషేణ = in detail

పృథక్త్వేన = differently

ధనజ్ఞాయ = O winner of wealth.

ప్రవృత్తిం = doing

చ = also

నివృత్తిం = not doing

చ = and

కార్య = what ought to be done

అకార్యే = and what ought not to be done

భయ = fear

అభయే = and fearlessness

బంధం = bondage

మోక్షం = liberation

చ = and

యా = that which

వేత్తి = knows

బుద్ధిః = understanding

సా = that

పార్థ = O son of Pritha

సాత్త్వికీ = in the mode of goodness.

యయా = by which

ధర్మం = the principles of religion
 అధర్మం = irreligion
 చ = and
 కార్యం = what ought to be done
 చ = also
 అకార్యం = what ought not to be done
 ఏవ = certainly
 చ = also
 అయథావత్ = imperfectly
 ప్రజానాతి = knows
 బుద్ధిః = intelligence
 సా = that
 పార్థ = O son of Pritha
 రాజసీ = in the mode of passion.
 అధర్మం = irreligion
 ధర్మం = religion
 ఇతి = thus
 యా = which
 మన్యతే = thinks
 తమస = by illusion
 ఆవృతా = covered
 సర్వార్థాన్ = all things
 విపరీతాన్ = in the wrong direction
 చ = also
 బుద్ధిః = intelligence
 సా = that
 పార్థ = O son of Pritha
 తామసీ = in the mode of ignorance.
 ధృత్యా = determination
 యయా = by which
 ధారయతే = one sustains
 మనః = of the mind

- ప్రాణ = life
 ఇంద్రియ = and senses
 క్రియాః = the activities
 యోగేన = by yoga practice
 అవ్యభిచారిణ్యా = without any break
 ధృతిః = determination
 సా = that
 పార్థ = O son of Pritha
 సాత్త్వికీ = in the mode of goodness.
 యయా = by which
 తు = but
 ధర్మ = religiosity
 కామ = sense gratification
 అర్థన్ = and economic development
 ధృత్య = by determination
 ధారయతే = one sustains
 అర్జున = O Arjuna
 ప్రసజ్గేన = because of attachment
 ఫలాకాంక్షీ = desiring fruitive results
 ధృతిః = determination
 సా = that
 పార్థ = O son of Pritha
 రాజసీ = in the mode of passion.
 యయా = by which
 స్వప్నం = dreaming
 భయం = fearfulness
 శోకం = lamentation
 విషాదం = moroseness
 మదం = illusion
 ఏవ = certainly
 చ = also
 న = never

- విముఞ్చతి = one gives up
 దుర్మేధా = unintelligent
 ధృతిః = determination
 సా = that
 పార్థ = O son of Pritha
 తామసీ = in the mode of ignorance.
 సుఖం = happiness
 తు = but
 ఇదానీం = now
 త్రివిధం = of three kinds
 శ్రోణు = hear
 మే = from Me
 భరతర్షభ = O best amongst the Bharatas
 అభ్యాసాత్ = by practice
 రమతే = one enjoys
 యత్ర = where
 దుఃఖ = of distress
 అన్తం = the end
 చ = also
 నిగచ్ఛతి = gains.
 యత్ = which
 తత్ = that
 అగ్రే = in the beginning
 విషమివ = like poison
 పరిణామే = at the end
 అమృత = nectar
 ఉపమం = compared to
 తత్ = that
 సుఖం = happiness
 సాత్త్వికం = in the mode of goodness
 ప్రోక్తం = is said
 ఆత్మ = in the self

బుద్ధి = of intelligence
 ప్రసాదజం = born of the satisfaction.
 విషయ = of the objects of the senses
 ఇన్ద్రియ = and the senses
 సంయోగాత్ = from the combination
 యత్ = which
 తత్ = that
 ఆగ్రే = in the beginning
 అమృతోపమం = just like nectar
 పరిణామే = at the end
 విషమివ = like poison
 తత్ = that
 సుఖం = happiness
 రాజసం = in the mode of passion
 స్మృతం = is considered.
 యత్ = that which
 ఆగ్రే = in the beginning
 చ = also
 అనుబంధే = at the end
 చ = also
 సుఖం = happiness
 మోహనం = illusory
 ఆత్మనః = of the self
 నిద్రా = sleep
 ఆలస్య = laziness
 ప్రమాద = and illusion
 ఉత్పం = produced of
 తత్ = that
 తామసం = in the mode of ignorance
 ఉదాహృతం = is said to be.
 న = not
 తత్ = that

- అస్తి = there is
 పృథీవ్యాం = on the earth
 వా = or
 దీవి = in the higher planetary system
 దేవేషు = amongst the demigods
 వా = or
 పునః = again
 సత్త్వం = existence
 ప్రకృతిజైః = born of material nature
 ముక్తం = liberated
 యత్ = that
 ఏభిః = from the influence of these
 స్యాత్ = is
 త్రిభిః = three
 గుణైః = modes of material nature.
 బ్రాహ్మణ = of the brahmanas
 క్షత్రియ = the ksatriyas
 విశాం = and the vaisyas
 శూద్రాణాం = of the shudras
 చ = and
 పరస్తప = O subduer of the enemies
 కర్మాణి = the activities
 ప్రవిభక్తాని = are divided
 స్వభావ = their own nature
 ప్రభవైః = born of
 గుణైః = by the modes of material nature.
 సమః = peacefulness
 దమః = self-control
 తపః = austerity
 శౌచం = purity
 ఙ్గాన్తిః = tolerance
 ఆర్జవం = honesty

- ఏవ = certainly
 చ = and
 జ్ఞానం = knowledge
 విజ్ఞానం = wisdom
 ఆస్తిక్యం = religiousness
 బ్రహ్మ = of a brahmana
 కర్మ = duty
 స్వభావజం = born of his own nature.
 శౌర్యం = heroism
 తేజః = power
 ధృతిః = determination
 దాక్ష్యం = resourcefulness
 యుద్ధే = in battle
 చ = and
 అపి = also
 అపలాయనం = not fleeing
 దానం = generosity
 ఈశ్వర = of leadership
 భావః = the nature
 చ = and
 క్షాత్రం = of a ksatriya
 కర్మ = duty
 స్వభావజం = born of his own nature.
 కృషి = plowing
 గో = of cows
 రక్ష్య = protection
 వాణిజ్యం = trade
 వైశ్య = of a vaisya
 కర్మ = duty
 స్వభావజం = born of his own nature
 పరిచర్య = service
 ఆత్మకం = consisting of

- కర్మ = duty
 శూద్రస్య = of the shudra
 అపి = also
 స్వభావజం = born of his own nature.
 స్వే స్వే = each his own
 కర్మణి = work
 అభిరతః = following
 సంసిద్ధిం = perfection
 లభతే = achieves
 నరః = a man
 స్వకర్మ = in his own duty
 నిరతః = engaged
 సిద్ధిం = perfection
 యథా = as
 వినతి = attains
 తత్ = that
 శ్రృణు = listen.
 యతః = from whom
 ప్రవృత్తిః = the emanation
 భూతానాం = of all living entities
 యేన = by whom
 సర్వం = all
 ఇదం = this
 తతం = is pervaded
 స్వకర్మణా = by his own duties
 తం = Him
 అభ్యర్చ్య = by worshipping
 సిద్ధిం = perfection
 వినతి = achieves
 మానవః = a man.
 శ్రేయాన్ = better
 స్వధర్మః = one's own occupation

- విగుణః = imperfectly performed
 పరధర్మాత్ = than another's occupation
 స్వనుష్ఠితాత్ = perfectly done
 స్వభావనియతం = prescribed according to one's nature
 కర్మ = work
 కుర్వన్ = performing
 న = never
 ఆప్నోతి = achieves
 కిల్బిశం = sinful reactions.
 సహజం = born simultaneously
 కర్మ = work
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 సదోషం = with fault
 అపి = although
 న = never
 త్యజేత్ = one should give up
 సర్వారంభః = all ventures
 హి = certainly
 దోషేన = with fault
 ధూమేన = with smoke
 అగ్నిః = fire
 ఇవ = as
 ఆవృతాః = covered.
 అసక్తబుద్ధిః = having unattached intelligence
 సర్వత్ర = everywhere
 జితాత్మా = having control of the mind
 విగతస్పృహః = without material desires
 వైష్కర్మ్యసిద్ధిం = the perfection of nonreaction
 పరమాం = supreme
 సంన్యాసేన = by the renounced order of life
 అధిగచ్ఛతి = one attains.
 సిద్ధిం = perfection

- ప్రాప్తః = achieving
 యథా = as
 బ్రహ్మ = the Supreme
 తథా = so
 ఆప్నోతి = one achieves
 నిబోధ = try to understand
 మే = from Me
 సమాసేన = summarily
 ఏవ = certainly
 కౌన్తేయ = O son of Kunti
 నిష్ఠా = the stage
 జ్ఞానస్య = of knowledge
 యా = which
 పరా = transcendental.
 బుద్ధ్యా = with the intelligence
 విశుద్ధయా = fully purified
 యుక్తః = engaged
 ధృత్య = by determination
 ఆత్మానం = the self
 నియమ్య = regulating
 చ = also
 శబ్దాదీన్ = such as sound
 విషయాన్ = the sense objects
 త్యక్త్వా = giving up
 రాగ = attachment
 ద్వేషౌ = and hatred
 వ్యదస్య = laying aside
 చ = also
 వివిక్తనేవీ = living in a secluded place
 లఘ్వాశీ = eating a small quantity
 యత = having controlled
 వాక్ = speech

- కాయ = body
 మానసః = and mind
 ధ్యానయోగపరః = absorbed in trance
 నిత్యం = twenty-four hours a day
 వైరాగ్యం = detachment
 సముపాశ్రితః = having taken shelter of
 అహంకారం = false ego
 బలం = false strength
 దర్పం = false pride
 కామం = lust
 క్రోధం = anger
 పరిగ్రహం = and acceptance of material things
 విముచ్య = being delivered from
 నిర్మమః = without a sense of proprietorship
 శాంతః = peaceful
 బ్రహ్మభూయాయ = for self-realization
 కల్పితే = is qualified.
 బ్రహ్మభూతః = being one with the Absolute
 ప్రసన్నాత్మా = fully joyful
 న = never
 శోచతి = laments
 న = never
 కాంక్షతి = desires
 సమః = equally disposed
 సర్వేషు = to all
 భూతేషు = living entities
 మద్భక్తిం = My devotional service
 లభతే = gains
 పరాం = transcendental.
 భక్త్యా = by pure devotional service
 మాం = Me
 అభిజానాతి = one can know

- యావాన్ = as much as yah
 చాస్మి = as I am
 తత్త్వతః = in truth
 తతః = thereafter
 మాం = Me
 తత్త్వతః = in truth
 జ్ఞాత్వా = knowing
 విశతే = he enters
 తదనన్తరం = thereafter.
 సర్వ = all
 కర్మాణి = activities
 అపి = although
 సదా = always
 కుర్వాణః = performing
 మద్వ్యపాశ్రయః = under My protection
 మత్ప్రసాదాత్ = by My mercy
 అవాప్నోతి = one achieves
 శాశ్వతం = the eternal
 పదం = abode
 అవ్యయం = imperishable.
 చేతసా = by intelligence
 సర్వకర్మాణి = all kinds of activities
 మయి = unto Me
 సంస్యస్య = giving up
 మత్ప్రరః = under My protection
 బుద్ధియోగం = devotional activities
 ఉపాశ్రిత్య = taking shelter of
 మచ్చిత్తః = in consciousness of Me
 సతతం = twenty-four hours a day
 భవ = just become.
 మత్ = of Me
 చిత్తః = being in consciousness

సర్వ	= all
దుర్గాణి	= impediments
మత్ప్రసాదాత్	= by My mercy
తరిష్యసి	= you will overcome
అథ	= but
చేత్	= if
త్వం	= you
అహంకారాత్	= by false ego
న శ్రోష్యసి	= do not hear
వినశ్యసి	= you will be lost.
యత్	= if
అహంకారం	= of false ego
ఆశ్రిత్య	= taking shelter
న యోత్యే	= I shall not fight
ఇతి	= thus
మన్యసే	= you think
మిథ్యైషః	= this is all false
వ్యవసాయః	= determination
తే	= your
ప్రకృతిః	= material nature
త్వాం	= you
నియోజ్యతి	= will engage.
స్వభావజేన	= born of your own nature
కౌన్తేయ	= O son of Kunti
నిబద్ధః	= conditioned
స్వేన	= by your own
కర్మణా	= activities
కర్తుం	= to do
న	= not
ఇచ్ఛసి	= you like
యత్	= that which
మోహాత్	= by illusion

- కరిష్యసి = you will do
 అవశః = involuntarily
 అపి = even
 తత్ = that.
 ఈశ్వరః = the Supreme Lord
 సర్వభూతానాం = of all living entities
 హృద్దేశే = in the location of the heart
 అర్జున = O Arjuna
 తిష్ఠతి = resides
 భ్రామయన్ = causing to travel
 సర్వభూతానీ = all living entities
 యన్త్ర = on a machine
 ఆరూఢాని = being placed
 మాయయా = under the spell of material energy.
 తం = unto Him
 ఏవ = certainly
 శరణమ్ గచ్ఛ = surrender
 సర్వభావేన = in all respects
 భారత = O son of Bharata
 తత్ప్రసాదాత్ = by His grace
 పరాం = transcendental
 శాంతిం = peace
 స్థానం = the abode
 ప్రాప్స్యసి = you will get
 శాశ్వతం = eternal.
 ఇతి = thus
 తే = unto you
 జ్ఞానం = knowledge
 ఆఖ్యాతం = described
 గుహ్యత్ = than confidential
 గుహ్యతరం = still more confidential
 మయా = by Me

- విమృశ్య = deliberating
 ఏతత్ = on this
 అశేషేణ = fully
 యథా = as
 ఇచ్ఛసి = you like
 తథా = that
 కురు = perform.
 సర్వగుహ్యతమం = the most confidential of all
 భూయః = again
 శ్రృణు = just hear
 మే = from Me
 పరమం = the supreme
 వచః = instruction
 ఇష్టః అసి = you are dear
 మే = to Me
 దృఢం = very
 ఇతి = thus
 తతః = therefore
 వక్ష్యామి = I am speaking
 తే = for your
 హితం = benefit.
 మన్మనాః = thinking of Me
 భవ = just become
 మద్భక్తః = My devotee
 మద్యాజీ = My worshiper
 మాం = unto Me
 నమస్కరు = offer your obeisances
 మాం = unto Me
 ఏవ = certainly
 ఏష్యసి = you will come
 సత్యం = truly
 తే = to you

- ప్రతిజానే = I promise
 ప్రీయః = dear
 అసి = you are
 మే = to Me.
 సర్వధర్మాన్ = all varieties of religion
 పరిత్యజ్య = abandoning
 మాం = unto Me
 ఏకం = only
 శరణం = for surrender
 వ్రజ = go
 అహం = I
 త్వాం = you
 సర్వ = all
 పాపేభ్యః = from sinful reactions
 మోక్షయిష్యామి = will deliver
 మా = do not
 శుచః = worry.
 ఇదం = this
 తే = by you
 న = never
 అతపస్కాయ = to one who is not austere
 న = never
 అభక్తాయ = to one who is not a devotee
 కదాచన = at any time
 న = never
 చ = also
 అశుశ్రూషవే = to one who is not engaged in devotional service
 వాచ్యం = to be spoken
 న = never
 చ = also
 మాం = toward Me
 యః = anyone who

అభ్యసూయతి = is envious.
 యః = anyone who
 ఇదం = this
 పరమం = most
 గుహ్యం = confidential secret
 మత్ = of Mine
 భక్తేషు = amongst devotees
 అభిధాస్యతి = explains
 భక్తిం = devotional service
 మయి = unto Me
 పరాం = transcendental
 కృత్వా = doing
 మాం = unto Me
 ఏవ = certainly
 ఏష్యతి = comes
 అసంశయః = without doubt.
 న = never
 చ = and
 తస్మాత్ = than him
 మనుష్యేషు = among men
 కశ్చిత్ = anyone
 మే = to Me
 ప్రియకృత్తమః = more dear
 భవితా = will become
 న = nor
 చ = and
 మే = to Me
 తస్మాత్ = than him
 అన్యః = another
 ప్రియతరః = dearer
 భువి = in this world.
 అధ్యేష్యతే = will study

చ = also

యః = he who

ఇమం = this

ధర్మ్యం = sacred

సంవాదం = conversation

ఆవయోః = of ours

జ్ఞాన = of knowledge

యజ్ఞేన = by the sacrifice

తేన = by him

అహం = I

ఇష్టః = worshiped

స్యాం = shall be

ఇతి = thus

మే = My

మతిః = opinion.

శ్రద్ధావాన్ = faithful

అనసూయః = not envious

చ = and

శృణుయాత్ = does hear

అపి = certainly

యః = who

నరః = a man

సః = he

అపి = also

ముక్తః = being liberated

శుభాన్ = the auspicious

లోకాన్ = planets

ప్రాప్నుయాత్ = he attains

పుణ్యకర్మణాం = of the pious.

కచ్ఛిత్ = whether

ఏతత్ = this

శ్రుతం = heard

- పార్థ = O son of Pritha
 త్వయా = by you
 ఏకాగ్రేణ = with full attention
 చేతనా = by the mind
 కచ్చిత్ = whether
 అజ్ఞాన = of ignorance
 సమోహః = the illusion
 ప్రణష్టః = dispelled
 తే = of you
 ధనజ్ఞాయ = O conqueror of wealth (Arjuna).
 అర్జున ఉవాచ = Arjuna said
 నష్టః = dispelled
 మోహః = illusion
 స్మృతిః = memory
 లభౌ = regained
 త్వత్ప్రసాదాత్ = by Your mercy
 మయా = by me
 అచ్యుత = O infallible KRiShNa
 స్థితః = situated
 అస్మి = I am
 గత = removed
 సందేహః = all doubts
 కరోష్యే = I shall execute
 వచనం = order
 తవ = Your.
 సజ్ఞాయ ఉవాచ = Sanjaya said
 ఇతి = thus
 అహం = I
 వాసుదేవస్య = of KRiShNa
 పార్థస్య = and Arjuna
 చ = also
 మహాత్మనః = of the great soul

- సంవాదం = discussion
 ఇమం = this
 అశ్రౌషం = have heard
 అద్భుతం = wonderful
 రోమహర్షణం = making the hair stand on end.
 వ్యాసప్రసాదాత్ = by the mercy of Vyasadeva
 శ్రుతవాన్ = have heard
 ఏతత్ = this
 గుహ్యం = confidential
 అహం = I
 పరం = the supreme
 యోగం = mysticism
 యోగేశ్వరాత్ = from the master of all mysticism
 కృష్ణాత్ = from KRiShNa
 సాక్షాత్ = directly
 కథయతః = speaking
 స్వయం = personally.
 రాజన్ = O King
 సంస్మృత్య = remembering
 సంస్మృత్య = remembering
 సంవాదం = message
 ఇమం = this
 అద్భుతం = wonderful
 కేశవ = of Lord KRiShNa
 అర్జునయోః = and Arjuna
 పుణ్యం = pious
 హృష్యామి = I am taking pleasure
 చ = also
 ముహుర్ముహుః = repeatedly.
 తత్ = that
 చ = also
 సంస్మృత్య = remembering

సంస్మృత్య	= remembering
రూపం	= form
అతి	= greatly
అద్భుతం	= wonderful
హరేః	= of Lord KRiShNa
విస్మయః	= wonder
మే	= my
మహాన్	= great
రాజన్	= O King
హృష్యామి	= I am enjoying
చ	= also
పునః పునః	= repeatedly.
యత్ర	= where
యోగేశ్వరః	= the master of mysticism
కృష్ణః	= Lord KRiShNa
యత్ర	= where
పార్థః	= the son of Pritha
ధనుర్ధరః	= the carrier of the bow and arrow
తత్ర	= there
శ్రీః	= opulence
విజయః	= victory
భూతిః	= exceptional power
ధ్రువా	= certain
నీతిః	= morality
మతిర్మమ	= my opinion.

End of 18.78

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

